
Innst. 6 S

(2014–2015)

**Innstilling til Stortinget
fra justiskomiteen**

Prop. 1 S (2014–2015)

**Innstilling fra justiskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2015,
kapitler under Justis- og beredskapsdepartementet mv. (rammeområde 5)**

Innhold

Side

1. Sammendrag	5
1.1 Innledning	5
1.2 Regjeringens budsjettforslag	5
1.3 Stortingets vedtak om rammesum	9
2. Komiteens merknader	9
2.1 Komiteens generelle merknader	9
2.2 Merknader til de enkelte kapitler	15
Kap. 61 Høyesterett	15
Kap. 400 Justis- og beredskapsdepartementet	16
Kap. 3400 Justis- og beredskapsdepartementet	19
Kap. 410 Tingrettene og lagmannsrettene	19
Kap. 3410 Rettsgebyr	20
Kap. 411 Domstoladministrasjonen	20
Kap. 413 Jordskiftedomstolene	21
Kap. 3413 Jordskiftedomstolene	22
Kap.414 Forliksråd og andre domsutgifter	22
Kap. 430 Kriminalomsorgens sentrale forvaltning	22
Kap. 3430 Kriminalomsorgens sentrale forvaltning	28
Kap. 432 Kriminalomsorgens utdanningscenter (KRUS)	28
Kap. 3432 Kriminalomsorgens utdanningscenter (KRUS)	29
Kap. 440 Politidirektoratet – politi- og lensmannsetaten	29
Kap. 3440 Politidirektoratet – politi- og lensmannsetaten	35
Kap. 442 Politihøgskolen	35
Kap. 3442 Politihøgskolen	35
Kap. 444 Politiets sikkerhetstjeneste (PST)	35
Kap. 3444 Politiets sikkerhetstjeneste (PST)	35
Kap. 445 Den høyere påtalemyndighet	35
Kap. 446 Den militære påtalemyndighet	36
Kap. 448 Grensekommisæreren	36
Kap. 451 Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB)	36
Kap. 3451 Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB)	37
Kap. 452 Sentral krisehåndtering	37
Kap. 454 Redningshelikoptertjenesten	37
Kap. 3454 Redningshelikoptertjenesten	37
Kap. 455 Redningstjenesten	37
Kap. 460 Spesialenheten for politisaker	38
Kap. 466 Særskilte straffesaksutgifter m.m.	38
Kap. 467 Norsk Lovtidend	38
Kap. 468 Kommisjonen for gjenopptakelse av straffesaker	38
Kap. 469 Vergemålsordningen	38
Kap. 3469 Vergemålsordningen	39
Kap. 470 Fri rettshjelp	39
Kap. 3470 Fri rettshjelp	39
Kap. 471 Statens erstatningsansvar og Stortingets rettferdsvederlagsordning	39
Kap. 472 Voldsoffererstatning og rådgiving for kriminalitetsofre	40
Kap. 473 Statens sivilrettsforvaltning	41
Kap. 3473 Statens sivilrettsforvaltning	41
Kap. 474 Konfliktråd	41
Kap. 3474 Konfliktråd	42
Kap. 475 Bobehandling	42

	Side
3. Sammenligning av budsjettall, kapitler og poster. Rammeområde 5	42
4. Forslag fra mindretall	47
5. Komiteens tilråding	53

Innst. 6 S

(2014–2015)

Innstilling til Stortinget fra justiskomiteen

Prop. 1 S (2014–2015)

Innstilling fra justiskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2015, kapitler under Justis- og beredskapsdepartementet mv. (rammeområde 5)

Til Stortinget

1. Sammendrag

1.1 Innledning

Komiteen fremmer i denne innstillingen forslag om bevilgninger på statsbudsjettet for 2015 under de kapitler som er fordelt til komiteen under rammeom-

1.2 Regjeringens budsjettforslag

Nedenfor følger en oversikt over bevilgningsforslaget under rammeområde 5 som det fremgår av Prop. 1 S (2014–2015) fordelt på kapitler og poster.

Oversikt over budsjettkapitler og poster i rammeområde 5

(90-poster behandles av finanskomiteen utenfor rammesystemet)

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S (2014-2015)
Utgifter			
<i>Høyesterett</i>			
61		Høyesterett	
	1	Driftsutgifter	92 445 000
<i>Justis- og beredskapsdepartementet</i>			
400		Justis- og beredskapsdepartementet	
	1	Driftsutgifter	341 760 000
	23	Spesielle driftsutgifter, forskning og kunnskapsutvikling, <i>kan overføres</i> ...	23 839 000
	50	Norges forskningsråd	21 885 000
	71	Tilskudd til internasjonale organisasjoner	12 791 000

råde 5 ved Stortingets vedtak 16. oktober 2014, jf. Innst. 1 S (2014–2015).

Komitéinnstillingen omfatter alle administrasjonsgrener under Justis- og beredskapsdepartementet med unntak av kap. 480 Svalbardbudsjettet, kap. 456/3456 Direktoratet for nødkommunikasjon, samt kap. 490/3490 Utlendingsdirektoratet og kap. 491/3491 Utlendingsnemnda. Kap. 456/3456 inngår i rammeområde 17 (Transport og kommunikasjon), kap. 480 inngår i rammeområde 4 (Utenriks), mens kap. 490/3490 og 491/3491 er en del av rammeområde 6 (Innvandring, regional utvikling og bolig).

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S (2014-2015)
410		Tingrettene og lagmannsrettene	
	1	Driftsutgifter	1 809 460 000
	21	Spesielle driftsutgifter	77 300 000
411		Domstoladministrasjonen	
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 410 post 1</i>	74 920 000
413		Jordskiftedomstolene	
	1	Driftsutgifter	218 379 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	9 699 000
414		Forliksråd og andre domsutgifter	
	1	Driftsutgifter	176 711 000
	21	Spesielle driftsutgifter	39 800 000
430		Kriminalomsorgen	
	1	Driftsutgifter	3 754 244 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 430 post 1</i>	86 508 000
	45	Større utstørsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	30 602 000
	60	Refusjoner til kommunene, forvaringsdømte mv., <i>kan overføres</i>	90 554 000
	70	Tilskudd	19 839 000
432		Kriminalomsorgens utdanningscenter (KRUS)	
	1	Driftsutgifter	185 477 000
440		Politidirektoratet – politi- og lensmannsetaten	
	1	Driftsutgifter	13 370 186 000
	21	Spesielle driftsutgifter	311 463 000
	22	Søk etter omkomne på havet, i innsjøer og vassdrag, <i>kan overføres</i>	8 940 000
	23	Sideutgifter i forbindelse med sivile gjøremål	11 339 000
	60	Tilskudd til kommuner til SLT-tiltak	5 501 000
	70	Tilskudd	41 942 000
	71	Tilskudd Norsk rettsmuseum	4 703 000
	73	Tilskudd til EUs grense- og visumfond	116 644 000
442		Politi-høgskolen	
	1	Driftsutgifter	572 906 000
444		Politiets sikkerhetstjeneste (PST)	
	1	Driftsutgifter	631 332 000
445		Den høyere påtalemyndighet	
	1	Driftsutgifter	191 368 000
446		Den militære påtalemyndighet	
	1	Driftsutgifter	7 811 000
448		Grensekommisjonen	
	1	Driftsutgifter	6 248 000
451		Direktoratet for samfunnsikkerhet og beredskap	
	1	Driftsutgifter	631 356 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	4 169 000
	70	Overføringer til private	13 280 000

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S (2014-2015)
452		Sentral krisehåndtering	
	1	Driftsutgifter	26 357 000
454		Redningshelikoptertjenesten	
	1	Driftsutgifter	676 289 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	477 388 000
455		Redningstjenesten	
	1	Driftsutgifter	91 106 000
	21	Spesielle driftsutgifter	21 039 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	11 728 000
	71	Tilskudd til frivillige organisasjoner i redningstjenesten	40 170 000
	72	Tilskudd til nød- og sikkerhetstjenester	100 827 000
460		Spesialenheten for politisaker	
	1	Driftsutgifter	40 141 000
466		Særskilte straffesaksutgifter m.m.	
	1	Driftsutgifter	1 210 675 000
467		Norsk Lovtidend	
	1	Driftsutgifter	3 318 000
468		Kommisjonen for gjenopptakelse av straffesaker	
	1	Driftsutgifter	16 119 000
469		Vergemålsordningen	
	1	Driftsutgifter	168 976 000
	21	Spesielle driftsutgifter	72 276 000
470		Fri rettshjelp	
	1	Driftsutgifter	765 118 000
	72	Tilskudd til spesielle rettshjelpiltak	32 333 000
471		Statens erstatningsansvar og Stortingets rettfærdsvederlagsordning	
	71	Erstatningsansvar m.m., <i>overslagsbevilgning</i>	68 917 000
	72	Erstatning i anledning av straffeforfølgning, <i>overslagsbevilgning</i>	21 868 000
	73	Stortingets rettfærdsvederlagsordning	61 980 000
472		Voldsoffererstatning og rådgiving for kriminalitetsofre	
	1	Driftsutgifter	28 966 000
	70	Erstatning til voldsofre, <i>overslagsbevilgning</i>	371 894 000
473		Statens sivilrettsforvaltning	
	1	Driftsutgifter	42 597 000
474		Konfliktråd	
	1	Driftsutgifter	96 510 000
475		Bobehandling	
	1	Driftsutgifter	66 001 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	7 009 000
		Sum utgifter rammeområde 5	27 515 003 000

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S (2014-2015)
Inntekter			
<i>Inntekter under departementene</i>			
3400		Justis- og beredskapsdepartementet	
	1	Diverse inntekter	2 566 000
	2	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	1 167 000
3410		Rettsgebyr	
	1	Rettsgebyr	293 084 000
	3	Diverse refusjoner	1 700 000
3413		Jordskiftedomstolene	
	1	Saks- og gebyrinntekter	15 603 000
	2	Sideutgifter	9 790 000
3430		Kriminalomsorgen	
	2	Arbeidsdriftens inntekter	88 039 000
	3	Andre inntekter	16 127 000
	4	Tilskudd	2 199 000
3432		Kriminalomsorgens utdanningscenter (KRUS)	
	3	Andre inntekter	973 000
3440		Politidirektoratet – politi- og lensmannsetaten	
	1	Gebyr – pass og våpen	260 292 000
	2	Refusjoner mv.	387 655 000
	3	Salgsinntekter	102 475 000
	4	Gebyr – vakselskap	1 490 000
	5	Personalbarnehage	5 538 000
	6	Gebyr – utlendingssaker	198 560 000
	7	Gebyr – sivile gjøremål	583 671 000
3442		Politihøgskolen	
	2	Diverse inntekter	15 309 000
	3	Inntekter fra Justissektorens kurs- og øvingssenter	17 021 000
3444		Politiets sikkerhetstjeneste (PST)	
	2	Refusjoner	19 018 000
3451		Direktoratet for samfunnsikkerhet og beredskap	
	1	Gebyr	138 409 000
	3	Diverse inntekter	24 606 000
	6	Refusjon	2 000 000
3454		Redningshelikoptertjenesten	
	1	Refusjoner	23 843 000
3469		Vergemålsordningen	
	1	Vergemåls-/representantordning, ODA-godkjente utgifter	9 148 000
3470		Fri rettshjelp	
	1	Tilkjente saksomkostninger m.m.	3 689 000
3473		Statens sivilrettsforvaltning	
	1	Diverse inntekter	5 000

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S (2014–2015)
3474		Konfliktråd	
	2	Refusjoner	2 572 000
		Sum inntekter rammeområde 5	2 226 549 000
		Netto rammeområde 5	25 288 454 000

1.3 Stortingets vedtak om rammesum

Ved vedtak i Stortinget 1. desember 2014 er netto utgiftsramme for rammeområde 5 endelig fastsatt til kr 25 319 716 000, jf. Innst. 2 S (2014–2015). De fremsatte bevilgningsforslag i innstillingen bygger på denne rammen, jf. Stortingets forretningsorden § 43 femte ledd.

Hårek Elvenes, Peter Christian Frølich og Anders B. Werp, fra Fremskrittspartiet, Jan Arild Ellingsen og Ulf Leirstein, fra Kristelig Folkeparti, Kjell Ingolf Ropstad, og fra Senterpartiet, Jenny Klinge, viser til den fremlagte Prop. 1 S (2014–2015).

2. Komiteens merknader

2.1 Komiteens generelle merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Jorodd Asphjell, Kari Henriksen, lederen Hadia Tajik og Lene Vågslid, fra Høyre, Margunn Ebbesen,

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, viser til budsjettavtalen mellom samarbeidspartiene, Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, om statsbudsjettet 2015. Ved avtalen ble samarbeidspartiene enige om å gjøre følgende endringer under justiskomiteens ansvarsområde:

JD	410	1	KVU Stavanger Tinghus	3 500 000	3 500 000
JD	430	70	Tilskudd til frivillige organisasjoner, kriminalomsorg	2 000 000	2 000 000
JD	440	1	Registrering politiet (500 flere kvoteflyktninger)	1 800 000	1 800 000
JD	440	1	Styrke kapasiteten ved Statens Barnehus; Etablere egne spesialiserte grupper i politiet i de største byene med både etterforskere og jurister som skal etterforske menneskehandelsaker	25 000 000	25 000 000
JD	440	70	Humanitære tiltak EØS-borgere, tilskudd til organisasjoner	10 300 000	10 300 000
JD	440	70	Menneskehandel og voldsoffer, til oppfølging av stortingsmelding	7 000 000	7 000 000
JD	440	70	Styrke tilskuddsordningen til arbeid mot vold i nære relasjoner	2 500 000	2 500 000
JD	444	1	Uttak PST (500 flere kvoteflyktninger)	500 000	500 000
JD	470	72	Økt støtte til fri rettshjelp i asylsaker	2 000 000	2 000 000
JD	468	1	Redusert driftsbevilgning – kommisjonen for gjenopptakelse av straffesaker	1 000 000	1 000 000

Flertallet viser til merknadene til hvert kapittel for utfyllende kommentarer om budsjettavtalen.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet mener at beredskapen i Norge må styrkes, grunnbemanningen i politiet heves og sammenhengen i straffesakskjeden prioriteres. Disse medlemmer viser til at regjeringen bygger sin politikk på den enkeltes behov for trygghet i hverdagen. For å oppnå dette er vi avhengige av et tilstedeværende og effektivt politi, rask og rettsikker straffesaksbehandling og strafferettslige reaksjoner som sender helt klare signaler om at uønsket adferd ikke tolereres. Disse medlemmer mener at døm-

te gjennom soning, eller annen straffegjennomføring, må gis reell mulighet til å leve et liv uten kriminalitet. Disse medlemmer mener at regjeringens forslag til statsbudsjett ivaretar alle disse hensynene på en god måte.

Disse medlemmer mener et sterkt nærpolit er avgjørende for å skape mer trygghet i samfunnet. Politiet må rustes opp for å møte fremtidens kriminalitetsutfordringer. Disse medlemmer er tilfredse med at regjeringen foreslo en betydelig økning i bevilgningene til politiet. Dette vil bidra til mer synlig politi. Det er behov for en økning av antallet politiutdannede og sivilt ansatte for å frigjøre politikraft til politiets kjerneoppgaver og bidra med spesialkom-

petanse innen prioriterte områder. Disse medlemmer anser det som viktig at det er midler til å ansette de nyutdannede fra Politihøgskolen i politiet, og er fornøyd med at regjeringens forslag gjør det mulig å ansette et antall nye politibetjenter tilsvarende antallet politistudenter som går ut av Politihøgskolen.

Disse medlemmer er tilfredse med at regjeringen foreslår en betydelig økning i bevilgningen til flere politijurister. Disse medlemmer vil understreke viktigheten av å se helheten i straffesakskjeden. Antallet restanser i påtalemyndigheten har økt de siste årene. Dette mener disse medlemmer er bekymringsfullt, og er derfor positive til at budsjettet legger opp til en historisk styrking av politijuristene og statsadvokatembetene. Disse medlemmer mener det er bra at regjeringen også foreslo en styrking av domstolene.

Disse medlemmer er positive til regjeringens tiltak i kriminalomsorgen. Det foreslås å bevilge økte midler til å utvide soningskapasiteten med 41 plasser innenfor eksisterende murer. Disse medlemmer mener dette tiltaket er nødvendig for at kriminalomsorgen skal kunne stille et økt antall varetektsplasser til disposisjon for politiet. I tillegg mener disse medlemmer det er positivt at regjeringen arbeider både kortsiktig og langsiktig med å løse de akutte utfordringene i kriminalomsorgen. Leie av fengselsplasser i Nederland vil være et viktig tiltak på kort sikt. Disse medlemmer viser til den varslede stortingsmeldingen om kriminalomsorgen, som vil danne grunnlaget for langsiktig planlegging av fengselskapasiteten i Norge.

Disse medlemmer viser til regjeringens handlingsplan mot radikaliserings og voldelig ekstremisme, som inneholder 30 konkrete tiltak. I planen er det en tydeligere ansvarsfordeling for hvert enkelt tiltak enn i tidligere handlingsplaner. Slik sikrer regjeringen at oppfølgingen av tiltakene er oversiktlig og lett tilgjengelig.

Disse medlemmer mener den nasjonale beredskapskapasiteten må styrkes. Disse medlemmer er opptatt av at dette må medføre økt oppmerksomhet innen hele beredskapsfeltet. Disse medlemmer mener derfor at regjeringens forslag om styrking av helikopterberedskapen for politiet, prioriteringen av midler til PST og oppfølgingen av politireformen, er viktige bidrag for å styrke samfunnets beredskap.

Disse medlemmer framhever betydningen av å etablere et nasjonalt beredskapssenter for politiet. Disse medlemmer er derfor tilfredse med at departementet prioriterer dette arbeidet, og har åpnet for en bred tilnærming når det gjelder lokalisering. Disse medlemmer konstaterer at Stortingets kontroll- og konstitusjonskomite ser på om den rød-

grønne regjeringen overholdt opplysningsplikten overfor Stortinget i denne saken.

Disse medlemmer mener at samfunnets og borgernes sikkerhet er en av statens viktigste kjerneoppgaver. Terror, alvorlig kriminalitet, naturkatastrofer, ekstremvær, samt digitale angrep mot myndighetsorganer, utgjør noen av dagens trusler. Disse medlemmer bemerker det positive ved at regjeringen har satt i gang flere tiltak for å styrke samfunnsikkerheten. Øvingsaktiviteten i departementene er intensivert, og det avvikles tverrsektorielle øvelser. Sett i lys av at sikkerhet, beredskap og etterretning i dag er fordelt på ulike etater og tilsyn, er tverrsektorielle øvelser viktige for å styrke krisehåndteringsnivået. Disse medlemmer vil peke på behovet for å utnytte landets samlede beredskapsressurser på en best mulig måte, ikke minst Forsvarets bidrag til sivil krisehåndtering.

Disse medlemmer viser til at statlig sektor i dag i hovedsak er utenfor merverdiavgiftssystemet. De fleste virksomheter i statlig sektor har derfor ikke fradragrett for merverdiavgift på anskaffelser til bruk i virksomheten. Merverdiavgiften skaper således en konkurransevridning når tjenester kan produseres med egne ansatte uten plikt til å beregne merverdiavgift, men blir belastet merverdiavgift dersom tilsvarende tjenester kjøpes av private.

Disse medlemmer er tilfredse med at regjeringen foreslår å innføre en ordning med nettoføring av merverdiavgiften i ordinære statlige forvaltningsorganer fra 1. januar 2015. De ordinære statlige forvaltningsorganene omfatter i hovedsak departementer og underliggende etater. Nettoføringsordningen innebærer at forvaltningsorganene ikke belastes merverdiavgiften i sine budsjetter og regnskaper, men kan føre merverdiavgiftsutgiftene på et sentralt kapittel og post for merverdiavgift. Det vil gjøre at merverdiavgiften ikke lenger er en kostnad for forvaltningsorganene. Dermed fjernes dagens konkurranseulemppe for private aktører. Nettoføringsordningen er en administrativ ordning innen statsforvaltningen og er ikke en del av merverdiavgiftssystemet.

Disse medlemmer viser til at justeringene av forvaltningsorganenes budsjetter og utarbeidelsen av anslaget for samlede merverdiavgiftsutgifter, ble gjennomført i flere steg i løpet av regjeringens arbeid med budsjettforslaget for 2015. Det ble på et tidlig tidspunkt i budsjettprosessen foretatt nedjusteringer av departementenes foreløpige budsjetttrammer med utgangspunkt i betalt merverdiavgift i 2013, jf. departementenes tilbakemelding på Finansdepartementets rundskriv R-3/2014 – Forberedelse av innføring av nettoordning for budsjettering og regnskapsføring av merverdiavgift i statsforvaltningen. Enkeltstørrelsene i budsjettet har deretter blitt revurdert og oppdatert etter som ny informasjon har kommet til.

Dette innebærer at en ev. reversering av reformen ikke nødvendigvis ville gitt en tilbakestilling til de samme budsjettstørrelsene som var grunnlaget for de opprinnelige nedjusteringene.

Disse medlemmer finner det således uhenksiktsmessig å be regjeringen om en oppkonstruksjon av 2015-budsjettet basert på reversering av regjeringens forslag til nøytral merverdiavgift i staten.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet vil understreke at et trygt samfunn er et felles ansvar. Justispolitikken avhenger i stor grad av at det også satses forebyggende på en rekke andre områder, blant annet barn og unges oppvekst, rus og psykisk helsevern. Det forutsetter også et tett samarbeid fra det offentliges side med frivillige organisasjoner, som gjør en viktig jobb både for forebygging og beredskap. Kriminalpolitikken må forebygge bedre, oppklare mer, reagere raskere og rehabiliterer mer effektivt. En rask straffereaksjon mot lovbrøyttere har stor betydning for å sende et tydelig signal både til offer, gjerningsperson og samfunnet for øvrig, om at ugjerningen er sett og får konsekvenser.

Disse medlemmer mener det må føres en kriminalpolitikk som er tøff mot gjengangere og organiserte kriminelle, og som har gode og effektive rehabiliteringstilbud. Samfunnet blir tryggere når kriminalomsorgen rehabiliterer bedre. Disse medlemmer viser til at regjeringen Stoltenberg II vedtok bygging av fengsel med 300 plasser i Agder, og understreker viktigheten av å tilgjengeliggjøre flere lukkede fengselsplasser, både av hensyn til soningskapasitet og varetektsplasser. Disse medlemmer mener samtidig at det er viktig å utvikle, ta i bruk og evaluere alternative straffegjennomføringsformer. Det er ikke alltid bruk av lukkede fengselsplasser som skaper mest trygghet i samfunnet, men en bruk av en straff som både står i samsvar med forbrytelsen og som virker forebyggende på framtidig kriminalitet. Disse medlemmer ser at kvinner i fengsel har særlige utfordringer og vil styrke arbeidet for innsatte kvinner, og sikre dem god juridisk bistand.

Disse medlemmer er opptatt av at beredskapevnen ved større kriser og katastrofer skal opp, og responstiden skal ned. Det innebærer at bygging av et nasjonalt beredskapssenter for politiet må være en prioritert oppgave, samt at kompetanse- og treningsenheter for nød- og beredskapsetater i ulike deler av landet, som kan øke vår samlede beredskapevne, må utredes og igangsettes.

Disse medlemmer imøteser regjeringens arbeid med en politireform. Det er viktig at en slik reform tar utgangspunkt i hva slags politi vi vil ha, og deretter skaper en struktur som understøtter dette. Innhold, kvalitet og arbeidet med god ledelse må ikke

komme i skyggen av debatten om struktur på antall distrikter og tjenestesteder.

Disse medlemmer viser til at den første nasjonale handlingsplanen mot radikaliserings og voldelig ekstremisme, ble lagt frem i 2010 av Stoltenberg II-regjeringen. Denne er nå fulgt opp med en ny handlingsplan i 2014, i tråd med det som var meldt i Prop. 1 S (2013–2014). Disse medlemmer stiller seg bak behovet for tiltakene i handlingsplanen. Disse medlemmer merker seg samtidig at det står i handlingsplanen at tiltakene «... dekkes innenfor gjeldende budsjetttrammer». Dette innebærer i praksis at det hverken foreligger nye midler for å intensivere arbeidet mot radikaliserings, eller planer om å sette av slike midler. Disse medlemmer skulle gjerne sett vilje til å sette friske midler bak arbeidet med å forebygge radikaliserings og voldelig ekstremisme.

Disse medlemmer vil fremheve viktigheten av arbeidet mot vold i nære relasjoner. Det er alvorlig kriminalitet, et angrep på grunnleggende menneskerettigheter og et folkehelseproblem. Disse medlemmer vil påpeke at både menn og kvinner kan være voldsutøver og voldsutsatt, men det er i hovedsak kvinner som utsettes for den gjentakende og kontrollerende partnervolden. Disse medlemmer mener det er viktig at de kriminalpolitiske virkemidlene må brukes sammen med likestillingspolitiske, sosialpolitiske og helsepolitiske virkemidler dersom vi skal lykkes i å bekjempe denne volden.

Disse medlemmer vil peke på at det er nødvendig med særskilt oppmerksomhet om barns situasjon, både som ofre for vold og som pårørende. Blant annet innebærer dette at satsingen på barnehus må fortsette, og disse medlemmer er bekymret over at prioriteringen av barnehus ikke lenger er synlig i justisbudsjettet. Disse medlemmer mener det også trengs økt fokus på barn av innsatte, da levekårsundersøkelser viser at innsatte har en opphoping av sykkelighet og levekårsutfordringer.

Disse medlemmer vil legge vekt på viktigheten av at ofre for kriminalitet blir sett og ivaretatt. Disse medlemmer viser til at opprettelsen av en sentral enhet for voldsoffererstatning fra staten var et ønske om å styrke rettssikkerheten for volds ofre og også målsetting om større effektivitet i saksbehandlingen. Denne målsettingen mener disse medlemmer er svært viktig. Målsettingen svekkes gjennom det foreslåtte kuttet fra regjeringen.

Disse medlemmer viser til at regjeringen foreslår å innføre en ordning med nettoføring av merverdiavgiften i ordinære statlige forvaltningsorganer fra 1. januar 2015. Nettoføringsordningen innebærer at forvaltningsorganene som inkluderes i ordningen ikke belastes merverdiavgift for deler av sine utgifter,

men kan føre dette på et kapittel for merverdiavgift under Finansdepartementet.

Disse medlemmer viser til at Arbeiderpartiet i budsjettspørsmål 475 har bedt om en oversikt over hvordan budsjettet ville sett ut uten regjeringens foreslåtte grep. Det vil ikke regjeringen svare på. Stortinget har derfor ikke mulighet til å sammenligne regjeringens budsjettforslag med tidligere budsjetter, og følgelig ikke til å avdekke hva som er reelle satsinger/kutt og hva som skyldes nettoføring av merverdiavgifter. Disse medlemmer mener dette er uheldig. Disse medlemmer ber regjeringen på egnede måte komme tilbake til Stortinget med en presis oppstilling av budsjettet på kapittel og post hvor merverdiavgiften føres på vanlig måte.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til at trygge nærmiljø er en forutsetning for gode oppvekstvilkår for barn og unge. Det er en kjensgjerning at mange i dag kjenner på utrygghet på grunn av vold og kriminalitet. Mye kunne vært unngått gjennom forebyggende arbeid i nærmiljøet og tidlig innsats overfor unge i risikosonen. Nærpolti er en viktig faktor i det forebyggende arbeidet. Politiet må gis gode rammevilkår slik at de settes i stand til å utføre det oppdraget de er satt til. Det er avgjørende at politiet ikke bare måles på det som tilsynelatende er lett å måle, men at målstyringen gir tydelige føringer på det som er viktig at politiet prioriterer.

Dette medlem viser til at det har kommet frem fra flere hold at politiet i liten grad prioriterer bekjempelse av vold i nære relasjoner, samt at politiet bruker mye lengre tid på å foreta dommeravhør av barn enn den lovpålagte fristen. Vold i nære relasjoner er et stort samfunnsproblem, og tidlig innsats er avgjørende for å bekjempe vold og for å forhindre skade. I 2013 ble det anmeldt flere tilfeller av vold i nære relasjoner enn året før, og i tillegg er det dessverre fremdeles store mørketall. Det offentlige har et ansvar for å hjelpe både offer og overgriper, og da er en helhetlig satsing avgjørende for å lykkes. Kristelig Folkeparti foreslår derfor i sitt alternative budsjett en betydelig styrking av helse-, familie- og justissektoren. Dette medlem viser til Kristelig Folkepartis alternative budsjett hvor det foreslås en økt bevilgning på 20 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag, for å styrke kapasiteten ved Statens barnehus. I tillegg foreslår Kristelig Folkeparti å styrke tilskuddsordningen til frivillige organisasjoner til arbeid mot vold i nære relasjoner med 10 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag, samt styrking av konfliktrådet med 10 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag. Inkludert i disse midlene er videreføring av prosjekt om æresrelatert vold ved konfliktrådet i Trondheim ut 2015. Kristelig

Folkeparti foreslår dermed en styrking av bekjempelse av vold i nære relasjoner i sitt alternative budsjett med til sammen 40 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag.

Dette medlem viser til at ifølge en fersk rapport fra menneskerettsorganisasjonen, Walk Free Foundation, lever over 35 millioner mennesker i slaveri i verden i dag, noe som er 20 pst. høyere enn anslått i 2013. Det anslås at over 500 000 mennesker er fanget i moderne former for slaveri i Europa. Dette medlem viser til at menneskehandel også er en stor utfordring i Norge, og at arbeidet med å bekjempe menneskehandel må intensiveres. Dette medlem viser til at norske myndigheter siden den første handlingsplanen mot menneskehandel, som ble utarbeidet av regjeringen Bondevik i 2003, løpende har vurdert og justert tiltakene for å bekjempe menneskehandel samt assistere dens ofre. Den gjeldende handlingsplanen mot menneskehandel gjelder til og med 2014, og dette medlem viser til at det endelig i starten av desember varsles en ny handlingsplan mot menneskehandel. Dette medlem mener det er nødvendig, for å intensivere arbeidet mot menneskehandel, at man får på plass en ny handlingsplan så snart som mulig. I kampen mot menneskehandel er det helt avgjørende at politiet faktisk prioriterer dette arbeidet. Kristelig Folkeparti har derfor foreslått i sitt alternative budsjett en økning på 25 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag til etablering av spesialiserte grupper i politiet i de største byene i Norge. Gruppene skal etterforske menneskehandelssaker.

For å bekjempe menneskehandel er det etter dette medlems mening avgjørende med en bred innsats. Dette medlem viser til Kristelig Folkepartis alternative budsjett hvor det er foreslått midler til informasjonskampanjer for å øke kunnskapen om menneskehandel, slik at det skal bli lettere å oppdage mulige ofre for menneskehandel. I tillegg har Kristelig Folkeparti bevilget midler til å opprette et telefonnummer som ofre for menneskehandel kan ringe for å få hjelp. Telefonnummeret skal annonseres på flyplasser og andre grenseoverganger hvor mulige ofre for menneskehandel ferdes. Dette medlem viser til Kristelig Folkepartis alternative budsjett hvor det er foreslått en bevilgning til nevnte formål på til sammen 5,5 mill. kroner.

Dette medlem viser til at ofre for menneskehandel er i en svært sårbar situasjon og derfor trenger et trygt sted å bo, helsehjelp, psykologtilbud og annen bistand. For å sikre den kompetansen som allerede foreligger, er det derfor etter dette medlems mening viktig å sikre forutsigbarhet for tiltakene. Kristelig Folkeparti har derfor i sitt alternative budsjett foreslått å øke bevilgningen til frivillige organisasjoner med formål om økt kvalitet i refleksjonspe-

rioden, herunder øremerkede midler til opphold i krisesentre for ofre for menneskehandel. Kristelig Folkeparti har i sitt alternative budsjett foreslått 10 mill. kroner til nevnte formål.

Dette medlem viser til at da sexkjøpsloven ble innført var det under forutsetning av gode sosiale tiltak for mennesker som ikke ser noen annen utvei enn prostitusjon som inntektskilde. Bevilgningen til sosiale tiltak har siden loven ble innført, ikke blitt økt. Kristelig Folkeparti har derfor i sitt alternative budsjett foreslått en økning av bevilgningen til sosiale tiltak forprostituerte på 9,6 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag.

Dette medlem viser til at regjeringen i sitt budsjettforslag har foreslått å reversere midlene til tiltak for tilreisende bostedsløse i regi av frivillige organisasjoner og kommuner. Dette til tross for at det de senere årene har vært en økning i antall EØS-borgere som kommer til Norge for å tigge. Mange av de tilreisende overnatter utenom ordinære overnattingssteder, noe som gir utfordringer for de kommunene det gjelder. For å opprettholde orden, samt ivareta helsemessige og humanitære forhold, ble det opprettet et prøveprosjekt hvor det ble bevilget 10 mill. kroner i revidert nasjonalbudsjett for 2013, jf. Innst. 470 S (2012–2013). Dette medlem mener det er viktig at gode igangsatte tiltak videreføres, slik at humanitære organisasjoner og eventuelle berørte kommuner kan søke om midler til humanitære tiltak for tiggere, herunder midler til bosted og tiltak vedrørende arbeidsformidling o.l. Dette medlem viser til Kristelig Folkepartis alternative budsjett hvor det foreslås å gjeninnføre tiltak for tilreisende bostedsløse i regi av frivillige organisasjoner, med en bevilgning på 10,3 mill. kroner.

Dette medlem viser til at balanse i straffesaks kjeden er avgjørende for å sikre god og forsvarlig saksbehandling gjennom hele prosessen, både for offer og gjerningsperson. Domstolene sliter med et betydelig etterslep og restanser, og saksomfanget har økt markant de siste årene. Dette gjelder både sivile og straffesaker. Resultatet av dette har da blitt lengre saksbehandlingstid, noe som kan medføre dårligere rettssikkerhet. Dette medlem viser til Kristelig Folkepartis alternative budsjett hvor det foreslås en økning av bevilgningen til domstolene med til sammen 12 mill. kroner, herunder styrket bemanning i domstolene og midler til KVVU for Stavanger tingrett. I tillegg foreslår Kristelig Folkeparti i sitt alternative budsjett 3,4 mill. kroner til å styrke finansieringen av innføringen av den nye ankeordningen i Jordskiftedomstolen sammenlignet med regjeringens forslag.

Dette medlem viser til at det stadig er lengre køer i kriminalomsorgen, og at det derfor er helt avgjørende å få på plass flere soningsplasser for å

sikre raskere rehabilitering av den enkelte straffedømte. I tillegg foreligger det en utfordring knyttet til bruk av såkalte glattceller ved varetektsfengsling. Dette medlem viser derfor til Kristelig Folkepartis alternative budsjett hvor det foreslås å opprette 25 nye helårsplasser for å avvikle fristbrudd av varetektsfengslede ut over 24 timer, med en økt bevilgning på 23 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag.

Dette medlem viser til at mange frivillige organisasjoner gir godt rettshjelptilbud til mennesker som befinner seg i en svært sårbar situasjon. Dette medlem viser i denne sammenheng til Kristelig Folkepartis alternative budsjett hvor det foreslås en økt bevilgning til nevnte formål med 7 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag, herunder til NOAS's rettshjelpsarbeid for asylsøkere.

Dette medlem viser til at regjeringen har foreslått å redusere bevilgningen til Kontor for voldsoffererstatning, noe som vil kunne medføre økt restanse og fare for lavere kvalitet på arbeidet. Dette medlem viser til Kristelig Folkepartis alternative budsjett hvor det er foreslått en økning på 10 mill. kroner til Kontor for voldsoffererstatning sammenlignet med regjeringens forslag.

Dette medlem viser til Kristelig Folkepartis alternative budsjett hvor det foreslås en inndekning på til sammen 35 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag for å sikre forsvarlig tempo i utsendingen av asylsøkere.

Komiteens medlem fra Senterpartiet mener det er viktig med en målrettet justispolitikk som sikrer borgernes trygghet og rettssikkerhet. Dette medlem vil sikre dette gjennom en justis sektor der stikkordene er økt nærhet, mer samhandling og mer forebygging.

Dette medlem ser at en tendens innen strafferettspleien er stadig større kompleksitet i sakene. Flere saker er svært ressurs- og tidkrevende å avdekke/etterforske. Dette medfører økt belastning på hele strafferettspleien. Det har de siste årene vært en stor økning av arbeidslivskriminalitet og økonomisk kriminalitet. Samtidig møter politiet nye utfordringer med større innslag av tilreisende kriminelle.

Dette medlem vil peke på at statsbudsjettet på justisområdet må innrettes slik at politiet effektivt kan drive kriminalitetsbekjempelse og forebygge kriminalitet. Straffesaks kjeden som helhet må styrkes. Dette innebærer at det må bygges flere fengselsplasser, og samfunnet må ha et godt ettervern av domfelte.

Dette medlem vil peke på at justissektoren er avhengig av et godt samarbeid med ideelle organisas-

joner, stiftelser og frivillige. Rehabilitering og godt ettervern er også at storsamfunnet stiller opp.

Dette medlem mener politi og påtalemyndighet må ha tilstrekkelig bemanning og kompetanse for de oppgavene som skal utføres.

Dette medlem mener ordet nærpoliti er et begrep som må fylles med innhold. Dette medlem mener politiet må være til stede der folk bor og ferdes, og at et tilstedeværende politi har en preventiv og forebyggende effekt. Lensmannskontorene må derfor settes i stand til å ha en bemanning som gjør at de er synlig i lokalsamfunnene. Politiet må ikke forskuttere politireformen gjennom sniknedleggelser og bevisst dreining av midler. Dette medlem understreker at hvordan fremtidens politi skal se ut, er et politisk valg.

Dette medlem vil peke på at det mange steder i distriktene er for lang responstid, og mener det bør settes av egne midler til distriktpolitiet. Dette for å kunne målrette stillinger mot distriktene, og også for å sikre at man kan ha bedre bemanning ved lensmannskontorene.

Dette medlem understreker videre at politiet må styrkes ytterligere for å avdekke og etterforske arbeidslivskriminalitet og økonomisk kriminalitet, samt for å kunne fortsette et målrettet arbeid med å etterforske og bekjempe familie vold.

Dette medlem vil særlig peke på at barnehusene må styrkes, både for å få ned ventetiden på dommeravhør, og for å sikre at de blir benyttet i relevante saker. Det bør også vurderes å utvide antall barnehus, for å redusere de geografiske avstandene.

Dette medlem mener videre at man bør se på muligheten for å effektivisere Politidirektoratet.

Dette medlem mener det er viktig å etablere bedre og mer effektiv grensekontroll, blant annet ved å etablere smarte overvåkningskameraer på alle norske kjørbare grensestasjoner. Det er nødvendig med en opptrapping av grenseberedskapen, slik Senterpartiet har foreslått i sitt alternative statsbudsjett. Det er viktig at Norge benytter handlingsrommet i Schengen-avtalen til å kunne foreta en målrettet og effektiv grensekontroll.

Dette medlem mener det er viktig at domstolene settes i stand til å holde måltallene for saksavvikling. At straffesaker blir avgjort raskt, styrker rettssikkerheten og er positivt for alle involverte parter. Det er videre viktig at domstolstrukturen beholdes, slik at folk opplever nærhet også til den dømmende virksomhet. Domstolene må derfor styrkes med et betydelig antall nye dommerårsverk.

Dette medlem mener det må etableres et hurtigspor i enkelte domstoler, slik at enkelte typer straffesaker avgjøres særdeles hurtig.

Dette medlem vil peke på at Senterpartiet i sitt alternative statsbudsjett legger opp til at man i løpet av 2015 igangsetter arbeidet med å få lyd- og bildeopptak i alle norske rettssaler. 2015 må benyttes til prosjektering av dette, hvor det utredes kostnadsaspekter ved ordningen.

Dette medlem vil peke på at det innen jordskiftedomstolene er nødvendig med kompetansemidler til å innføre ny lov, samt midler til å iverksette denne. Innen jordskiftedomstolen er det også nødvendig med midler til heving av lønnsnivået for ingeniører.

Dette medlem mener antall fengselsplasser må økes raskt. Dette gjelder både plasser med høy sikkerhet, og åpne soningsplasser. Antall varetektsplasser må økes over hele landet. Dette medlem mener det må iverksettes strakstiltak, og i kapasitetsanalysen fra Kriminalomsorgen fra 2013 er det godt grunnlag for dette.

Dette medlem mener det straks må igangsettes arbeid med bygging av nye fengsler i Agder, Ålesund og Mosjøen.

Dette medlem vil peke på at det er viktig med forskning innen justissektoren. Kriminell aktivitet er i endring og trusselbildet endrer seg. Digital informasjon og kommunikasjonsteknologi er mer og mer avgjørende for kriminell aktivitet. Derfor trengs topp kunnskap og kompetanse om cyber- og informasjonssikkerhet for å møte framtidens utfordringer. Senterpartiet prioriterer i denne sammenheng i sitt alternative budsjett en bevilgning på 4 mill. kroner til Center for Cyber Information Security, Høyskolen i Gjøvik.

Dette medlem mener også at salærsatsen for offentlig rettshjelp må økes i tråd med alminnelig prisvekst. Dette er viktig av rettssikkerhetshensyn, og for å sikre at brukerne av fri rettshjelp får god hjelp.

Dette medlem vil videre peke på at det siste års brannhendelser viser fordelene med god, lokal beredskap. Det har i 2014 vært en stor økning i antall skogbranner. På Østlandet har Linnekleppen branntårn en viktig beredskapsfunksjon for å oppdage skogbranner raskt. Senterpartiet har i sitt alternative budsjett satt av midler for å bidra til at tårnet forblir bemannet.

Dep	Tiltak	NOK
AD, FIN, JD	Økt satsing på arbeidsliv- og økonomisk kriminalitet, av dette 41,1 mill. kr. over JDs budsjett.	127,1 mill. kr.
JD, FIN	Etablere overvåkningskameraer på alle kjørbare grenseoverganger	150 mill. kr.
JD	Midler til bedret grensekontroll	40 mill. kr.
JD	Prosjekteringsmidler til nye fengsler. Gir rom for rask igangsetting av arbeid med bygging av fengsler i Agder, Ålesund og Mosjøen	100 mill. kr.
JD	Øker salærsatsen i tråd med lønnsvekst	41,4 mill. kr.
JD	Forprosjektering av lyd- og bildeutstyr i norske rettssaler	5 mill. kr.
JD	Styrking av distriktpolitiet for bedre responstid gjennom flere stillinger og bedre vaktordninger	200 mill. kr.
JD	Flere stillinger i påtalemyndigheten	8,1 mill. kr.
JD	Flere dommerstillinger i de alminnelige domstolene	10 mill. kr.
JD	Styrking av jordskiftedomstolene, og midler til ny ankeordning og kompetanseheving i forbindelse med ny jordskiftelov	6,4 mill. kr.
JD	Midler til bedre lønnsbetingelser for ingeniører i jordskifteretten	2 mill. kr.
JD	Styrking av barnehusene	15 mill. kr.
JD	Bemanning av Linnekleppen branntårn	0,5 mill. kr.
JD	Styrking av Kontoret for voldsoffererstatning	5 mill. kr.
JD	Etablering av hurtigspor ved enkelte domstoler	5 mill. kr.
JD	Reversering av kutt i sosiale tiltak overfor tiggere	10 mill. kr.
JD	4 mill. kr. øremerkes til Center For Cyber Information Security	4 mill. kr.
JD	Tilskudd frivillig virksomhet innen kriminalomsorgens virkeområde. Summen er kompensasjon for kutt fra regjeringen sin side og delvis økning av ramme	5 mill. kr.
JD	Stønad til beboere i asylmottak, reversering av forslag om å redusere satser for voksne beboere	45 mill. kr.
JD	Retts hjelp til asylsøkere fra frivillige organisasjoner, herunder NOAS	4 mill. kr.
JD	Etablering av prøveprosjekt med eget dyrepoliti	5 mill. kr.
JD	KVU nytt Stavanger tinghus	3 mill. kr.
BLD/JD/ HOD/ UD	500 ekstra kvoteflyktninger, herunder øremerka midler til helseforetakene for å prioritere mottak av tyngre skada.	170 mill. kr.

2.2 Merknader til de enkelte kapitler

Kap. 61 Høyesterett

Komiteen merkar seg at bemanninga i Høyesterett utgjorde 20 høgsterettsdommarårsverk og 43 andre årsverk per 1. mars 2014. Komiteen viser til at det vert foreslått ei auke i løyvinga på posten med 1,5 mill. kroner for å styrke bemanninga i Høyesterett tilsvarende tre nye utgreiingsstillingar. Komiteen merkar seg at det vert foreslått ein reduksjon på 0,5 mill. kroner i høve til avbyråkratisering- og effektivitetsreforma i statlege verksemdar. Vidare viser komiteen til at det vert foreslått å redusere kap. 21 post 1 med 1,3 mill. kroner i høve til innføring av nøytral meirverdiavgift i staten.

Komiteen vil vise til at det vert foreslått at Justis- og beredskapsdepartementet i 2015 får fullmakt

til å overskride løyvinga under kap. 61 post 1 mot tilsvarende meirinntekter under kap. 3061 post 3, jf. forslag til vedtak i Prop. 1 S (2014–2015).

Komiteen vil vise til at det vert foreslått ei løyving på totalt 92,4 mill. kroner.

Komiteen vil bemerke nødvendigheten av at Høyesterett har tilgjengelig utrederkapasitet. Regjeringen foreslår 1,5 mill. kroner til tre nye utrederstillinger i Høyesterett.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, mener dette er et nødvendig og etter lengtet tiltak.

Flertallet mener dette burde vært etablert under den rød-grønne regjeringen.

Kap. 400 Justis- og beredskapsdepartementet

Komiteen viser til at Justis- og beredskapsdepartementet forvalter ansvaret for de bærende elementene for Norge som rettsstat, blant annet politi, påtalemyndighet og domstol. Departementet har også en sentral rolle som koordinator og pådriver i alt beredskaps- og samfunnssikkerhetsarbeid i sivil sektor, i tråd med Instruks for departementenes arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap, jf. kongelig resolusjon av 15. juni 2012.

Komiteen har merket seg Helsetilsynets tilsynsrapport av samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeidet i Justis- og beredskapsdepartementet utgitt i april 2014 og gjennomført i perioden september til desember 2013, der det blant annet etterlyses en mer helhetlig styring basert på en felles strategi for arbeidet. Det står også blant annet om samarbeidet mellom politiavdelingen og rednings- og beredskapsavdelingen at «Tilsynet mener at samarbeidsforholdene mellom PIA og RBA fremstår som så krevende at det kan gå ut over effektiviteten i, og kvaliteten på, samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeidet». Komiteen understreker at det påhviler Justis- og beredskapsdepartementet å gå foran som et godt eksempel for samarbeid på tvers av avdelinger, på samme måte som man ønsker at nød- og beredskapsetatene ute skal samarbeide mer med både hverandre og med frivillige rednings- og beredskapsorganisasjoner. Det påhviler også Justis- og beredskapsdepartementet å være en sterk pådriver for en slik arbeidsform i egen sektor. Komiteen ser nødvendigheten av at dette følges opp av departementet, slik det også understrekes i Prop. 1 S (2014–2015).

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til Helsetilsynets rapport fra tilsyn med samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeidet i Justis- og beredskapsdepartementet. Tilsynet ble gjennomført i tidsrommet rundt regjeringsskiftet høsten 2013, og det gir en beskrivelse av tilstand og utfordringer som den nye politiske ledelsen i Justis- og beredskapsdepartementet overtok fra sin forgjenger.

Disse medlemmer mener det er særlig viktig å rette opp brudd på kravet og sørge for at sektoren som helhet ivaretar et målrettet og effektivt beredskapsarbeid.

Videre vil disse medlemmer framheve det systematiske arbeidet nåværende politisk ledelse gjennomfører for å rette opp brudd på kravene om at Justis- og beredskapsdepartementet skal ha oversikt over status for samfunnssikkerhetsarbeidet og orientere regjeringen om tilstanden for samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeidet i sivil sektor, og kravet om å føre oversikt over øvelsesvirksomhet basert på rapportering fra departementene.

Disse medlemmer viser til at Justis- og beredskapsdepartementet har følgende beskrivelse i Prop. 1 S (2014–2015) av oppfølgingen av tilsynet:

«Justis- og beredskapsdepartementet prioriterer å følge opp funn og anbefalinger fra tilsynet. Departementet har utarbeidet en oppfølgingsplan som vektlegger tiltak som understøtter en helhetlig og tydelig utøvelse av samordningsansvaret på samfunnssikkerhetsområdet. Det er bl.a. fastsatt en felles målstruktur for samfunnssikkerhets- og beredskapskjeden. Videre vil samfunnssikkerhets- og beredskapsområdet bli bedre integrert i departementets styringssystem. Det pågår også et organisasjonsutviklingsarbeid for å sikre god samordning i departementet, og det vil bli utarbeidet et strategidokument for Justis- og beredskapsdepartementets samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeid. Mye av samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeidet er langsiktig utviklingsarbeid, og noen mål og tiltak vil det ta tid å realisere.»

Disse medlemmer er tilfredse med regjeringens oppfølging av forbedringspunktene avdekket ved tilsynet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet avventer resultater av regjeringens arbeid før det kan fastslås tilfredshet.

Komiteen merker seg at det legges til rette for at ansatte i justissektoren skal kunne varsle om krittikverdige forhold, ved at det etableres en felles varslingsordning for hele sektoren, med unntak av domstolene. Komiteen imøteser dette arbeidet.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, mener det er positivt at regjeringen legger opp til en mer åpen, transparent og etterrettelig statsforvaltning gjennom innføringen av en felles varslingsordning for justissektoren.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til at arbeidet var i gang allerede før regjeringsskiftet, og merker seg at regjeringspartiene bygger videre på regjeringen Stoltenberg IIs initiativ.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at justissektoren hadde 52 ulike mål for styring under den rød-grønne regjeringen. Forrige regjering tok ikke inn over seg læringspunktene som ble uttalt om detaljstyring av underliggende etater fra departementene. Disse medlemmer er således fornøyde med den opprydningen regjeringen har gjort, ved å redusere antall mål i justissektoren. Dette vil gi underliggende etater mulighet til å prioritere, samt innrette sin virksomhet effektivt.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet har merket seg at regjeringen ynder å fremstille de ti nye målene for justis- og beredskapssektoren, jf. tabell 1.2, side 13 i Prop. 1 S (2014–2015) som en reduksjon av antall mål for sektoren. I realiteten er den en økning fra de 8 overordnede målene den forrige regjeringen hadde, jf. tabell 1.1, side 11 og 12. Når det i proposisjonen står at den forrige regjeringen hadde «52 mål», har regjeringen valgt å slå sammen overordnede mål, med deres tilhørende presiseringer, telt dem sammen og hevdet at sammenligningen er rimelig.

Disse medlemmer merker seg at regjeringen så langt ikke har gjort det klart hvordan de ti målene skal operasjonaliseres. Målene er så bredt formulert at det ikke kan brukes som mål, men heller som upresist og overordnet formulerte ambisjoner.

Disse medlemmer merket seg under høringen til justiskomiteen at Politilederslaget så et behov for ytterligere presisering av målene regjeringen har introdusert for at de skulle ha praktisk betydning, og slutter seg til dette standpunktet.

OM MVA.-REFORM

Komiteen peker på at nøytral merverdiavgift for ordinære statlige forvaltningsorganer, er en ny ordning som innføres med regjeringen Solberg. Ordningen er ment å «fjerne en konkurranseulempe for private aktører», jf. s. 170 i Prop. 1 S (2014–2015). Ordningen er utdypet i Gul bok 2015. Her er det presisert for Justis- og beredskapsdepartementets sektor at Politihøgskolen holdes utenfor ordningen, jf. tabell 7.1, s. 86.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, mener det er problematisk at store deler av offentlig sektor i dag er utenfor merverdiavgiftsloven og derfor ikke har fradragrett for merverdiavgift på anskaffelser til bruk i virksomheten. Dette motiverer til egenproduksjon av enkelte tjenester, og kan være til hinder for effektiv utnyttelse av samfunnets ressurser. Flertallet er derfor positiv til at regjeringen setter i gang et arbeid for å innføre en ordning med nøytral merverdiavgift i statlig sektor. Flertallet mener at oppgaver private kan utføre like godt eller bedre enn det offentlige til samme eller redusert kostnad, som hovedregel bør kunne vurderes for konkurranseutsetting. Flertallet mener likevel at det på justisområdet er enkelte oppgaver som skal og bør ivaretas av statlige aktører. Flertallet har full tiltro til at regjeringen foretar en ansvarlig avveining mellom kvalitet, økonomi og prinsipielle hensyn, og påpeker at endringen på 850 mill. kroner utgjør ca. 2,5 prosent av justissektorens budsjett for 2015.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet forstår at ordningen er under utredning og at detaljer vil komme når dette er gjennomført. Disse medlemmer merker seg at finansministeren i sitt svar på spørsmål 248 av 13. oktober 2014 fra Arbeiderpartiets fraksjon, svarer slik: «Dersom ordningen ikke vedtas innført, vil tilbakeføringen til de enkelte budsjettposter måtte vurderes nærmere.»

Disse medlemmer er bekymret for at konsekvensene ved innføring av nøytral merverdiavgift for ordinære statlige forvaltningsorganer, ikke kan gjøres tilstrekkelig rede for. Endringen tilsvarer 850 mill. kroner mindre på Justis- og beredskapsdepartementets budsjett, noe som i praksis vil kunne innebære en ganske massiv privatisering på feltet.

Disse medlemmer vil understreke at en rekke områder på Justis- og beredskapsdepartementets område er bærende for rettsstaten, og derfor egner seg dårlig for konkurranseutsetting.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake på egnet måte med en presis oppstilling av budsjettet på kapittel og post hvor merverdiavgiften føres på vanlig måte.»

OM AVBYRÅKRATISERINGS- OG EFFEKTIVITETSREFORM

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, viser til at regjeringen Solberg har en målsetting om å få på plass en mer effektiv offentlig forvaltning. Det er derfor en målsetting å øke produktiviteten i offentlig sektor med 0,6 prosent årlig. Dette gjelder også for justissektoren. Flertallet viser til at en rekke land allerede har innført liknende systemer. Noen eksempler er Danmark, Sverige, Finland, Australia og New Zealand, og OECD anbefalte en slik reform så sent som i 2013. Flertallet mener dette er et realistisk tiltak som skaper stor forutberegnelighet og klare forbedringsincentiver i etatsstyringen. Flertallet mener prinsipielt at regjeringen har et ansvar for å forvalte skattebetalernes penger på en mest mulig effektiv måte.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet merker seg at regjeringen Solberg gjennomfører et flatt kutt på 0,6 prosent av virksomhetenes driftsutgifter på alle områder, inkludert Justis- og beredskapsdepartementet. For dette departementet innebærer det at forslag til bevilgning for 2015 er redusert med om lag 75 mill. kroner.

Disse medlemmer registrerer at under omtalen av dette under de forskjellige kapitlene og postene, fremgår det ikke klart hvilke konsekvenser dette kan få for driften ute i enhetene. Disse medlemmer er av den grunn avventende til om dette vil gi de ønskede resultater.

OM KRIMINALITETSFOREBYGGENDE RÅD – SLT-RÅD

Komiteen viser til at den første nasjonale Handlingsplanen mot radikaliserings og voldelig ekstremisme ble lagt frem i 2010 av Stoltenberg II-regjeringen. Denne er nå fulgt opp med en ny handlingsplan i 2014, i tråd med det som var meldt i Prop. 1 S (2013–2014). Det er viktig å ha et helhetlig og bredt arbeid mot radikaliserings og voldelig ekstremisme, og komiteen stiller seg bak behovet for tiltakene i handlingsplanen.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet merker seg at det står i handlingsplanen at tiltakene «... dekkes innenfor gjeldende budsjetttrammer». Dette innebærer i praksis at det hverken foreligger nye midler for å intensivere arbeidet mot radikaliserings, eller planer om å sette av slike midler. Det er uheldig.

Disse medlemmer viser til at SLT-rådene, som er samarbeidsorganet mellom politi og kommune, og som i dag jobber med samordning av tiltak for å forebygge ungdomskriminalitet og rus, er et viktig kontaktpunkt. Disse bør få utvidet mandat, og dermed også økte midler for å jobbe konkret og forebyggende overfor unge i, eller på vei inn i, radikalisererte miljøer. I dag får de 13 mill. kroner totalt fra Justis- og beredskapsdepartementet og Helsedepartementet. Summen bør totalt komme på 26 mill. kroner, altså en dobling. I tillegg bør kommunene utstyres med konkretiserte håndbøker og arbeidsmetoder for å bryte opp radikaliseringsprosesser og -miljøer, så raskt som mulig.

SAMVIRKE

Komiteen mener en styrking av samtreningen og kompetansebyggingen i nødetatene er viktig for å sikre Norges beredskapssevne. Komiteen viser til politireformen, som vil legges frem for behandling i Stortinget i nær fremtid. Komiteen mener det i denne sammenheng vil være viktig å styrke treningsfasilitetene for beredskapsetatene, og ser frem til en oppfølging av dette fra regjeringens side når politireformen er vedtatt. Videre registrerer komiteen at flere steder i landet har tatt gode initiativ, og vil berømme kommunene for å være aktive i denne viktige prosessen. Komiteen forventer at disse initiativene følges opp av regjeringen på egnet måte.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet påpeker at øving og

samvirke på tvers av nød- og beredskapsetatene er viktig i det daglige for at det skal virke optimalt under krise og katastrofer. Flere steder i landet er det tatt interessante initiativ.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser i denne sammenheng til den analyse som kommunene Rygge, Moss, Råde og Våler har utarbeidet om mulighetene for å utnytte Forsvarets fasiliteter på Rygge flystasjon til et øvings- og kompetansesenter for beredskapsetatene, og mener disse mulighetene må utredes videre med sikte på å etablere et slikt senter. Disse medlemmer foreslår i sitt alternative budsjett å bevilge 3 mill. kroner til dette arbeidet.

Disse medlemmer ønsker også å prioritere dette formålet innenfor den tildelte budsjetttrammen. Disse medlemmer foreslår derfor at 3 mill. kroner omprioriteres fra kap. 440 post 1 til kap. 400 post 1.

Disse medlemmer viser også til at det finnes andre initiativ som det bør følges med på, deriblant Beredskapsaktørens Felles Treningsenhet (BAFT), som kan skape synergier med allerede eksisterende beredskapsmiljøer.

Disse medlemmer viser også til at Samfunnssikkerhetssenteret i Rogaland (SASIRO) like utenfor Sandnes sentrum i dag benyttes som treningsfelt for redningsetatene alene og sammen til øvelser i forskjellig omfang. Disse medlemmer har merket seg ambisjonen om å utvikle et regionalt utdannings- og øvingssenter for samfunnssikkerhet, særlig planene om å utvikle kompetanse rundt tunnelsikkerhet.

Disse medlemmer viser til forslag fra Arbeiderpartiet om at regjeringen ved første anledning må komme tilbake til Stortinget med en nasjonal plan for å tilrettelegge for sentre for samtrening og kompetansebygging mellom nød- og beredskapsetatene, slik at denne type initiativ kan følges opp på en helhetlig og egnet måte.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen presentere en nasjonal plan for å tilrettelegge for sentre for samtrening og kompetansebygging mellom nød- og beredskapsetatene.»

«Stortinget ber regjeringen etablere pilotprosjekt for ett eller flere nasjonale kompetansesenter for øving og samvirke innenfor samfunnssikkerhet og beredskap.»

CYBERSIKKERHET

Komiteen konstaterer at dagens samfunn i økende grad blir avhengig av datateknologi og digital infrastruktur. Teknologien er en forutsetning for mange viktige funksjoner og tjenester, og tilgang til mye viktig informasjon. Men dette er teknologi og nettverk som også har svakheter, og som potensielt er sårbare for angrep og kriminell utnyttelse. Komiteen slutter seg til at regjeringen ønsker et solid faglig grunnlag for å styrke beredskapen og redusere den digitale sårbarheten i samfunnet vårt. Komiteen er derfor tilfreds med at regjeringen har nedsatt et sårbarhetsutvalg.

Komiteen viser at det ved Høgskolen i Gjøvik er etablert et norsk kompetansesenter i informasjonssikkerhet kalt Senteret for cyber- og informasjonssikkerhet (CSIS). Senteret har kommet i stand etter initiativ fra aktører innen politi, justis, forsvar, forvaltning, industri, personvern og academia.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet mener dette kompetansemiljøet gjør en viktig jobb, og ønsker å omprioritere innenfor tildelt budsjetttramme 5 mill. kroner fra kap. 440 post 1 til kap. 400 post 23, til deres arbeid.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen lage en nasjonal, sektorovergripende cybersikkerhetsstrategi.»

Kap. 3400 Justis- og beredskapsdepartementet

Komiteen viser til proposisjonen og har ingen merknader.

Kap. 410 Tingrettene og lagmannsrettene

Komiteen peker på at domstolene har ansvar for å ivareta rettssikkerheten ved å avsi dommer og treffe avgjørelser i straffesaker innen rimelig tid. Komiteen viser til at balanse i straffesakskjeden er avgjørende for å sikre god og forsvarlig saksbehandling gjennom hele prosessen, både for offer og gjerningsperson. Domstolene sliter med et betydelig etterslep og restanser, og saksomfanget har økt markant de siste årene. Dette gjelder både sivile saker og straffesaker. Resultatet av dette har da blitt lengre saksbehandlingstid, noe som kan medføre lavere grad av rettssikkerhet.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, er opptatt av å styrke kapasiteten i domstolene. Gjennom Prop. 1 S Tillegg 1 (2013–

2014) ble domstolene styrket med 15 mill. kroner for å styrke bemanningen i tingretten og lagmannsrettene. Virkningen for 2015 er på 22 mill. kroner. Flertallet vil bemerke at styrkingen av domstolene fortsetter ved at det i statsbudsjettet for 2015 foreslås ytterligere 8,5 mill. kroner. Dette vil tilføre domstolene syv nye dommerstillinger og 11 nye saksbehandlerstillinger i tingrettene og lagmannsrettene. Med disse tiltakene viser regjeringen at hele straffesakskjeden er et prioritert område.

Flertallet vil påpeke nødvendigheten av både å styrke kompetansen i domstolene og behovet for nye og moderne saksbehandlerløsninger. Regjeringen følger opp dette, og foreslår i statsbudsjettet å bevilge 4,9 mill. kroner til å styrke kompetansen i domstolene og tilpasse domstolenes saksbehandlerløsninger i forbindelse med implementeringen av ny straffelov.

POST 1 DRIFTSUTGIFTER

Komiteen vil vise til at bemanninga ved tingrettene utgjorde 367 dommarårsverk, 129 dommarfullmektigårsverk og 678 andre årsverk per 1. mars 2014. Vidare vil komiteen vise til at bemanninga ved lagmannsrettene utgjorde 165 dommarårsverk og 106 andre årsverk per 1. mars 2014.

Komiteen vil vise til at det vert foreslått ein auke i løyvingane med 8,5 mill. kroner for å styrke bemanninga i tingrettene og lagmannsrettene tilsvarende 7 nye dommarstillingar og 11 nye saksbehandlerstillingar, og støttar dette. Vidare vil komiteen vise til at det vert foreslått å auke løyvinga på posten med 4,9 mill. kroner til kompetanseheving og tilpassingar av domstolanes saksbehandlingsløysingar i høve til implementeringa av ny straffelov. Komiteen merkar seg vidare at det vert foreslått å redusere løyvinga på posten i høve til avbyråkratiserings- og effektivitetsreforma i statlege verksemder på 3,5 mill. kroner og ei redusering i løyvinga med 36,9 mill. kroner i samband med innføringa av nøytral meirverdiavgift i staten.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, viser til budsjettforliket mellom samarbeidspartiene, Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre. Flertallet er fornøyd med at det nå avsettes midler til konsekvensutredning (KVU) for nytt tinghus i Stavanger i budsjettet for 2015 på til sammen 3,5 mill. kroner. Beløpet tilsvarer Domstoladministrasjonens innspill om behov for 2015 til budsjettforhandlingene.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet vil vise til at Stavanger tinghus ble tatt i bruk i 1952, og at det har ikke har vært foretatt

vesentlige endringer av bygget siden den tid. Disse medlemmer vil videre vise til at kravene som stilles til et moderne tinghus imidlertid har endret seg vesentlig, og antall ansatte som arbeider i tinghuset har økt i takt med økende saksmengde. Disse medlemmer merker seg at det er tredje gang regjeringen Solberg unnlater å bevilge de nødvendige midlene til en KVU som sikrer fremdriften for et nytt Stavanger tinghus. Disse medlemmer vil vise til at det fremkom i justiskomiteens høring at midler til KVU for Stavanger tingrett var en høy prioritet fra Domstoladministrasjonen. Disse medlemmer foreslår derfor å bevilge 5 mill. kroner i sitt alternative budsjett til KVU for nytt Stavanger tinghus, for å sikre den nødvendige fremdriften.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til Kristelig Folkepartis alternative budsjett hvor det foreslås en økning av bevilgningen til domstolene med til sammen 12 mill. kroner, sammenlignet med Prop 1 S (2014–2015).

Komiteens medlem fra Senterpartiet vil peke på at Senterpartiet i sitt alternative statsbudsjett foreslo å øke bevilgningene til tingrettene og lagmannsrettene med 10 mill. kroner. Midler som er øremerket dommerstillinger. Dette medlem mener at situasjonen i domstolene i hele landet tilsier at antall faste dommerstillinger bør økes.

Dette medlem vil videre vise til at Senterpartiet i sitt alternative statsbudsjett hadde lagt inn 5 mill. kroner til KVU av nytt tinghus i Stavanger.

POST 21 SPESIELLE DRIFTSUTGIFTER

Komiteen vil vise til at løyvingane under denne posten dekker utgifter som etter rettsgebyrlova er inkludert i rettsgebyret, jf. kap. 3410. Komiteen merker seg at løyvinga på posten vert foreslått redusert med 0,1 mill. kroner i samband med avbyråkratiserings- og effektivitetsreforma i statlege verksemdar

Komiteen vil vise til at det vert foreslått ei løyving under posten på 77,3 mill. kroner.

Kap. 3410 Rettsgebyr

Komiteen vil vise til at dette kapitlet i hovudsak omfattar inntekter knytt til gebyrpliktige oppgåver etter rettsgebyrlova, inkludert gebyr for behandling av forliksklage.

POST 1 RETTSGEBYR

Komiteen vil vise til at løyvinga på posten dekker inntekter frå gebyrpliktige oppgåver i domstolane i høve til tvistesaker, skjønn, skifte, konkurs

m.m. Komiteen vil vidare vise til at det vert foreslått ei løyving under posten på 293,1 mill. kroner.

POST 3 DIVERSE REFUSJONAR

Komiteen vil vise til at posten dekker refusjonar som brutto inntekstførast ved domstolane i fyrste instans og lagmannsretten, m.a. refusjonar etter avrekning av energiutgifter m.m.

Komiteen vil vidare vise til at det vert foreslått ei løyving under posten på 1,7 mill. kroner.

Kap. 411 Domstoladministrasjonen

Komiteen vil vise til at Domstoladministrasjonen, heretter forkorta DA, har det administrative ansvaret for dei alminnelege domstolane, Finnmarkskommisjonen, Utmarksdomstolen for Finnmark og jordskiftedomstolane.

Komiteen viser til at dagens straffesakskjede i stor grad er papirbasert. Komiteen vil påpeke behovet for digital fornying i domstolene for å sikre en sømløs og effektiv oppgaveløsning. Det er en utfordring å sikre at dokumentene behandles digitalt gjennom hele rettsprosessen. Komiteen er positiv til at regjeringen viderefører satsingen på domstolenes nye saksbehandlingsløsninger med 38 mill. kroner. Dette er samme nivå som i 2014.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, viser til at andelen domstoler som ikke når målsettingene for gjennomsnittlig saksbehandlingstid, er økende. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid har gradvis økt etter 2009. Samlet sett når ikke lagmannsrettene målene for gjennomsnittlig saksbehandlingstid. Flertallet er opptatt, av at den negative trenden under rød-grønt styre må snus. Flertallet mener det er gledelig at regjeringen i statsbudsjettet foreslår å styrke ressurstilgangen til domstolene. Flertallet vil følge utviklingen i saksbehandlingstiden i domstolene nøye og eventuelt vurdere ytterligere tiltak dersom situasjonen skulle tilsi det.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet stiller seg undrende til at regjeringen Solberg i fjor valgte å kutte i regjeringen Stoltenberg IIs forslag om bevilgning til styrket sikkerhet ved Oslo tingrett. Disse medlemmer merker seg at regjeringen heller ikke foreslår midler til sikkerhetstiltak ved Oslo tinghus i budsjettet for 2015.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget på egnet måte om hvordan styrke sikkerheten ved landets tinghus og lagmannsretter.»

Komiteens medlem fra Senterpartiet vil peke på at Senterpartiet i sitt alternative statsbudsjett foreslo å bevilge 5 mill. kroner til å sette i gang med implementering av lyd- og bildeutstyr i landets tingretter. Dette er viktig av rettsikkerhetshensyn, og vil kunne effektivisere prosessformene ved ankeforhandlinger. Dette medlem vil understreke behovet for at slikt utstyr raskt kommer på plass.

POST 1 DRIFTSUTGIFTER, KAN NYTTAST UNDER KAP. 410 POST 1

Komiteen vil vise til at løyvinga dekkjer alle ordinære driftsutgifter ved DA. Bemanninga utgjorde 83 årsverk per 1. mars 2014.

Komiteen vil vise til at det vert foreslått å redusere løyvinga på posten med 0,4 mill. kroner i samband med avbyråkratisering- og effektivitetsreforma i statlege verksemder og ein reduksjon på 1,2 mill. kroner i samband med innføringa av nøytral meirverdiavgift i staten.

Komiteen vil vise til at det vert foreslått at Justis- og beredskapsdepartementet i 2015 får fullmakt til å overskride løyvinga under kap. 411 post 1 mot tilsvarande meirinntekter under kap. 3411 post 3, jf. forslag til vedtak i Prop. 1 S (2014–2015).

Komiteen vil vidare vise til at det vert foreslått ei løyving under posten på 74,9 mill. kroner.

Kap. 413 Jordskiftedomstolene

Komiteen mener det er positivt at saksbehandlingstiden i jordskifterettene har gått ned i perioden 2006–2012. Samtidig ser komiteen at restansene øker, med påslag i saksbeholdningen på over 14 pst. de 2 siste årene.

Komiteen merker seg jordskiftedomstolenes utfordringer, og vil følge nøye med på utviklingen fremover.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, merker seg at jordskiftedomstolene har hatt rekrutteringsutfordringer. Det er i denne sammenheng positivt av utdanningsmonopolet ved Universitetet for miljø- og biovitenskap (UMB) nå er opphevet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet merker seg at jordskiftedomstolene har hatt rekrutteringsvansker. Det er i denne sammenheng positivt at flere utdanningsinstitusjoner tilbyr relevante studietilbud.

Videre er et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, positiv til samlokaliseringen som har funnet sted ved en rekke av landets jordskiftedomstoler. Dette er en positiv og ønskelig utvikling.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, mener en spredt domstolstruktur ikke nødvendigvis reflekterer dagens utfordringer, da en økning av videooverføringsutstyr i domstolene og en moderne infrastruktur bidrar til å korte ned avstander. Samtidig vanskeliggjør en for desentralisert struktur utvikling av brede fagmiljøer. Jordskiftedomstolene ser parallelt en tendens til at sentralisering virker positivt på rekrutteringen av kompetent personell.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet ser at en samlokalisering med tingretter, der disse ligger i umiddelbar geografisk nærhet til hverandre og der det ellers synes hensiktsmessig, er positivt. Disse medlemmer mener at man fortsatt skal ha en desentralisert struktur på jordskiftedomstolene, og bemerker at kvaliteten på arbeidet som gjøres i domstolene i dag, er høy.

Komiteen viser til at ny jordskiftelov (jordskiftelova 21. juni 2013 nr. 100) er vedtatt iverksatt 1. januar 2016. Komiteen har forventninger til at dette skal bidra til gode tjenester for grunneiere over hele Norge. Komiteen vil videre påpeke at det er viktig at jordskiftedomstolene blir satt i stand til å ta den nye loven i bruk på en god måte fra 2016.

Komiteen er glad for at regjeringen har fått på plass nødvendige midler til saksbehandlingssystem, men minner om at det å skulle iverksette loven også vil kunne kreve ekstraordinære bevilgninger blant annet til kompetansetiltak og ny rettsmiddelordning.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet mener det er beklagelig at regjeringen ikke har satt av tilstrekkelige midler til kompetanseheving i forbindelse med ikrafttredelse av ny jordskiftelov 1. januar 2016 og ny rettsmiddelordning. Disse medlemmer vil følge utviklingen nøye.

Komiteens medlem fra Senterpartiet vil peke på at Senterpartiet i sitt alternative statsbudsjett foreslo å bevilge 2 mill. kroner til lønnsøkning for ingeniørene i jordskiftedomstolene. Denne yrkesgruppen innehar en særlig viktig kompetanse som er viktig å beholde for å ha effektive jordskiftedomstoler.

Dette medlem vil bemerke at Senterpartiet i sitt alternative statsbudsjett har lagt inn 6,4 mill. kroner ekstra til jordskiftedomstolene. Dette for å drive kompetanseheving i forbindelse med iverksettelse av ny lov, samt å forberede ny rettsmiddelordning.

Dette medlem fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge frem en sak om hvordan man kan bedre rekrutteringen til jordskiftedomstolene.»

Komiteen ber regjeringen følge særlig med på utviklingen frem til loven skal tre i kraft, slik at prosessen og gjennomføringen ikke blir forsinket. Komiteen viser videre til punkt b3 i høringsuttalelsen fra Domstoladministrasjonen, og forventer at regjeringen sørger for at ikrafttredelse av ny jordskiftelov er mulig fra og med 1. januar 2016.

POST 1

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til innføring av ny ankeordning i jordskiftedomstolen, og viser i den forbindelse til Kristelig Folkepartis alternative budsjett hvor det foreslås å styrke bevilgningen til nevnte formål med 3,4 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag.

Kap. 3413 Jordskiftedomstolene

Komiteen viser til proposisjonen og har ingen merknader.

Kap. 414 Forliksråd og andre domsutgifter

Komiteen mener at forliksrådene er en viktig og effektiv del av tvisteløsningssystemet vårt. Komiteen viser til at dette kapittelet skal dekke enkelte utgifter i forbindelse med domstolsbehandling av straffesaker og enkelte sivile saker, samt utgifter til forliksrådene. Komiteen viser til at utgifter relatert til kap. 414 i stor grad er regelstyrte og påvirkes således av saksmengden.

Kap. 430 Kriminalomsorgens sentrale forvaltning

Komiteen viser til at bevilgningen på kap. 430 post 1 skal dekke alle ordinære driftsutgifter i kriminalomsorgen, og at bevilgningen for 2015 økes med 92 mill. kroner sammenlignet med saldert budsjett for 2014. Komiteen viser til at samlet budsjett for kap. 430 for 2015 er på om lag 4 mrd. kroner.

Komiteen viser til at hovedoppgaven til kriminalomsorgen er å stille varetektsplasser til disposisjon for politiet, samt sørge for gjennomføringen av straff for domfelte. Gjennomføring av straffen skal ta hensyn til formålet med straffen, at den skal motvirke nye straffbare handlinger, og at den skal sikre samfunnet og de innsatte på en god måte. Komiteen

viser til at den domfelte, med de begrensninger som følger av straffegjennomføringen, har de samme rettighetene og forpliktelsene som den øvrige befolkningen. Kriminalomsorgen skal sørge for at både straffegjennomføring og løslatelse skjer i samvirke med ansvarlige myndigheter, samt kommunen som den løslatte skal bosette seg i.

Komiteen viser til at det er viktig at innholdet i straffen medfører at den enkelte domfelte kan føres tilbake til samfunnet på en best mulig måte. Komiteen vil derfor påpeke at det er viktig med samvirke mellom ulike aktører for å sikre et godt tilbud til den enkelte straffedømte, blant annet innen helse, utdanning og rusomsorg. Det er etter komiteens mening sentralt at ansatte i kriminalomsorgen har relevant og god kompetanse, for å sikre at den enkelte straffedømte blir ivaretatt på forsvarlig måte.

Komiteen vil peke på viktigheten av at innsattes barn blir ivaretatt og fulgt opp. I et forebyggende perspektiv er det avgjørende å sørge for tidlig og god oppfølging av disse barna. Kriminalomsorgen må samarbeide med andre hjelpeinstanser innen for eksempel helse, skole og Nav.

Komiteen viser til at balanse i straffesakskjeden er viktig.

Det er etter komiteens mening viktig at politiet har blitt tilgodesett de senere år, på grunn av store etterslep. Samtidig er det viktig at både domstolen og kriminalomsorgen også får et løft. Økte midler til politiet vil generere flere saker som tas inn for domstolen, og flere straffedømte som skal sone. Det er viktig at hele straffesakskjeden ses i sammenheng.

Komiteen viser til at soningskøen øker, og at det derfor er helt avgjørende å få på plass flere soningsplasser. Det er etter komiteens mening sentralt å sikre at domfelte får sone så snart som mulig etter domsavsigelse, slik at rehabilitering av den enkelte straffedømte kan starte. Komiteen ser derfor frem til at Stortinget får en stortingsmelding om kriminalomsorgen og at det kan legges planer for økt kapasitet i kriminalomsorgen.

Komiteen viser til Innst. 6 S (2013–2014) hvor det ble påpekt fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti at dublering av celler kun skulle være et midlertidig tiltak. Det er etter komiteens mening viktig at regjeringen sikrer flere soningsplasser, slik at dette tiltaket kan oppheves innen rimelig tid.

Komiteen vil også fremheve de mange frivillige organisasjonene innen kriminalomsorgen som er et viktig supplement til det offentlige når det gjelder å tilbakeføre den domfelte til samfunnet.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at regjeringen følger

opp tidligere praksis, hvor tildelinger til frivillige organisasjoner gjøres for ett år om gangen.

Det er etter komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti og Senterpartiets mening, viktig at slike organisasjoner får mest mulig forutsigbare rammevilkår gjennom lengre avtaler om bevilgninger fra staten.

Komiteen mener at den høye dekningsgraden i fengslene er en stor utfordring, fordi det kan medføre utsettelse av rehabiliteringen for den enkelte domfelte. Det er derfor viktig at arbeidet med å redusere soningskøen blir prioritert. Komiteen viser til at regjeringen har varslet en melding til Stortinget om utviklingsplan for kriminalomsorgen høsten 2014.

Komiteen viser også til at det er et høyt antall utenlandske innsatte i norske fengsler, og komiteen er derfor opptatt av at regjeringen fortsetter arbeidet med å få til flere soningsoverføringer slik at flere fanger kan få sone i sitt eget hjemland.

Komiteen viser til at narkotika smugles inn i norske fengsler. Komiteen understreker at arbeidet mot narkotika i norske fengsler må intensiveres.

Et annet flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, er fornøyd med at samarbeidsavtalen og Sundvolden-erklæringen fremhever helhetstenkning i straffesakskjeden som en viktig målsetting. Dette flertallet mener det er beklagelig at justis-sektoren generelt, og kriminalomsorgen spesielt, er underfinansiert som en følge av regjeringens Stoltenberg manglende evne til helhetstenkning på justisfeltet. Dette flertallet viser til at den gjennomsnittlige politijurist ved regjeringsskiftet hadde over 80 ubehandlede saker, og at dette utgjorde en utfordring for rettssikkerheten, samt medførte en rekke følgeproblemer i straffesakskjeden. Dette flertallet er derfor glad for at regjeringen foreslår å styrke påtalemyndigheten med hele 69 stillinger i budsjett for 2015. Dette flertallet finner det videre beklagelig at regjeringen Stoltenberg ikke startet bygging av et eneste nytt fengsel med lukkede plasser i løpet av åtte år. Dette har medført at kriminalomsorgen i dag

har en dekningsgrad på 98 pst., stigende fengselskøer og vansker med å fremskaffe tilstrekkelig varetektskapasitet. Dette flertallet imøteser regjeringens stortingsmelding om kapasitet i kriminalomsorgen. Meldingen vil være et viktig skritt på veien for å rydde opp i sektorens store utfordringer, og bidra til å skape balanse i en justissektor som ble nedprioritert av den rød-grønne regjeringen.

Komiteen mener at ungdom mellom 15 og 18 år ikke skal plasseres på glattcelle, med mindre helt spesielle omstendigheter gjør det nødvendig. Komiteen vil understreke at ingen skal sitte på glattcelle utover den tillatte fristen på 48 timer.

Komiteen viser til at kriminalomsorgens straffegjennomføring og tilbakeføring til samfunnet er en viktig del av straffesakskjeden. Kriminalomsorgen skal sørge for tilstrekkelig varetektskapasitet til politiet og at domfelte gjennomfører idømt straff.

Komiteen er opptatt av at samfunnet skal ha trygghet for at de som dømmes for kriminelle handlinger, skal få påbegynt soningen raskt.

Et annet flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, er tilfreds med at regjeringen tar de nødvendige grep for å få kontroll på de prekære utfordringene i kriminalomsorgen. Med en soningskø på 1 200 domfelte, og store utfordringer på kapasitetssiden, er det i tillegg til å bygge ett eller flere nye fengsler helt nødvendig å få på plass tiltak raskt. Dette flertallet er derfor positiv til at regjeringen foreslo 80,5 mill. kroner til bygging av 41 nye fengselsplasser innenfor eksisterende murer.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet registrerer at 20,5 mill. kroner av dette går til å øke antall ansatte og er ført på Justis- og beredskapsdepartementets budsjett. Arbeiderpartiet styrker budsjettet med midler til ansatte i sitt alternative budsjett, med 30 mill. kroner ut over regjeringens budsjett. Dette ville bedret bemanningen i kriminalomsorgen. Disse stillingene skal øremerkes barnekontaktarbeid, i tråd med vårt forslag om lovfesting av barnekontakter som behandles i Stortinget denne høsten (jf. Dokument 8:78 L (2014–2015)).

Absolutte tall	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Totalt	3658	3758	3932	4059	4260	4404	4438
Regionaladministrasjon	137	134	146	151	152	157	159
Fengsel	3228	3329	3439	3551	3740	3851	3892
Friomsorg	293	295	348	357	369	396	387

Prosent	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Totalt	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Regionaladministrasjon	3,8 %	3,6 %	3,7 %	3,7 %	3,6 %	3,6 %	3,6 %
Fengsel	88,2 %	88,6 %	87,4 %	87,5 %	87,8 %	87,4 %	87,7 %
Friomsorg	8,0 %	7,9 %	8,8 %	8,8 %	8,7 %	9,0 %	8,7 %

Disse medlemmer viser til oversikt fra utredningsseksjonen i Stortinget (Tall fra KDI) som viser at antall og andel ansatte på de forskjellige nivåene har vært stabil over mange år. Belegget i fengslene har variert slik som er vist i Prop. 1 S (2014–2015) s 52. I 2014 er belegget på 97,7 pst. mot 92,9 pst. i 2009. På denne bakgrunn mener disse medlemmer at effektivitetsgevinsten er tatt ut allerede, og mener det er beklagelig at man kutter flatt i hele organisasjonen med 0,6 pst. Disse medlemmer deler tillitsvalgte i Norsk Fengsels- og friomsorgsforbund, samt Kriminalomsorgens Yrkesforbunds bekymring som fremkom i høringen om utviklingen av antall ansatte i ytre tjenesteapparat i kriminalomsorgen.

VEDLIKEHOLD AV FENGLER

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, er videre bekymret for at kriminalomsorgens bygningsmasse ikke er tilstrekkelig vedlikeholdt de senere år. Flertallet viser til at en rapport fra Multiconsult allerede i 2006 viste at fengslene hadde et vedlikeholdsetterslep på 2 mrd. kroner, og at Stoltenberg-regjeringen ikke hadde politisk vilje til å ta tak i denne viktige problemstillingen. Etterslepet hadde i 2013 steget til mellom 3,3 og 4,4 mrd. kroner. Manglende vedlikehold over tid materialiserer seg nå i akutte utfordringer, og det er derfor nødvendig med ekstraordinære vedlikeholdsmidler for å unngå å stenge ned fengselsplasser.

Komiteen er godt fornøyd med at regjeringen foreslo å bevilge 50 mill. kroner til ekstraordinært vedlikehold av norske fengsler, og det vil være nødvendig å fortsette denne satsingen over tid. Dette kommer i tillegg til den ordinære bevilgningen på 80 mill. kroner avsatt av Statsbygg. Komiteen registrerer videre at regjeringen har foreslått det beløpet Kriminalomsorgsdirektoratet selv mener er maksimalt av hva de kan håndtere på dette området for budsjettåret 2015.

TILTAK FOR Å REDUSERE SONINGSKØENE

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet ser at ekstraordinære utfordringer kan kreve utradisjonelle tiltak. Disse medlemmer ønsker derfor å berømme regjeringen for

en løsningsorientert tilnærming på kriminalomsorgsområdet, og imøteser forhandlingene med den nederlandske regjeringen om leie av fengselsplasser. Leie av 150–300 fengselsplasser i Nederland vil kunne være et viktig virkemiddel for å få kontroll på soningskapasiteten frem til ett eller flere nye fengsler kan oppføres her i Norge. Selv om Nederland allerede har gode erfaringer gjennom en tilsvarende utleieavtale med Belgia, vil disse medlemmer understreke viktigheten av at det etableres løsninger som sørger for et forsvarlig tilbud for de innsatte som overføres fra soning i Norge dersom det oppnås enighet i forhandlingene. Disse medlemmer forutsetter også at domfelte som skal utvises, prioriteres for overføring til soning i Nederland dersom en eventuell avtale skulle komme på plass.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til at etablering av soning i utlandet for innsatte dømt for forbrytelser mot norsk lov, stiller oss overfor flere juridiske og etiske dilemma som regjeringen til nå ikke har drøftet. Det gjelder rettigheter innsatte har etter norsk lovverk og spørsmål blant annet knyttet til likebehandling, forutsigbarhet og konsekvenser for kontakt mellom pårørende og barn. Disse medlemmer viser til at den nye regjeringen ikke har videreført regjeringen Stoltenberg II sine tiltak for å få ned soningskøen, som bøtesoning og elektronisk kontroll av enkelte varetektsdømte. Disse tiltakene ville frigitt om lag like mange plasser som regjeringens valg av dublering, to innsatte i én celle. Disse medlemmer mener regjeringens valg av tiltak går i feil retning og registrerer at fagorganisasjonene i kriminalomsorgen er kritiske til justisministerens valg av tiltak.

Disse medlemmer viser til omtale av spørsmål 231 sendt finansministeren. (s. 27).

BARN I FENGSEL

Komiteen mener at Norge har en forpliktelse til å gjøre sitt ytterste for å unngå at barn settes i ordinært fengsel. Dette er viktig både for å unngå brudd på Barnekonvensjonen og sørge for en ivaretagelse av barns rettigheter, men også av mer praktiske hensyn. Fanger under 18 år er påvirkelige, og vil ofte knyttes tettere opp mot kriminelle miljøer ved straffegjennomføring i ordinært fengsel. Komiteen er på dette grunnlag tilfreds med at regjeringen legger

opp til å få på plass fire plasser i en egen soningsenhet for ungdom på Eidsvoll til en kostnad av 20 mill. kroner. Dette er et tiltak som er nødvendig for å sikre en god rehabiliteringssituasjon for kriminelle under 18 år.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, viser til at regjeringen Stoltenberg II fikk etablert ungdomsenhet i Bergen og til de gode resultatene denne enheten så langt har. Flertallet har registrert uro knyttet til videreføring av tverrfaglig ansatte, der en person tilknyttet Nav arbeider i fengselet. Det er gode erfaringer med denne ordningen og vi forventer at departementet sørger for å videreføre den.

PSYKISK SYKE FORVARINGSDØMTE

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet er tilfredse med at det som kanskje har vært Norges mest alvorlige menneskerettighetsbrudd nå er rettet opp. Krevende, psykisk syke forvaringsdømte ved Ila forvaringsanstalt hadde våren 2014 sittet i fullstendig isolasjon i inntil tre år. Dette var en praksis som hadde foregått i årevis, og som Stoltenberg-regjeringen ikke prioriterte å finne en løsning på. Disse medlemmer mener på generelt grunnlag at den til enhver tid sittende regjering har et ansvar for umiddelbart å rydde opp i grove brudd på grunnleggende menneskerettigheter. Disse medlemmer viser til at både Sivilombudsmannen, kriminalomsorgen og Den europeiske torturovervåkingskomité har kommet med omfattende kritikk av den årelange isoleringen av psykisk syke forvaringsfanger, uten at noe ble gjort for å bedre situasjonen før revidert nasjonalbudsjett våren 2014. Disse medlemmer viser til at fengselsdirektør ved Ila, Knut Bjarkeid, allerede i 2008 gjorde offentligheten oppmerksom på menneskerettighetsbruddene som pågikk grunnet manglende prioritering av ressurser til kriminalomsorgen. Bjarkeid uttalte i denne sammenhengen at:

«Det er en umenneskelig behandling av syke mennesker. Det som foregår er rettsstridig og i strid med europeiske menneskerettigheter.»

Disse medlemmer viser til at daværende helse- og omsorgsminister Sylvia Brustad (Ap) og justis- og beredskapsminister Knut Storberget allerede i 2008 var klar over de grove menneskerettighetsbruddene som foregikk ved Ila forvaringsanstalt. I en pressemelding til NTB (28. april 2008) uttalte duoen at:

«Dette er ikke et lovspørsmål. Dette handler om henvisninger og plassmangel, vi lurer oss selv hvis vi tror dette løses med en ny lov»

og

«vi har i løpet av helgen forsikret oss om at de aktuelle innsatte vil få behandling».

Disse medlemmer er enige med Brustad og Storberget i at sikring av et tilbud i tråd med menneskerettighetene for denne gruppen ikke er et lovspørsmål, men et spørsmål om ressurser. Det er derfor veldig positivt at regjeringen viderefører bevilgingen fra revidert budsjett 2014, og foreslo 10 mill. kroner i budsjettet for 2015 for å sørge for at de sykeste forvaringsdømte kan bringes ut av fullstendig isolasjon. Disse medlemmer er likevel kritiske til at det måtte ta hele seks år og et regjeringsskifte for at denne utsatte fangegruppen skulle få et tilbud som er i overenstemmelse med grunnleggende menneskerettigheter, spesielt med tanke på at to statsråder fra Stoltenberg-regjeringen tidligere har antydning ovenfor offentligheten at situasjonen allerede er utbedret.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet støtter bevilgningen til Ila fengsel. Det kan likevel ikke hevdes, etter disse medlemmers mening, at man kan slå fast at menneskerettsbrudd dermed er rettet opp én gang for alle. Regjeringen Stoltenberg II utarbeidet nye retningslinjer for samarbeid mellom psykisk helsevern og fengslene, fikk styrket tilbud inne i fengslene gjennom for eksempel økte bevilgninger til opplæring, etablerte biblioteker i alle fengsler, flere programmer for innsatte samt etablering av rusmestingsenheter. Daværende regjering fulgte opp Mæland-utvalgets rapport «Etterkontroll av reglene om strafferettslig utilregnelighet, strafferettslige særreaksjoner og forvaring» blant annet gjennom lovendringer og økte bevilgninger. (Prop. 108 L (2011–2012), vedtatt av Stortinget. (jf. Innst. 37 L (2011–2012), Lovvedtak 73 (2011–2012).

Komiteen er, på tross av de nødvendige tiltakene for å bedre forholdene for psykisk syke forvaringsdømte på Ila, bekymret over situasjonen for innsatte med psykiske problemer i norske fengsler.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, mener det er bekymringsfullt at Den europeiske torturovervåkingskomité gjennom flere år har anbefalt tiltak for denne fangegruppen, uten at tidligere regjeringer har vist vilje til å bedre situasjonen.

Komiteen viser til at det etter overgang fra sikringsregimet til dagens forvaringslovverk i enkelte tilfeller har blitt vanskeligere å få på plass adekvat behandling for psykisk syke forvaringsfanger. Kriminalomsorgen melder selv om at det er utfordringer rundt overføring av psykisk syke innsatte fra kriminalomsorgen til behandling på psykiatriske døgninstitusjoner. Dette gjelder ikke bare forvaringsfanger, men også psykisk syke innsatte på ordinær soning.

Komiteen viser til at flere fengsler har innsatte med stor sykелighet og atferdsvansker som kan utgjøre fare for den innsatte, medinnsatte og ansatte. I Bergen fengsel, for eksempel, er sikkerhetsseng hittil i år tatt i bruk fem ganger, fra noen timer til flere døgn. De siste 24 år har bruk av sikkerhetsseng nesten ikke vært registrert. Komiteen er av den oppfatning at regjeringen må arbeide for et tettere samarbeid mellom psykisk helsevern og fengslene om hvordan man kan samarbeide bedre om å løse utfordringene. Komiteen er tilfreds med at Sivilombudsmannen har tilsyn med kriminalomsorgen, og forventer at det som avdekkes, følges opp.

Komiteen er opptatt av å bedre situasjonen for kvinner i fengsel. Undersøkelser viser at det er stor sykелighet blant innsatte. (Jurk rapport nr. 62 (2012) og Nordisk Tidsskrift for Helseforskning, nr. 2-2011, 7 årgang, Kjønnforskjeller i psykisk helse i norske fengsler. Marie-Lisbet Amundsen, førsteamanuensis, Høgskolen i Vestfold).

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet har derfor øremerket 1,5 mill. kroner til psykologtjenester ved Bredtvedt fengsel i Oslo i sitt alternative budsjett.

SONINGSOVERFØRING

Komiteen viser til at utenlandske innsatte i norske fengsler er en stor utfordring for kapasiteten. En tredjedel av soningskapasiteten benyttes nå til utenlandske statsborgere, og det har ikke vært et flertall av norske innsatte i varetekt siden 2008. Komiteen er derfor positiv til regjeringens arbeid med å få på plass soningsoverføringsavtaler med andre land, og arbeidet med å tilrettelegge for at eksisterende avtaler skal fungere bedre. Komiteen er glad for at regjeringen nå ser på muligheten for å få på plass avtaler med Polen, Serbia og Bulgaria, og vil oppfordre regjeringen til å prioritere arbeidet med å få på plass disse avtalene så raskt som mulig. I en stadig mer globalisert verden er det også viktig å se utover EØS-området også i justissektoren, og komiteen vil oppfordre regjeringen til å følge opp målsettingen om å få på plass denne typen avtaler også utenfor Europas grenser.

Komiteen konstaterer at regjeringen Solberg viderefører regjeringen Stoltenberg II sitt arbeid med

soningsoverføring og forutsetter at Norge følger internasjonale konvensjoner og opprettholder våre norske verdier om å ikke overføre mennesker til soning i land der man kan risikere dødsstraff eller tortur.

UTENLANDSKE INNSATTE

Komiteen viser til at erfaringene fra Kongsvinger fengsel er positive, og at det ikke er registrert noen økning i volds- eller trusselhendelser.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, viser til den politiske plattformen for regjeringen Solberg, og påpeker viktigheten av at utenlandske kriminelle som ikke skal tilbakeføres til det norske samfunnet får et tilpasset tilbud gjennom etablering av flere dedikerte fengsler for utenlandske statsborgere.

Flertallet vil på dette grunnlag oppfordre regjeringen til å sørge for å få på plass flere fengsler der utenlandske kriminelle kan få et tilpasset tilbud i tråd med regjeringen Solbergs politisk plattform.

Flertallet viser videre til at ulike regjeringer over tid har brukt dublering av innsatte på egnede celler, samt dobbeltrom for innsatte i enkelte fengsler.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet vil videre peke på at regjeringens forslag om å etablere soning i utenlandske fengsler må vurderes nøye. Blant annet er det viktig at hensynet til familiemedlemmer og rehabilitering av den innsatte blir ivaretatt.

SONINGSKAPASITET I KRIMINALOMSORGEN

Komiteen ser frem til at regjeringen skal legge frem en stortingsmelding som gjennomgår tilstanden i fengslene og behovet for framtidig straffegjennomføringskapasitet. Stortingsmeldingen vil legge grunnlaget for prioriteringer i kriminalomsorgen på lengre sikt.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, viser videre til at Arbeiderpartiet i sitt alternative statsbudsjett for 2015 ikke har foreslått midler til arbeidet med planlegging av Agder fengsel. Flertallet legger derfor til grunn at også Arbeiderpartiet nå ser behovet for en helhetlig plan for utbygging i kriminalomsorgen, før det tas stilling til enkeltprosjekter. Flertallet viser til at regjeringen har varslet at det skal legges frem en stortingsmelding om kriminalomsorgen, hvor planlegging av kapasitetsøkningen er et vesentlig moment.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Høyre, Venstre eller Kristelig Folkeparti i sine alternative budsjetter har med planleggingsmidler til nytt fengsel i 2015. Disse medlemmer viser til at regjeringen Stoltenberg II hadde midler til oppstart allerede i 2014-budsjettet og at forslag om flere fengselsplasser og helhetlig plan ble nedstemt av flertallet i juni 2014. Disse medlemmer er opptatt av å få fortgang i bygging av nytt fengsel, og merker seg regjeringens og flertallets beslutning om å vente med planlegging og oppstart til etter at kapasitetsplanen er ferdig. Disse medlemmer beklager at dette har forsinket bygging av nytt fengsel med i alle fall to år.

Disse medlemmer foreslo å gå i gang med planlegging av bygging av nytt fengsel og at det skulle utarbeides en helhetlig plan i inneværende år. Dette er nedstemt, og personer som venter på soning øker. Regjeringen har forsøkt å få på plass kortsiktige løsninger, som overføring av innsatte til Sverige, som ikke lykkes, og er nå i forhandlinger om overføring til Nederland. Det store grepet skal komme i den varslede kapasitetsplanen, som disse medlemmer ser frem til og forventer vil gi svar på de utfordringene som kriminalomsorgen har når det gjelder kapasitet. Disse medlemmer vil være konstruktive i arbeidet med å få til gode løsninger for å bedre kapasitetsutfordringene.

Disse medlemmer mener den kortsiktige løsningen som er valgt, nemlig dublering, går i feil retning. Dublering er ikke god kriminalpolitikk, det utgjør en økt sikkerhetsrisiko for ansatte og innsatte, og reduserer mulighetene for god rehabilitering, derfor ble ordningen avvirket under regjeringen Stoltenberg II.

Disse medlemmer har sendt spørsmål til Finansdepartementet om hvilke konsekvenser soningsoverføring får, for blant annet antall stillinger i fengslene i Norge, utgifter til transport og oppfølging av innsatte fra Norge (spørsmål 231 fra Arbeiderpartiet, 13. oktober 2014), spørsmål departementet i sitt svar ikke har kommentert. Disse medlemmer forutsetter at det kommer svar på disse spørsmålene i den varslede kapasitetsplanen.

Komiteens medlem fra Senterpartiet vil peke på at Senterpartiet i sitt alternative statsbudsjett foreslo å bevilge 100 mill. kroner til forprosjektering av fengselsutbygging i Agder, Mosjøen og Ålesund. Dette er områder som raskt trenger bedre bygningsmasse og å øke kapasiteten.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, viser til at Stortinget, i saken om glattceller (vedtak 446, 10. juni 2014) ba justisminis-

teren allerede i årets budsjett «vurdere tiltak for å heve kvaliteten på glattceller». Dette flertallet kan ikke se at denne problematikken er spesielt omtalt i budsjettet for 2015, bortsett fra i kapitlet om anmodningsvedtak der det vises til at man vil få «rapporter» denne høsten som vil danne grunnlag for «eventuelle tiltak». (Prop. 1 S (2014–2015) s. 191). Dette flertallet legger til grunn at de midler som er avsatt til vedlikehold i årets budsjett, skal brukes til utbedring av politiarrester, og at arbeidet settes i gang raskt, slik Stortinget ba om.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til at det de senere år har blitt påpekt fra ulike hold at det foreligger en utfordring knyttet til bruk av såkalte glattceller ved varetektsfengsling. Dette medlem viser til Kristelig Folkepartis alternative budsjett hvor det foreslås å opprette 25 nye helårsplasser for å avvike fristbrudd av varetektsfengslede ut over 24 timer, med en økt bevilgning på 23 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag.

ORGANISERING I KRIMINALOMSORGEN

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, viser til at regjeringen i forslag til statsbudsjett for 2015 har foreslått to alternative modeller for en organisering med to forvaltningsnivåer i kriminalomsorgen. Flertallet viser til at det har fremkommet flere bekymringer vedrørende dette, blant annet fra Kriminalomsorgens yrkesforbund. Flertallet vil derfor be regjeringen sikre faglig kvalitet i valg av organisering av kriminalomsorgen.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til tabell over andel ansatte i de forskjellige nivåer (s. 37-38) og mener det ikke er redegjort tilstrekkelig for hva slags tjenesteproduksjon som skal utløse effektiviseringsgevinsten, ei heller hvor stor gevinsten forventes å bli.

Disse medlemmer vil peke på at Kapasitetsplanen med enhetsstruktur for fengsler og friomsorgskontorer som ble lagt frem under den rød-grønne regjeringen, allerede danner et godt grunnlag for rask prioritering og bygging av nye fengselsplasser.

POST 70

Komiteen viser til at mange frivillige organisasjoner gir gode tilbud til mennesker som befinner seg i en svært sårbar situasjon. Frivillige organisasjoner, som blant annet Kirkens Sosialtjeneste, Frelsesarmeen, Nettverk etter endt soning (Røde Kors), Wayback og Foreningen for fangers pårørende, er viktige supplement til det offentlige arbeid blant

innsatte. Det er derfor viktig at de gis gode rammevilkår for sitt arbeid. Komiteen påpeker at også organisasjoner som har fått kutt i øremerket støtte, som Kirkens Sosialtjeneste og Vardeteateret, skal kunne søke om midler fra den økte bevilgningen.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, viser i denne sammenheng til budsjettforliket med samarbeidspartiene, Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, hvor bevilgningen til frivillige organisasjoner i kriminalomsorgen ble økt med 2 mill. kroner sammenlignet med Prop. 1 S (2014–2015).

En viktig del av tilbudene til innsatte er gitt av og fra frivillige organisasjoner. Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet mener disse, som spenner over områder som kultur for eksempel Musikk i fengsler, Røverhuset og Vardeteateret, oppfølging og tilbakeføring for eksempel Wayback, religiøse organisasjoner, Nettverk etter soning, Retretten, Foreningen for fangers pårørende og organisasjoner som bidrar med juridisk rådgiving og veiledning, for eksempel Jurk og Jussbuss, er viktige medspillere i rehabiliteringsarbeidet. Arbeiderpartiet styrker sitt alternative budsjett posten i forhold til regjeringens opplegg med 10 mill. kroner.

Disse medlemmer viser til at bevilgningen på post 70 er økt med 10 mill. kroner i Arbeiderpartiets alternative budsjett i forhold til regjeringens budsjett. Midlene fordeles slik:

- 5 mill. kroner til Juridisk rådgivning for kvinner JURK
- 1,5 mill. kroner til Vardeteateret
- 0,5 mill. kroner til MiFF,
- 0,5 mill. kroner til Stiftelsen Retretten,
- 0,5 mill. kroner til Norges Røde Kors, Nettverk etter soning
- 0,250 mill. kroner til Kirkens Bymisjon i Kristiansand
- 0,250 mill. kroner til JussBuss
- 1,5 mill. kroner overføres til frie midler til Kriminalomsorgsdirektoratet, men øremerkes kultur og friluftaktiviteter for kvinner i fengsel.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen i revidert budsjett 2015 komme tilbake med redegjørelse av hvordan Stortingets vedtak om å redusere glattcellebruken er fulgt opp, deriblant med oversikt over hvor mange celler som er utbedret, samt hvilke planer som foreligge for videre utbedringer.»

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake på en egnet måte med oversikt over hvilken effektiviseringsgevinst som er beregnet frigjort i forbindelse med omorganiseringen av Kriminalomsorgen fra tre til to forvaltningsnivåer og hva effektiviseringen skal brukes til, jf. Prop. 1 S (2014–2015) der regjeringen beskriver at omorganisering av kriminalomsorgen skal gi mindre byråkrati og mer tjenesteproduksjon.»

«Stortinget ber regjeringen legge frem en konkret plan for Stortinget over hvordan departementet skal følge opp og utbedre situasjonen for alvorlig psykisk syke og innsatte med store atferdsproblemer i egen sak.»

«Stortinget ber regjeringen legge frem en plan for Stortinget om hvordan regjeringen vil bedre forholdene for kvinnelige innsatte, på kort og lang sikt.»

«Stortinget ber om at det kommer en egen sak om etablering av soning i utlandet der en redegjør for forhold som gjelder rettighet, oppfølging av innsatte, konsekvenser for antall stillinger i Norge og norske ansattes rolle i utenlandske fengsler, inkludert lønn og arbeidsforhold, når soningsstedet er et utenlandsk fengsel, jf. Prop. 1 S (2014–2015) der regjeringen har pekt på midlertidig leie av fengselsplasser for innsatte dømt etter forbrytelse mot norsk lov.»

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til at Senterpartiet i sitt alternative statsbudsjett foreslo å bevilge 5 mill. kroner til frivillige organisasjoner som driver rehabiliteringsarbeid i norske fengsler. Dette gjelder tiltak som Musikk i fengsel og frihet, Retretten osv. Dette arbeidet er særdeles viktig, og dette medlem beklager at regjeringen kutter i overføringene til disse organisasjonene.

Kap. 3430 Kriminalomsorgens sentrale forvaltning

Komiteen viser til proposisjonen og har ingen merknader.

Kap. 432 Kriminalomsorgens utdanningscenter (KRUS)

Komiteen viser til at for å sikre en god kriminalomsorg er det viktig med kvalifiserte fengselsbetjenter. Kriminalomsorgens utdanningscenter (KRUS) har ansvaret for fengselsbetjentutdanningen, og bevilgningen omfatter lønn til personale og aspiranter, samt drifts- og husleieutgifter vedrørende skolebygningen. I tillegg omfatter bevilgningen inventar og utstyr i skoleseksjonene og i kontorene, samt annen drift. Det er etter komiteens mening helt avgjørende at ansatte i kriminalomsorgen har god kompetanse innen blant annet rehabilitering, slik at formålet med straffegjennomføringen realiseres.

Komiteen viser til at det er behov for mer kunnskap om effektene av kriminalomsorgens kriminalitetsreducerende arbeid, eksempelvis kurs i aggresjonsmestring, rusmestringsbehandling, samtalegrupper eller andre former for adferdsendrende tiltak. Dette er nødvendig for å sikre mer målrettet prioritering mellom ulike tiltak og tilbud til de innsatte.

Kap. 3432 Kriminalomsorgens utdanningscenter (KRUS)

Komiteen viser til proposisjonen og har ingen merknader.

Kap. 440 Politidirektoratet – politi- og lensmannsetaten

Komiteen viser til at politiets hovedoppgave er å forebygge, bekjempe og etterforske kriminalitet. Komiteen mener at politiets kapasitet og kvalitet er avgjørende for å sikre trygge lokalsamfunn, og for å redusere hverdagskriminalitet. Politiet må også være i stand til å møte kriminalitetsutviklingen med økende innslag av organisert kriminalitet, arbeidslivskriminalitet og digital kriminalitet. Trygghet er en del av den norske velferden og viktig for den enkeltes frihet og livskvalitet. For å sikre innbyggernes trygghet er det etter komiteens mening viktig at målet om to polititjenestemenn per 1 000 innbyggere blir nådd innen 2020. Komiteen viser til at kriminalitetsbildet er komplekst og i stadig utvikling.

Komiteen vil understreke at politiet har flere funksjoner, og at det viktige fokuset på beredskap og responstid ikke må gå på bekostning av for eksempel forebyggende arbeid og etterforskning.

Komiteen viser til det pågående arbeidet med en politireform, hvor politiets struktur og organisering skal gi mer politikraft i hele landet.

Komiteen understreker at internasjonalt politisamarbeid er viktig for å avdekke og bekjempe organisert kriminalitet.

Komiteen vil presisere viktigheten av at politiet samarbeider med andre fagfelt og fagetater. Arbeidet mot vold i nære relasjoner må skje på mange arenaer sammen med alle berørte instanser, særlig med helsevesenet, sosialetaten, frivillige organisasjoner og kommunale myndigheter.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge frem sak om hvordan Politidirektoratet kan effektiviseres.»

«Stortinget ber regjeringen legge frem en sak om hvordan man kan øke rekrutteringen av kvinner til lederstillinger i politiet.»

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, viser til regjeringens forslag til økning i politiets budsjetter og budsjettavtalen regjeringspartiene har inngått med Kristelig Folkeparti og Venstre. Samarbeidspartiene sikrer en betydelig styrking av politiet i 2015. Om lag 165 mill. kroner skal brukes til at nyutdannede fra Politihøgskolen får jobb i politiet i 2015. Dette gjør det mulig å øke politibemanningen med 350 nye politistillinger. Videre går 164 mill. kroner til å dekke helårsvirkningen av de 350 nye stillingene som ble bevilget for 2014, samt for flere sivile stillinger som opprettes for å frigjøre politiårsverk. Flertallet vil understreke at samarbeidspartiene ved budsjettavtalen viser at politireformen skal gjennomføres, ved at det settes av 150 mill. kroner til ulike tiltak i 2015.

Flertallet viser videre til at samarbeidspartiene er opptatt av helheten i straffesakskjeden. 51,4 mill. kroner i økte bevilgninger til påtalemyndigheten i politiet og Den høyere påtalemyndighet sikrer om lag 50 nye påtalejurister i politiet og 18 stillinger i Den høyere påtalemyndighet.

Flertallet viser til at regjeringen følger opp punktet i Sundvolden-erklæringen om at antallet nye og ledige stillinger i politiet økes tilsvarende antallet studenter som består Politihøgskolen, inntil målet er nådd og at grunnbemanningen i politiet heves, slik det er fastslått i samarbeidsavtalen mellom regjeringspartiene og Kristelig Folkeparti og Venstre. Dette er et viktig tiltak i arbeidet med å skape forutberegnelighet for politistudentene.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til at regjeringens satsing på politiet i stor grad er en videreføring av regjeringen Stoltenberg IIs satsing. Ikke minst gjelder dette midler til ansettelse av politistudenter, som regjeringen Stoltenberg II fikk mye kritikk for av Fremskrittspartiet. Sistnevnte varslet at de ville innføre en jobbgaranti for nyutdannede politistudenter, jf. Dokument 8: 97 S (2012–2013). Disse medlemmer merker seg at innfrielse av Fremskrittspartiets forslag om jobbgaranti har uteblitt i år også, til tross for at de nå sitter i regjering.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen redegjøre for hvordan Fremskrittspartiets forslag om jobbgaranti til politistudenter, jf. Dokument 8:97 S (2012–2013), er tenkt innfridd i inneværende stortingsperiode.»

STATENS BARNEHUS

Komiteen viser til at trygge nærmiljø er en forutsetning for gode oppvekstvilkår for barn og unge.

Det er en kjensgjerning at mange i dag kjenner på utrygghet på grunn av vold og kriminalitet. Mye kunne vært unngått gjennom forebyggende arbeid i nærmiljøet og tidlig innsats overfor unge i risikoso-

nen. Komiteen viser til at vold mot barn er et stort samfunnsproblem og grov kriminalitet. Barn som utsettes for vold i sitt eget hjem, i en sammenheng hvor de i utgangspunktet skal være trygge, er uholdbart. Samfunnet har et stort ansvar i å forebygge vold og overgrep mot barn. Tall fra Nova viser at 8 pst. av alle barn i Norge har blitt utsatt for grov vold fra minst en forelder før fylte 18 år.

Komiteen viser til at det har vært en markant økning av anmeldelser knyttet til vold i nære relasjoner. I 2006 ble det anmeldt 81 tilfeller av vold mot barn, mens det i 2013 ble anmeldt 1 791 tilfeller. I 2013 ble det avholdt 2 662 dommeravhør ved Statens barnehus, noe som er en økning på 37 pst. sammenlignet med 2012. Komiteen viser til at gjennomsnittlig ventetid for dommeravhør ved barnehusene vedrørende seksuelle overgrep i 2013 var 52 dager, noe som er 38 dager lenger enn den lovpålagte fristen. Komiteen viser til anmodningsvedtak nr. 480, 482 og 484 av 16. juni 2014 vedrørende dommeravhør av barn, og mener det er nødvendig at regjeringen følger dette opp så snart som mulig. Det er etter komiteens oppfatning primært ikke forhold ved barnehusene som er årsaken til at fristen brytes, men at politiet ikke i tilstrekkelig grad har prioritert saker som omhandler vold mot barn. Komiteen understreker viktigheten av at avhør av barn tas så raskt som mulig slik at bevissikringen blir bedre. Det skal være fullt mulig, og er helt nødvendig, å gjennomføre avhørene innen den lovpålagte fristen. Komiteen mener det må en prioriterings- og holdningsendring til slik at avhørene tas mye raskere, og viser til at det er fullt mulig å gjennomføre et nytt avhør dersom nye opplysninger kommer frem senere i etterforskningen. Komiteen viser til at det har vært en positiv utvikling den senere tiden, og ventetiden går nå ned. Komiteen viser til at det er bred enighet på Stortinget om at ventetidene skal reduseres.

Komiteen påpeker at Justis- og beredskapsdepartementet må sikre at politiet i større grad prioriterer saker som omhandler vold mot barn, slik at fristen overholdes.

Det er etter komiteens mening bekymringsfullt at politidirektøren har uttalt at den lovpålagte fristen bør utvides til 30 dager. Komiteen ønsker ikke en slik utvidelse av fristen.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, er positiv til at regjeringens klare mål er at ventetidene skal reduseres kraftig, og at det er

iverksatt både kortsiktige og langsiktige tiltak for å nå dette målet.

Flertallet viser til at det over veldig mange år har vært altfor lange ventetider fra anmeldelse til dommeravhør er tatt. At det nå kommer en nedgang er viktig og gledelig, og denne nedgangen kommer på tross av stor økning i antallet avhør. Det viser at regjeringen og samarbeidspartiernes tiltak nå begynner å vise resultater. Ventetiden fra anmeldelse til dommeravhør i saker med vold og seksuelle overgrep var for oktober måned 2014 nede i 40 dager, som var lavere enn årsgjennomsnittet på 63 dager i 2013. For seksuelle overgrep er gjennomsnittlig ventetid 36 dager i oktober 2014, en nedgang på 16 dager fra 2013. Flertallet viser til at fristen på 14 dager må nås så raskt som mulig. Flertallet er likevel glad for at utviklingen er positiv, og at ventetiden for dommeravhør endelig har en markant nedgang. Flertallet forventer at ventetiden reduseres ytterligere i 2015.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet mener regjeringen har skapt forvirring om hva som er målet for å redusere ventetidene ved Statens barnehus, men er glad for at en samlet justiskomite slår fast at det er lovens krav på 14 dager som må være målet. Disse medlemmer viser til at det i forslag til justisbudsjett side 77 står følgende:

«Som et ledd i arbeidet med å redusere ventetiden i forbindelse med dommeravhør har POD igangsatt både kort- og langsiktige tiltak. Målsettingen er at samtlige politidistrikt innen utgangen av året skal ha en gjennomsnittlig saksbehandlingstid som ikke overskrider 30 dager for innkomnesaker fra og med 1. juli 2014.»

Disse medlemmer vil videre vise til at i tiltaksplanen «En god barndom varer livet ut» er målet å få ned ventetidene til 40 dager i årsgjennomsnitt innen utgangen av 2014. Disse medlemmer stiller seg undrende til at ambisjonene for å få ned ventetidene har blitt redusert fra tiden mellom statsbudsjettet ble lagt fram i oktober til tiltaksplanen «En god barndom varer livet ut» ble lagt frem i november. Disse medlemmer merker seg at regjeringen reduserer ambisjonen gjennom å øke ventetiden med 10 dager i denne perioden. Videre stiller disse medlemmer seg spørrende til om regjeringen mener det viser handlekraft og gjennomføringsevne å skulle bruke et helt år på å få ned ventetidene med 12 dager, det vil si fra 52 dager i årsgjennomsnitt 2013 for avhør av barn utsatt for seksuelle overgrep, til 40 dager som nå er regjeringens mål innen 2014. Disse medlemmer vil peke på at loven sier at barn ikke skal vente lenger enn 14 dager på dommeravhør, og mener det er for lite ambisiøst å ha et lavere mål enn lovens krav. Disse medlemmer vil vise til at

ventetidene ved barnehusene også henger sammen med kapasiteten på barnehusene, og viser til blant andre Redd Barnas svar på spørsmål om dette til justiskomiteens budsjett høring, hvor det ble sagt at det er et behov for å styrke kapasiteten ved barnehusene med tanke på å få ned ventetidene. Disse medlemmer vil vise til at siden 2007 har 11 000 barn vært innom de 10 barnehusene vi har i Norge. Disse medlemmer mener dette tallet viser hvor alvorlig situasjonen for barna er, samtidig som det viser behovet for styrket kapasitet da tallene er økende. Disse medlemmer er opptatt av å få frem at bak hvert eneste tall er det et barn, en skjebne, som står i fare for å få livet sitt ødelagt. Alle disse barna fortjener og skal ha den absolutt aller beste hjelpen og beskyttelsen.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet er likevel enige i at hovedutfordringen ligger i arbeid utenfor barnehusene når det gjelder ventetider, som i politiet og domstolene. Disse medlemmer mener derfor at etterforskningskapasitet og kvalitet må bli en helt sentral del av den varslede politireformen som nå viser seg å være forsinket.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet vil igjen peke på viktigheten av at regjeringen gjennomfører anmodningsvedtakene etter Arbeiderpartiets forslag om å styrke barnehusene, hvor det blant annet ble vedtatt å ta bort kravet til dommers tilstedeværelse under avhør av barn og gjøre bruken av barnehus obligatorisk for barn under 16 år. Disse medlemmer er kjent med at det ofte er praktiske årsaker som påvirker ventetidene, og disse medlemmer er opptatt av å sørge for at unødvendige tidstyver blir en hindring for raske avhør av barn som har vært utsatt for vold og overgrep.

Komiteen viser til at flere av barnehusene har behov for oppdatert teknisk utstyr, for å sikre at opptakene av dommeravhørene blir så gode som mulig. I tillegg er det viktig at det legges til rette for at barnehusene kan videreutvikle sin kompetanse, for å sikre god faglig kvalitet. Barnehusene er et tverrfaglig samarbeid og driver med kompetanseoppbygging av etater, noe som er svært viktig i kampen mot vold mot barn. I tillegg driver de med kriseoppfølging og behandling av barn som er utsatt for vold. Dette er et veldig viktig arbeid som må styrkes og videreutvikles, og det er derfor etter komiteens mening avgjørende at bevilgningen til barnehusene styrkes.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, og Kristelig Folkeparti, viser til budsjettavtalen mellom sam-

arbeidspartiene, Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre. Flertallet mener det er viktig å sikre en god satsing på barnehusene, og er fornøyd med at bevilgningene til Statens barnehus økes med 10 mill. kroner sammenlignet med regjeringens opprinnelige budsjettforslag, slik at den totale bevilgningen for 2015 blir på 90 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet etterlyser en klar prioritering av vold mot barn i regjeringens forslag til statsbudsjett. Disse medlemmer mener at styrkingen og satsingen som har vært de siste årene på barnehus må fortsette. Disse medlemmer merker seg at det ved flere barnehus er uttrykt bekymring over dårlig kapasitet. Disse medlemmer vil understreke at denne kapasitetsmangelen ved flere barnehus skyldes økt saksinnang, som igjen betyr at flere barn som er utsatt for vold og overgrep blir oppdaget. Disse medlemmer mener denne økningen er positiv, da det er grunn til å tro at mørketallene er høye og at flere barn utsatt for vold og overgrep blir oppdaget. Videre mener disse medlemmer at det er nødvendig å igangsette en omfangsundersøkelse hva gjelder vold og overgrep mot barn for å få bedre statistikk og kunnskap om omfanget. Disse medlemmer vil vise til behandlingen av stortingsmeldingen om vold i nære relasjoner hvor en enstemmig justiskomite etterlyste dette.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet er skuffet over at barnehusene ikke lenger er en klar budsjettprioritering. Disse medlemmer mener det er avgjørende viktig at kapasiteten ved Statens barnehus styrkes og foreslår derfor at 100 mill. kroner øremerkes under kapittel 440 til Statens barnehus, jf. Arbeiderpartiets alternative budsjett..

Disse medlemmer vil vise til at det ble satt av 60 mill. øremerkede kroner til Statens barnehus i regjeringen Stoltenberg II sitt budsjett for 2014 og videreført av regjeringen Solberg i tilleggsproposisjonen for 2014. Disse medlemmer vil peke på at forslaget fra Arbeiderpartiet er en styrking av barnehusene på 40 mill. kroner sammenlignet med budsjettet for 2014. Disse medlemmer er videre glad for at Kristelig Folkeparti og Venstre fikk på plass en økning til barnehus utover regjeringens forslag på 10 mill. kroner i budsjettforliket med regjeringen, og støtter denne økningen av rammen på kap. 440. Disse medlemmer mener det er viktig at regjeringen og samarbeidspartiene øremerker midler de mener skal gå til barnehusene.

Disse medlemmer vil vise til at det første barnehuset i Norge ble etablert i 2007 av regjeringen Stoltenberg og daværende justisminister Knut Storberget. Disse medlemmer vil videre fremheve at

det på seks år ble etablert ti barnehus i Norge. Disse medlemmer mener denne innsatsen og styrkingen av arbeidet mot vold i nære relasjoner, herunder vold mot barn, må fortsette. Disse medlemmer mener det er for lite ambisiøst kun å videreføre bevilgningene til barnehusene og at bevilgningene må styrkes. Disse medlemmer vil også peke på at så lenge midlene ikke øremerkes, vil det ikke kunne sikres at midlene går til barnehusene.

Disse medlemmer er positive til den nylig fremlagte tiltaksplanen om vold og overgrep mot barn «En god barndom varer livet ut», men skuffet over manglende budsjettforslag som vil kunne gi de gode intensjonene det nødvendige løftet de trenger. Disse medlemmer vil peke på at det i tiltaksplanen eksplisitt nevnes at tiltakene skal dekkes innenfor gjeldende budsjett.

Disse medlemmer mener budsjettforliket mellom regjeringen, KRF og Venstre førte til en bedring, men vil peke på at det fremdeles blir en plan for de gode intensjonene. Disse medlemmer mener det er viktig å påpeke at vold mot barn er grov kriminalitet og således burde tiltaksplanen i større grad omfattet Justis- og beredskapsdepartementets område og budsjett.

Disse medlemmer vil vise til Dokument 8:31 S (201–2014) Representantforslag fra Arbeiderpartiet om å styrke barnehusene og fremheve at det haster med å gjennomføre forslagene som ble vedtatt i juni 2014.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge frem en sak som svarer på om regjeringen har nådd sitt eget mål om å få ned årsgjennomsnittsentetidene til 40 dager ved Statens barnehus. Jf. mål i tiltaksplanen «En god barndom varer livet ut», hvor dette målet skal være oppnådd i løpet av 2014.»

«Stortinget ber regjeringen om å legge frem en sak med tiltak for å få ned ventetidene for dommeravhør av barn ved Statens barnehus og komme tilbake til Stortinget på egnet måte.»

«Stortinget ber regjeringen legge frem en plan for hvordan man kan skaffe flere barneleger med sosialpediatrisk kompetanse ved landets sykehus.»

«Stortinget ber regjeringen legge frem en plan for hvordan alle barnehus i landet skal sikres like vilkår

for finansiering av medisinsk personell og kompetanse.»

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser videre til at Senterpartiet i sitt alternative statsbudsjett foreslo å øke bevilgningen til Statens barnehus med 15 mill. kroner. Dette vil bedre både kapasitet og kompetanse ved barnehusene. Dette medlem mener at det må vurderes om det kan være hensiktsmessig å etablere barnehus også andre steder, for å minske de geografiske avstandene.

Dette medlem fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge frem en sak om mulige områder for etablering av nye barnehus.»

VOLD I NÆRE RELASJONER

Komiteen påpeker at vold i nære relasjoner er et stort samfunnsproblem og alvorlig kriminalitet. Det koster samfunnet mellom 4,5 og 6 mrd. kroner årlig, i tillegg til de omkostningene det enkelte offer må bære gjennom et helt liv. Komiteen viser til et anslag om at minst 100 000 barn er ofre for familievold, enten ved å være direkte utsatt for vold eller som vitne til at nærstående blir utsatt for vold. For å bekjempe vold og for å forhindre skade er tidlig innsats avgjørende. I 2013 ble det anmeldt 2 829 tilfeller av mishandlinger i familieforhold, noe som var en økning på 10,6 pst sammenliknet med foregående år. Dessverre er mørketallene fremdeles store. Det offentlige har et ansvar for å hjelpe både offer og overgriper. En helhetlig satsing er avgjørende for å lykkes.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, viser til budsjettforliket hvor det foreligger styrking av feltet innen helse-, familie- og justissektoren.

Flertallet viser til budsjettforliket mellom samarbeidspartiene, Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, hvor bevilgningen på post 70 ble økt med 2,5 mill. kroner sammenliknet med Prop. 1 S (2014–2015), for å styrke tilskuddsordningen til frivillige organisasjoner til arbeid mot vold i nære relasjoner.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet mener at en helhetlig satsing innenfor flere sektorer er avgjørende i arbeidet mot vold i nære relasjoner. Disse medlemmer mener det videre er svært viktig at alle relevante fagstatsråder koordinerer arbeidet sitt godt og sørger for at arbeidet mot vold i nære relasjoner skjer innenfor alle relevante departement. Disse medlemmer vil vise til at Arbeiderpartiet i sitt alternative budsjett foreslår en

styrking av arbeidet mot vold i nære relasjoner innenfor flere sektorer, og foreslår flere tiltak til styrking utover regjerings budsjettforslag. Disse medlemmer vil vise til at det foreslås å styrke barnehusene gjennom å øremerke 100 mill. kroner under justisbudsjettet, å styrke kontoret for voldsoffererstatning med 5 mill. kroner, å øremerke 200 mill. kroner til skolehelsetjenesten, å bevilge 3,5 mill. kroner til både forprosjekt og gjennomføring av omfangsundersøkelsen av volds- og overgrepssutsatte barn, å bevilge 3 mill. kroner til innføring av barnesamtalen, økt satsing på arbeidsmarkedstiltak som vil komme til gode i rehabilitering og en styrking av kommuneøkonomien med 3,4 mrd. kroner sammenlignet med regjeringens forslag. Disse medlemmer vil peke på at en styrket kommuneøkonomi er viktig for å gi kommunene et bedre handlingsrom både til å prioritere forebyggende arbeid og oppfølging av dem som blir rammet av vold og overgrep.

Komiteen mener det er viktig at det gjøres en koordinert og målrettet innsats mot vold i nære relasjoner i kommunene. Komiteen er kjent med at mange kommuner har utarbeidet lokale handlings- og tiltaksplaner mot vold i nære relasjoner, men er også kjent med at mange kommuner ikke har det. Komiteen mener at alle kommuner i Norge burde utarbeide handlingsplaner mot vold i nære relasjoner, og at alle relevante etater i kommunen bør inngå skriftlige samarbeidsavtaler for å sørge for et koordinert og målretta arbeid.

Komiteen er opptatt av at handlingsplanen «Et liv uten vold» følges opp av regjeringen, og støtter regjeringen i dette arbeidet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet vil vise til at flere tiltak skal evalueres i 2014 og 2015, og vil følge dette nøye. Disse medlemmer viser til at evalueringen av voldtektsgruppa til Kripos, og Kripos' evaluering av politiets arbeid mot seksuelle overgrep, skal være ferdig i 2014. Disse medlemmer er kjent med at oppdraget med å evaluere politiets arbeid med seksuelle overgrep som er gitt til Kripos, er godt i gang. Videre er disse medlemmer kjent med at evalueringen skal inneholde læringspunkter og foreslå eventuelle tiltak for å forbedre politiets arbeid mot seksuelle overgrep og at evalueringen er planlagt ferdigstilt 31. desember 2014. Disse medlemmer ser frem til evalueringen og vil bidra konstruktivt i arbeidet med å styrke politiets arbeid på dette viktige området.

Videre merker disse medlemmer seg at evalueringen av voldtektsgruppa til Kripos er forsinket. Disse medlemmer mener det haster med å få gjennomført denne evalueringen som skal inneholde

læringspunkter og foreslå eventuelle tiltak for videreutvikling av voldtektsgruppa til Kripos.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til Kristelig Folkepartis alternative budsjett hvor det ble foreslått en styrking av konfliktrådet med 10 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag, og til blant annet videreføring av prosjekt om æresrelatert vold ved konfliktrådet i Trondheim ut 2015.

MENNESKEHANDEL – SLAVERI

Komiteen viser til at ifølge FN lever over 27 millioner mennesker i slaveri i verden i dag. Dette er mennesker som er kidnappet, kjøpt eller lurt, og som utnyttes til arbeid, prostitusjon, krigshandlinger eller annet. Det er flere mennesker som lever i slaveri i dag enn under den transatlantiske slavehandelen som varte i 350 år. Dette på tross av at slaveri er forbudt i alle land i verden i dag. Ifølge politiet er menneskehandel nå gått forbi narkotikahandelen og er den 2. største illegale økonomien i verden. Komiteen viser til at menneskehandel også er en stor utfordring i Norge, og at arbeidet med å bekjempe menneskehandel må intensiveres. I kampen mot menneskehandel er det helt avgjørende at politiet prioriterer dette arbeidet. Risikoen for bakmenn blir svært lav om straffeforfølgning ikke risikeres.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, viser derfor til budsjettforliket med samarbeidspartiene, Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, hvor det ble bevilget 15 mill. kroner sammenlignet med Prop. 1 S (2014–2015) til etablering av spesialiserte grupper i politiet i de største politidistriktene i Norge som skal etterforske menneskehandelsaker, f.eks. etter modell fra EXIT-gruppen i Hordaland politidistrikt. Flertallet ber regjeringen sørge for at det foreligger slike etterforskningsgrupper i Oslo, Hordaland, Rogaland og Sør-Trøndelag og Agder politidistrikt.

Flertallet viser til at for å bekjempe menneskehandel må det en bred innsats til i flere sektorer. Det er etter flertallets syn sentralt at man får en mer helhetlig tilnærming til utfordringene man står overfor, og for å få menneskehandel på dagsordenen er det viktig å øke kunnskapen om problematikken. Flertallet viser til budsjettforliket mellom samarbeidspartiene Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, hvor det ble bevilget 7 mill. kroner til frivillige organisasjoner som bekjemper menneskehandel. Midlene skal blant annet brukes til informasjonskampanjer for å øke kunnskapen om menneskehandel i Norge i dag, slik at det skal bli lettere å oppdage mulige ofre for menneskehandel.

Samt opprettelse av telefonnummer som ofre for menneskehandel kan ringe for å få hjelp. Telefonnummeret skal annonseres på flyplasser og andre grenseoverganger hvor mulige ofre for menneskehandel ferdes. Det er viktig at politiet ikke skal drifte denne tjenesten, da ofre for menneskehandel kan ha ulik erfaring med politiet i sitt hjemland.

Flertallet viser til at ofre for menneskehandel er i en svært sårbar situasjon og trenger et trygt sted å bo, helsehjelp, psykologtilbud og annen bistand. For å sikre den kompetansen som allerede foreligger, er det derfor etter flertallets mening viktig å sikre forutsigbarhet for tiltakene.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til at regjeringen Stoltenberg II i 2010 la frem en handlingsplan mot menneskehandel (2011–2014), som er et ledd i den langsiktige satsing mot alle former for menneskehandel, nasjonalt og internasjonalt. I denne planen ble det lagt til rette for oppfølging og kvalitetssikring av rutiner for å forebygge og oppklare at barn forsvinner fra asylmottak og omsorgssentre.

Disse medlemmer viser òg til at den nevnte planen gjorde det klart at Koordineringsenheten for ofre for menneskehandel (KOM), som ble opprettet som et prosjekt i 2006, ble gjort til en permanent pådriver for tverrfaglig samarbeid. KOM har ansvaret for kompetanseutvikling og informasjonsvirkosomhet.

Disse medlemmer viser til at identifisering av mulige ofre for menneskehandel er en forutsetning for å kunne yte bistand og beskyttelse til ofrene. I tillegg til det pågående arbeidet i mottak har regjeringen egne tiltak for å styrke arbeidet med identifisering av sårbare barn i mottak både i regjeringens handlingsplan mot menneskehandel (2011–2014) Sammen mot menneskehandel og i Meld. St. 27 (2011–2012) Barn på flukt. Gjennomføringen av disse tiltakene og utviklingen av arbeidet mot menneskehandel i mottak er noe disse medlemmer ber regjeringen følge tett videre.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til Kristelig Folkepartis alternative budsjett hvor det ble foreslått å øke bevilgningen til frivillige organisasjoner med formål om økt kvalitet i refleksjonsperioden, herunder øremerkede midler til opphold i krisesentre for ofre for menneskehandel. Kristelig Folkeparti har i sitt alternative budsjett foreslått 10 mill. kroner til nevnte formål.

Dette medlem viser til at da sexkjøpsloven ble innført, var det under forutsetning av gode sosiale tiltak for mennesker som ikke ser noen annen utvei enn prostitusjon som inntektskilde. Bevilgningen til sosiale tiltak har siden loven ble innført, ikke blitt

økt. Kristelig Folkeparti har derfor i sitt alternative budsjett foreslått en økning av bevilgningen til sosiale tiltak for prostituerte på 9,6 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag.

EØS-BORGERE

Komiteen viser til at mange tilreisende EØS-borgere overnatter utenom ordinære overnattingssteder, noe som gir utfordringer for berørte kommuner. For å opprettholde orden, samt ivareta helsemessige og humanitære forhold, ble det opprettet et prøveprosjekt hvor det ble bevilget 10 mill. kroner i revidert nasjonalbudsjett for 2013, jf. Innst. 470 S (2012–2013). Komiteen viser til budsjettavtalen mellom samarbeidspartiene, Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, hvor bevilgningen ble økt med 10,3 mill. kroner sammenlignet med Prop. 1 S (2014–2015), for å gjeninnføre tiltak for tilreisende bostedsløse i regi av frivillige organisasjoner. Komiteen viser til at bevilgningen skal anvendes på tiltak for tilreisende tiggere i regi av frivillige organisasjoner og berørte kommuner til overnattings- og sanitære tilbud, samt tiltak vedrørende arbeidsformidling o.l.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Kristelig Folkeparti vil peke på verdien av nærpoltiet og av lensmannskontorene som kontaktpunkt mellom innbyggerne og politiet. Disse medlemmer ber regjeringen styrke denne delen av politiet i arbeidet med ny politireform.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til at Senterpartiet i sitt alternative statsbudsjett foreslo å bevilge 200 mill. kroner, øremerket distriktpoltiet. Dette for å bedre responstiden i distriktene. En slik kraftfull satsing ville styrket beredskapen i distriktene.

Dette medlem viser videre til at Senterpartiet i sitt alternative statsbudsjett foreslo en sterk satsing på politiets arbeid med økonomisk kriminalitet og arbeidslivskriminalitet med 42,1 mill. kroner.

Dette medlem viser til at Senterpartiet i sitt alternative statsbudsjett foreslo å øke bevilgningen øremerket påtalestillinger med 8,1 mill. kroner Dette for å skape større balanse i straffesakskjeden. I tillegg har partiet foreslått mer penger til økt grensekontroll.

Dette medlem vil videre peke på at det er viktig at det finnes gode sosiale tiltak for tilreisende bostedsløse. Av denne grunn har Senterpartiet i sitt alternative statsbudsjett foreslått å videreføre bevilgningen på 10 mill. kroner til frivillige organisasjoner for å ivareta helsemessige og humanitære forhold for denne gruppen.

Dette medlem fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge frem sak som belyser hvordan Norge kan skjerpe grensekontrollen innenfor rammene av Schengen-avtalen.»

Kap. 3440 Politidirektoratet – politi- og lensmannsetaten

Komiteen viser til proposisjonen og har ingen merknader.

Kap. 442 Politihøgskolen

Komiteen viser til at Politihøgskolen er den sentrale utdanningsinstitusjonen for politi- og lensmannsetaten i Norge og har som hovedoppgave å drive utdanning, forskning og formidling. Komiteen viser videre til at Politihøgskolen skal være en profesjonsrettet utdanningsinstitusjon på høyt nivå, som utvikler og formidler de kunnskaper, ferdigheter og holdninger som politiet må ha for å bidra til å sikre trygghet, lovlydighet og orden.

Komiteen mener at det bør gjennomføres mer forskning innen justissektoren. Komiteen anser Politihøgskolen som en sentral aktør i videreutviklingen og forsterkningen av forskningsinnsatsen på feltet.

Kap. 3442 Politihøgskolen

Komiteen viser til proposisjonen og har ingen merknader.

Kap. 444 Politiets sikkerhetstjeneste (PST)

Komiteen legger til grunn at PSTs primære ansvar er å forebygge og etterforske straffbare handlinger mot rikets sikkerhet gjennom ulike metoder og arbeidsmåter. Sentralt står innsamling av informasjon om personer og grupper som kan utgjøre en trussel, utarbeidelse av ulike analyser og trusselvurderinger, etterforskning og andre operative tiltak og rådgivning.

Komiteen forventer at PSTs arbeidsoppgaver vil øke ytterligere i årene som kommer som følge av den internasjonale sikkerhetssituasjonen. Dette påvirker nasjonale trusselvurderinger og trusselreducerende tiltak. Samtidig understreker komiteen betydningen av forebyggende tiltak, som kan dempe økende radikaliserings- og voldelig ekstremisme.

Komiteen vil understreke viktigheten av at PST og Forsvarets etterretningstjeneste (E-tjenesten) fortsetter samarbeidet og samhandlingen, ved at kontakten mellom tjenestene bygger på et «need to share»-prinsipp.

Komiteen viser til at trusselbildet er skjerpet, og at PST skal ivareta mange funksjoner for å forebygge og avverge trusler mot rikets sikkerhet. Styrking av PSTs budsjett er derfor nødvendig.

Komiteen slutter seg til økningene i budsjettet, og vil særlig fremheve betydningen av at PST søker å ha best mulig oversikt over radikaliseringsprosesser i grupper og hos enkeltpersoner. Samtidig understreker komiteen at den viktigste forebyggingen mot radikaliserings- og voldelig ekstremisme skjer lokalt i kommuner og i nærmiljøer.

Komiteen konstaterer at digitale trusler og ulovlig etterretning mot nasjonale interesser øker, og påpeker viktigheten av at PST kan møte disse truslene med tilstrekkelig kompetanse og kapasitet. Komiteen fremhever betydningen av informasjonsutveksling med samarbeidende tjenester og andre relevante fagmiljøer.

Kap. 3444 Politiets sikkerhetstjeneste (PST)

Komiteen viser til proposisjonen og har ingen merknader.

Kap. 445 Den høyere påtalemyndighet

Komiteen vil understreke kor viktig den tilsynsoppgåva statsadvokatembeta har overfor politidistrikta er, for å kontrollere at det blir gjort prioriteringar i tråd med intensjonen til Stortinget og Riksadvokaten. Dette er ein type aktivitet komiteen vil framheve ikkje må nedprioriterast.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, mener at den høyere påtalemyndighet de senere årene har vært underfinansiert. Det har for eksempel ikke vært tilstrekkelig antall ansatte. Dette har resultert i et stadig høyere saksetterslep, og arbeidsmengden kan ha ført til at flere ansatte har søkt seg bort. I tillegg har Riksadvokaten ikke vært i tilstrekkelig stand til å kunne føre tilsyn med påtalemyndighetens arbeid for øvrig. Komiteens flertall påpekte alvorret i denne situasjonen i arbeidet med statsbudsjettet for 2014. Den høyere påtalemyndighet ble nedprioritert av den rød-grønne regjeringen.

Flertallet er derfor svært glad for at den høyere påtalemyndighet nå får et økonomisk løft som gjør dem i stand til å fylle flere stillinger, ta igjen de betydelige restansene, og utføre det tilsyn som de er pålagt. Flertallet merker seg også at regjeringens budsjettforslag er omtalt som «tidenes løft for påtalemyndigheten» av leder for Politijuristene.

Medlemene i komiteen frå Arbeidarpartiet og Senterpartiet vil peike på at det er viktig med ein opptrappingsplan for å auke bemanninga i Den høgare påtalemakta. Auken i statsbudsjettet for 2015 er positiv, men det er framleis knapt med ressursar i Den høgare påtalemakta. Rask og korrekt sakshandsaming er ein viktig rettryggleiksga-

ranti, som blant anna må sørgjast for gjennom Stortingets årlege løyvingar.

Desse medlemene vil peike på at statsadvokatane i lengre tid ikkje har hatt konkurransedyktige vilkår for å kunne rekruttere og halde på dei beste kandidatane. Desse medlemene ber om at det blir laga ein strategi for å oppnå ein målsetnad om å rekruttere breitt og sikre statsadvokatane ei god lønsutvikling.

Desse medlemene vil bemerke at framlegget om reduksjon gjennom ei avbyråkratiserings- og effektiviseringsreform i staten synest generelt og lite spesifisert frå regjeringa. Desse medlemene forventar at regjeringa i revidert budsjett kjem tilbake til Stortinget, dersom reduksjonen skulle få konsekvensar for effektivitet og kvalitet.

Kap. 446 Den militære påtalemyndighet

Komiteen vil peike på at det er viktig med god kompetanse i den militære påtalemakta. Dette er viktig både for å ha ei effektiv og korrekt sakshandsaming, for å inneha særleg kompetanse på militær folkerett og irettføring av krigsforbrytelsar.

Medlemene i komiteen frå Arbeidarpartiet og Senterpartiet vil bemerke at ei eventuell endring i organisasjonstilknytninga til generalsekretariatet ikkje må baserast på forhasta slutningar, slik at ein framleis kan oppretthalde tilstrekkeleg uavhengigheit.

Kap. 448 Grensekommissæren

Komiteen viser til den viktige oppgaven Grensekommissæren gjør for å forebygge og håndtere konflikter og hendelser ved grensen. Komiteen er opptatt av at de begrensede ressurser Grensekommissæren har blir videreført, slik at oppgaven med å overholde grenseavtalen kan utføres på en tilfredsstillende måte. Grensekommissariatet har pr. 1. mars 2014 fire årsverk. Komiteen vil bemerke at regjeringens forslag om å avbyråkratisere post 1 Driftsutgifter for 2015 er utfordrende.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet forutsetter at Grensekommissæren ikke må redusere sin aktivitet i 2015. Disse medlemmer vil følge utviklingen nøye.

Kap. 451 Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB)

Komiteen viser til at Sivilforsvaret har en viktig rolle ved kriser, ulykker og naturkatastrofer. Komiteen viser til at Sivilforsvarets behov for modernisering og omstilling ble omtalt i St.meld. nr. 22 (2007–2008), jf. Innst. S. nr. 85 (2008–2009).

Komiteen mener at erfaringer fra hendelser det siste året viser betydningen av et godt fungerende sivilforsvar.

Komiteen mener det fortsatt er behov for å modernisere og tilpasse Sivilforsvaret til dagens og fremtidens utfordringer. Komiteen merker seg at det tas sikte på at DSB skal øve alt disponibelt mannskap i de operative avdelingene i 2015 og at det foreslås å øke bevilgningen med 7,8 mill. kroner til investering i nytt utstyr i Sivilforsvaret i 2015.

Komiteen viser til at samfunnets og borgernes sikkerhet er den viktigste av statens kjerneoppgaver. Terror, alvorlig kriminalitet, naturkatastrofer, ekstremvær, samt digitale angrep mot myndighetsorganer, utgjør noen av dagens trusler.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, bemerker det positive ved at regjeringen har satt i gang flere tiltak med henblikk på å styrke samfunnssikkerheten. Øvingsaktiviteten i departementene er intensivert og det avvikles tverrsektorielle øvelser. Sett i lys av at sikkerhet, beredskap og etterretning i dag er fordelt ulike etater og tilsyn er tverrsektorielle øvelser viktig for å styrke krisehåndteringsevnen.

Komiteen vil peke på behovet for å utnytte landets samlede beredskapsressurser på en best mulig måte, ikke minst Forsvarets bidrag til sivil krisehåndtering.

Komiteen viser til at kommunene har et viktig ansvar for beredskap og er pålagt en beredskapsplikt etter sivilbeskyttelsesloven med krav om å sikre et systematisk og helhetlig samfunnssikkerhetsarbeid. Kun 30 pst. av kommunene har en plan som oppfyller vesentlige krav i forskrift om kommunal beredskapsplikt. Komiteen imøteser nødvendige tiltak for å bedre situasjonen på dette området.

Komiteen vil bemerke at en viktig milepæl er nådd når Nødnett vil være ferdig utbygget i 2015. DNK har ansvar for forvaltning og videreutvikling av Nødnett i tråd med teknologiutviklingen og skal ta initiativ for å bidra til at samfunnets behov for sikker kommunikasjon ivaretas over tid.

Komiteen konstaterer at det foreslås å bevilge om lag 1,95 mrd. kroner i 2015 til denne viktige investeringen i kritisk samfunnsinfrastruktur.

Komiteen vil vise til EØS-midlene Norge bidrar med til det europeiske samarbeidet om krisehåndtering og beredskap hos Europakommisjonens generaldirektorat for humanitær bistand og sivil beredskap (DG ECHO). Komiteen vil peke på at det er viktig at Justis- og beredskapsdepartementet og DSB aktivt arbeider for at Norge får mest mulig igjen for dette bidraget. Typisk gjennom støtte til å gjen-

nomføre beredskapsøvelser, i tråd med varslet øvelse våren 2015.

Komiteen vil også påpeke at samordningsmekanismen finansierer flere programmer knyttet til prosjekter, øvelser og kursvirksomhet som er innrettet mot beredskapsmiljøer i de landene som deltar i samarbeidet. Den planlagte øvelsen ved Sjursøya i april 2015, HARBOREX, er delvis finansiert med disse midlene. Midlene kommer fra årlige innbetalinger fra deltakerlandene, der også Norge bidrar. Komiteen vil understreke viktigheten av at norske beredskapsmiljøer, både på lokalt, regionalt og nasjonalt nivå, aktivt deltar i disse programmene for å kunne nyte godt av de finansieringsordningene som finnes. Dette vil øke kompetansen i Norges beredskapsmiljøer og derigjennom styrke den norske beredskapen på sikt. Direktoratet for Samfunnssikkerhet og beredskap har, etter komiteens mening, et særlig ansvar for å øke bevisstheten om den europeiske samordningsmekanismen og dens programmer i norske beredskapsmiljøer.

Kap. 3451 Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB)

Komiteen viser til at etter omorganisering i Siviltforsvaret har det pågått et kontinuerlig arbeid med å avhende siviltforsvarsanlegg. Komiteen vil bemerke at alternativt anvendelse til statlige formål bør vurderes før eventuell avhending av siviltforsvarsanlegg finner sted.

Kap. 452 Sentral krisehåndtering

Komiteen merker seg at bevilgningen er økt med 2,3 mill. kroner til drift av sivilt situasjonscenter som har vært døgnbemannet fra andre kvartal 2014.

Komiteen viser videre til at det foreslås en ytterligere økt bevilgning under posten med 5,55 mill. kroner til innføring av beslutnings- og loggføringsverktøyet KSE-CIM på gradert plattform.

Kap. 454 Redningshelikoptertjenesten

Komiteen viser til budsjettforslaget for 2015, hvor det fremlagte forslaget samlet sett er redusert med ca. 94,6 mill. kroner, sammenlignet med saldert budsjett for 2014. Komiteen er innforstått med at dette ikke betyr en redusert tjeneste, men skyldes omlegging til nøytral merverdiavgift til staten.

Komiteen er videre opptatt av at kvaliteten på tjenesten videreføres på høyt faglig nivå, der fokuset er å redusere faren for tap av menneskeliv, samt bistå til å sikre samfunnsverdier.

Komiteen er klar over at dagens flåte med Sea King-helikoptre sannsynligvis burde vært skiftet ut tidligere, og vil i den anledning gi honnør til alle som bidrar til at tjenesten fortsatt videreføres på et høyt

nivå. Det er viktig for komiteen å påpeke at dette også gjelder de sivile operatørene som er en del av den nasjonale redningshelikoptertjenesten. Komiteen er klar over at man har skiftet operatør på Svalbard, og ber regjeringen sørge for at tjenesten kvalitativt sett opprettholdes uavhengig av hvem som har det operative ansvaret.

Avslutningsvis vil komiteen be regjeringen sørge for at man fortløpende følger opp belastningen på dagens gamle redningshelikoptre, og leier inn erstatningsmaskiner ved behov. For komiteen er det viktigste at kvaliteten opprettholdes.

Komiteen vil presisere betydningen av at det nå er inngått kontrakt for kjøp av 16 nye redningshelikoptre med opsjon på ytterligere 6 helikoptre. Det er også iverksatt eget vedlikeholds- og moderniseringsprogram for dagens Sea King-helikoptre for å sikre forsvarlig drift og beredskap til nye helikoptre er levert.

Kap. 3454 Redningshelikoptertjenesten

Komiteen viser til proposisjonen og har ingen merknader.

Kap. 455 Redningstjenesten

POST 1 DRIFTSUTGIFTER

Komiteen merker seg at det er foreslått en økning på budsjettet for 2015 med 81 mill. kroner og at bemanningen ved HRS utgjorde 44 årsverk pr. 1. mars 2014. Komiteen registrerer også at bevilgningen innebærer en avvikling av prosjektaktiviteter knyttet til Nasjonalt nødmeldingsprosjekt i Drammen.

Komiteen følger utviklingen av redningstjenesten nøye.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, viser til styrkingen som ble foretatt i forbindelse med behandling av revidert nasjonalbudsjett for 2014, hvor regjeringen blant annet sier:

«Regjeringen mener at det er behov for å styrke HRS sin operative evne til å lede og koordinere redningsaksjoner, øke tilsynet med de lokale redningsentralene og ivareta samvirkeoppgaver».

At det er behov for et ytterligere fokus på dette området, er noe flertallet støtter fullt ut. Flertallet er av den oppfatning at hoveddelen av styrkingen som ble gitt under behandling av revidert nasjonalbudsjett, var tiltenkt utdanning av nye redningsledere til erstatning for dem som kommer til å avslutte sin karriere som redningsledere. Dette er åpenbart en klok og nødvendig tilnærming, som flertallet støtter. Flertallet legger stor vekt på

at bemanningen ved hovedredningsentralene må tilpasses både det forventede omfang av oppdrag og behovene ved større hendelser. Flertallet vil vise til at forventet økning i antall hendelser hos redningsentralene, fra 2013 til 2014, er beregnet til 10 pst. Flertallet antar, realistisk sett, at det er større sannsynlighet for at dette antallet øker videre heller enn at det reduseres. Videre vil flertallet peke på regjeringens ambisjon for nordområdene og de redningsfaglige utfordringer dette vil gi. I tråd med vår tradisjon om samvirkemodellen vil flertallet påpeke at navet i redningstjenesten, våre to hovedredningsentraler, må ha bemanning som gjør det mulig for dem å utføre sitt tidvis livsviktige arbeid. En videre styrking av redningstjenesten vil også vise alle andre aktører at dette er noe regjeringen tar på største alvor.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiets viser til at hovedredningsentralene i Bodø og Sola ble slått sammen til én organisasjon i september 2013. Sentralene i Bodø og på Sola har tidligere vært to forskjellige organisasjoner med delt geografisk ansvarsområde. Ved å slå dem sammen til en organisasjon med en felles redningsdirektør, skulle en sikre bedre samordning av arbeidsoppgaver og tydeligere ansvar og roller innad i redningstjenesten.

Disse medlemmer etterlyser regjeringens oppfølging angående tilsetning av en felles redningsdirektør og hvor den skal ha sitt hovedsete. Disse medlemmer vil understreke behovet for bedre og tydeligere samvirke mellom offentlige, private og frivillige organisasjoner, slik at en kan utnytte ressursene på en god måte.

POST 21 SPESIELLE DRIFTSUTGIFTER

Komiteen viser til at omfanget av bruk av private selskaper og frivillige redningsorganisasjoner har økt i omfang og at kostnader knyttet til dette og tappt materiell er stigende. Komiteen er opptatt av at de frivillige organisasjonene i redningstjenesten får dekket sine faktiske kostnader og har merket seg at det foreslås en bevilgning på 11,7 mill. kroner for 2015.

POST 71 TILSKUDD TIL FRIVILLIGE ORGANISASJONER

Komiteen har merket seg at regjeringen foreslår en bevilgning på 40,17 mill. kroner til FORF (Frivillige organisasjoners redningsfaglige forum) som er en paraplyorganisasjon for frivillige organisasjoner innenfor redningstjenesten.

Komiteen viser til at den norske redningstjenesten er en nasjonal dugnad basert på et samvirkeprinsipp. Komiteen er opptatt av å inspirere til innsats på det redningsfaglige området. Det er av bered-

skapsmessig betydning at regjeringen foreslår å øke bevilgningen til de frivillige organisasjonene i redningstjenesten fra 25,396 mill. kroner i 2014 til 40,170 mill. kroner i 2015.

Komiteen ber regjeringen i forbindelse med statsbudsjettet for 2016 foreta en vurdering av behovet for en styrking av rammevilkårene for frivillige organisasjoner i redningstjenesten.

Komiteen vil bemerke at en viktig milepæl er nådd når Nødnett vil være ferdig utbygget i 2015. DNK har ansvar for forvaltning og videreutvikling av Nødnett i tråd med teknologiutviklingen og skal ta initiativ for å bidra til at samfunnets behov for sikker kommunikasjon ivaretas over tid.

Kap. 460 Spesialenheten for politisaker

Komiteen viser til proposisjonen og har ingen merknader.

Kap. 466 Særskilte straffesaksutgifter m.m.

Komiteen viser til at bevilgningen på posten hovedsakelig dekker utgifter til juridisk bistand i straffesaker til personer som har rett til advokatbistand i medhold av straffeprosessloven kap. 9 og 9a. Dette er personer som har status som siktet eller tiltalt, fornærmet, fornærmedes pårørende eller etterlatte.

Komiteen viser videre til at bevilgningen dekker kostnader ved bruk av sakkyndige og tolker i straffesaker samt enkelte utgifter til Den rettsmedisinske kommisjon.

Kap. 467 Norsk Lovtidend

Komiteen viser til proposisjonen og har ingen merknader.

Kap. 468 Kommisjonen for gjenopptakelse av straffesaker

Komiteen viser til at kommisjonen for gjenopptakelse av straffesaker er et uavhengig organ som skal ta stilling til om en domfelt med rettskraftig dom skal få ny behandling av sin sak i retten.

Komiteen mener at muligheten for gjenopptakelse av straffesaker er et viktig institutt for å sikre den enkelte rettssikkerhet og eventuelt avdekke uriktige domfellelser.

Kap. 469 Vergemålsordningen

Komiteen viser til omtale i Prop. 1 S (2014–2015) og registrerer at det har vært nødvendig å videreføre 7 mill. kroner til midlertidig bemanning og 6,4 mill. kroner til forventet økt ressursbruk. Komiteen registrerer at overføringene er redusert med totalt 22 mill. kroner, og det er ikke gjort rede for om og ev. hvilke konsekvenser dette får.

Kap. 3469 Vergemålsordningen

Komiteen viser til proposisjonen og har ingen merknader.

Kap. 470 Fri rettshjelp

Komiteen viser til at det kan gis tilskudd til dekning av rettshjelpsutgifter i tvistesaker i og utenfor rettergang. Videre viser komiteen til at et av hovedmålene for tiltaket er å være målrettet mot særskilt utsatte grupper. Komiteen mener derfor at tiltaket bidrar til å sikre rettssikkerheten ved å gi fri rettshjelp av høy kvalitet til ressursvake grupper.

Komiteen har merket seg at det foreslås at bevilgningen på post 70 og 71 overføres til post 1. Komiteen slutter seg til denne administrative endringen, og merker seg at det legges opp til å øke post 470 med 6,5 mill. kroner med bakgrunn i regnskapstall og forventet utvikling, og at forslaget til bevilgning for 2014 er på 765 mill. kroner.

Komiteen bemerker at muligheten til å kunne orientere og nyttiggjøre seg et stadig mer komplisert og rettsliggjort samfunn, blant annet avhenger av det økonomiske utgangspunktet for den enkelte. For dem som ikke har økonomisk mulighet, eller av andre grunner ikke evner å orientere seg i et raskt voksende lov- og forskriftsverk, er fri rettshjelp et avgjørende velferdsgode som komiteen slutter opp om, og i nødvendig grad eventuelt vil videreutvikle og ytterligere tilpasse.

Komiteen støtter satsingene og prioriteringene som er beskrevet under kap. 470 og programkategori 06.70 i Prop. 1 S (2014–2015).

Komiteen vil påpeke det viktige arbeidet ulike rettshjelps tiltak driver for personer som er i en sårbar situasjon og som har behov for juridisk bistand.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, mener det er positivt at tilskuddene til de særskilte rettshjelpstiltakene nå skal øremerkes for å gi organisasjonene større forutberegnelighet. Evalueringen av denne ordningen vil ferdigstilles i 2015, og flertallet imøteser denne rapporten.

Flertallet viser til at regjeringen i sitt forslag til statsbudsjett har øremerket midlene til ulike rettshjelpstiltak. Flertallet viser i denne sammenheng til budsjettforliket mellom samarbeidspartiene, hvor bevilgningen ble økt med 2 mill. kroner sammenlignet med Prop. 1 S (2014–2015) til økt støtte til fri rettshjelp for asylsøkere i regi av NOAS.

Flertallet mener det er viktig å se på lønnsutviklingen for advokater som arbeider etter de offentlige salærsatsene. Flertallet vil derfor følge nøye med på utviklingen fremover, og vurdere denne helhetlig i fremtidige budsjettprosesser. Flertallet finner det for øvrig spesielt at Arbeiderpartiet velger

å stille seg «undrende» til regjeringens prioritering på området, all den tid Arbeiderpartiet selv ikke øker salærsatsene i sitt forslag til alternativt budsjett.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet setter av 4 mill. kroner til arbeidet til NOAS' rettshjelpsarbeid for asylsøkere ved å omprioritere innenfor tildelt budsjetttramme med 4 mill. kroner fra kap. 440 post 1 til kap. 470 post 72.

Disse medlemmer merker seg at regjeringen Solberg ikke har økt salærsatsene i takt med pris- og lønnsstigning, og er undrende til dette. Disse medlemmer påpeker at slike økninger ble sørget for under regjeringen Stoltenberg II.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge frem en sak med forslag til tiltak for å styrke den frie rettshjelpen i Norge.»

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til at Senterpartiet i sitt alternative statsbudsjett foreslo å øke salærsatsen i tråd med den generelle prisstigningen, hvilket innebar en økning i forhold til regjeringens forslag med 41,4 mill. kroner. Dette medlem vil peke på hvor viktig dette er i et rettssikkerhetsperspektiv, for å sikre at dyktige advokater prioriterer å bidra i rettshjelpssakene.

Dette medlem viser også til at Senterpartiet i sitt alternative statsbudsjett foreslo å øke bevilgningen til rettshjelpstiltak, herunder NOAS, med 4 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge frem en sak om hvordan den offentlige salærsatsen kan økes i tråd med den generelle lønnsveksten.»

Kap. 3470 Fri rettshjelp

Komiteen viser til proposisjonen og har ingen merknader.

Kap. 471 Statens erstatningsansvar og Stortingets rettsferdsvederlagsordning

Komiteen viser til at utgiftene dekker statens utbetalinger etter de alminnelige erstatningsregler og erstatning i anledning av straffeforfølgning, og at bevilgningen på posten er regelstyrt og basert på overslag.

Komiteen merker seg at søknadsmengden i de senere år har gått ned for Stortingets rettferdsvederlagsordning, og at en større andel av sakene nå behandles etter den alminnelige rettferdsvederlagsordningen, og ikke etter de ulike særordningene.

Kap. 472 Voldsoffererstatning og rådgiving for kriminalitetsofre

Komiteen vil vise til at Kontoret for valdsoffererstatning (KFV) behandler søknadar om valdsoffererstatning frå personar som er påført personskaadar som følge av straffbar valdshandling. Komiteen vil vise til at bemanninga ved KFV utgjorde 60,5 årsverk per 1. mars 2014. Komiteen vil vidare vise til at KFV behandler og avgjer søknader om valdsoffererstatning i fyrste instans.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre og Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, peker på nødvendigheten av å se på behovene pårørende og utsatte for kriminelle handlinger har. Det er viktig at ofre for kriminalitet blir involvert på en god måte i etterforskningen og rettssaken etter lovbruddet. Dette vil kunne bidra til at vanskelige opplevelser blir lettere å håndtere. Flertallet ser frem til regjeringens varslede satsing på offeromsorg.

Flertallet mener Rådgivningskontorene for kriminalitetsofre er en viktig ressurs som gjør et nødvendig arbeid med å bistå voldsofre med å finne frem i den strafferettslige jungelen. Det vises til at rådgivningskontorene hadde 2 486 brukere i 2013. Flertallet viser til at Sundvolden-erklæringen legger opp til en styrking av rettighetene til kriminalitetsofre, og vil på dette grunnlag oppfordre regjeringen til å vurdere en ytterligere styrking av Rådgivningskontorene for kriminalitetsofre.

Flertallet viser til at regjeringen Stoltenberg la opp til en midlertidig økning i bevilgningen til Kontor for valdsoffererstatning på 25 mill. kroner for å ta unna 22. juli-sakene, samt nedbygge restanser, jf. Prop. 1 S (2011–2012). Flertallet registrerer at regjeringen Solberg nå, følger opp de føringene som var satt av foregående regjering når 15 av disse 25 midlertidige millionene fjernes i budsjett for 2015 som en følge av at 22. juli-sakene avsluttes. Flertallet mener det er naturlig at det midlertidige tilskuddet justeres noe ned som følge av at det ekstraordinære sakstilfanget etter 22. juli 2011 nå avsluttes.

Flertallet viser til at KFVs driftsbudsjett for 2015 er på 30 mill. kroner, mens driftsbudsjettet i 2011 var på 20 mill. kroner. Budsjettet for 2015 utgjør med andre ord en markant styrking fra situasjonen i 2011. Flertallet viser til at det er naturlig at ekstraordinære midler avsatt i forbindelse med 22. juli-sakene nedjusteres, da 22. juli-sakene i

hovedsak er ferdigbehandlet. Flertallet viser til at denne reduksjonen av ekstraordinære midler ble planlagt under Stoltenberg-regjeringen. Flertallet viser til at Stoltenberg-regjeringen ikke ga KFV noen økning i budsjett overhodet i perioden 2012–2014, utover de ekstraordinære 22. juli-midlene på 25 mill. kroner. Dersom regjeringen Stoltenbergs nedtrapping hadde blitt fulgt opp, ville det ført til at KFV fikk en svært presset økonomisk situasjon fra 2016.

Flertallet understreker at disse partienes uttalte ambisjon er å styrke offeromsorgen. Flertallet mener det er viktig med en rask og kvalitetsmessig god behandling av saker om valdsoffererstatning. Flertallet ønsker derfor å gi forutsigbarhet for KFV og ønsker ikke at Stoltenberg-regjeringens planlagte nedjustering av de ekstraordinære midlene etter 2011 på ytterligere 10 mill. kroner i budsjett for 2016 gjennomføres. Flertallet har også registrert usikkerhet om inndragningen av ekstraordinære midler på 15 mill. kroner for 2015 vil føre til flere restanser, og oppfordrer derfor regjeringen til å følge situasjonen for KFV nøye, og, om nødvendig, vurdere bevilgningen til KFV i revidert nasjonalbudsjett for 2015.

Medlemene i komiteen fra Arbeidspartiet og Senterpartiet meiner det er svært uheldig at regjeringa legg opp til eit kutt i drifta til Kontoret for valdsoffererstatning (KFV) for 2015. Desse medlemene vil vise til at dersom ein ikkje styrkjer drifta for KFV etter at dei midlertidige midlane er fasa ut, vil driftsbudsjettet for KFV bli lågare enn før 2011.

Desse medlemene vil vise til at om lag 5 000 personer søker årleg om valdsoffererstatning. Desse medlemene erkjenner at KFV var underfinansiert før 2011, og valdsoffer som hadde rett til erstatning opplevde å måtte stå lenge i kø. Desse medlemene ynskjer ikkje at situasjonen for offer for vald skal bli forverra. Desse medlemene vil understreke at offer for vald som søker KFV om erstatning er ei svært sårbar gruppe, og vil vise til at det kan føre til store konsekvensar å måtte vente utan å få ei avklaring.

Desse medlemene er overraska over at regjeringa ikkje har tatt omsyn til behovet for ei auke i drifta til KFV etter at dei midlertidige driftsmidlane vert foreslått fasa ut, og er bekymra for konsekvensane dette vil få for valdsoffer som har krav på erstatning.

Desse medlemene vil vise til at KFV sparte staten for 32 mill. kroner i regress i 2013, og i fyrste halvår i 2014 har valdsutøvarar betalt inn over 30 mill. kroner som staten har forskottert i erstatning til valdsutsette. Desse medlemene meiner dette viser kor viktig styrkinga av KFV var i 2011, og kor

viktig det er at KfV satsar på regress. Desse medlemene er kjent med at KfV har valt å prioritere regress frå 2012, i tillegg ivareta prinsippet om at det primært er skadevaldar sitt ansvar å betale erstatning til den valdsutsette, samt vore i stand til å styrkja rådgjevingskontora, som er eit offentleg tilbod til valdsutsette. Desse medlemene meiner dette er svært positivt og vil gå imot at dette arbeidet vert svekka.

Desse medlemene meiner at mangelen på forslag til styrking frå regjeringa på denne posten står i kontrast til uttalte mål frå både Framstegspartiet og Høgre. Desse medlemene har merka seg klare uttalar frå Framstegspartiet om å styrke offeromsorga, og har merka seg statsminister Solberg si klare tale 8. mars 2014 der arbeidet mot vald mot kvinner vart framheva som vår tids viktigaste sak. Desse medlemene er skuffa over at ein ikkje ser att desse uttalte måla i forslag til driftsbudsjett for KfV for 2015.

Desse medlemene viser til at desse partia i sine alternative statsbudsjett foreslår å auke løyvingane til Kontoret for voldsoffererstatning med 5 mill. kroner for 2015. Dette vil bidra til å sikre ein effektiv og god behandling av sakene.

Desse medlemene fremmer følgjande forslag:

«Stortinget ber regjeringen arbeide for at Kontoret for voldsoffererstatning blir satt i stand til å levere en tjeneste som ikke føre til at offer for vold i nære relasjoner må vente på å få betalt ut sin rettmessige voldsoffererstatning og således komme tilbake til Stortinget med en sak som vil konkretisere dette ytterligere.»

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til at regjeringen har foreslått å redusere bevilgningen til Kontor for voldsoffererstatning. Dette medlem viser til Kristelig Folkepartis alternative budsjett hvor det er foreslått en økning på 10 mill. kroner til Kontor for voldsoffererstatning sammenlignet med regjeringens forslag.

POST 1 DRIFTSUTGIFTER

Komiteen vil vise til at 2,081 mill. kroner vert foreslått redusert i samband med innføringa av nøytral meirverdiavgift i staten, og vidare vert det foreslått å redusere posten med 0,2 mill. kroner i samband med avbyråkratiserings- og effektivitetsreforma i statlege verksemdar. Komiteen vil vise til at løyvinga vert foreslått totalt redusert med 17,4 mill. kroner samanlikna med løyvinga for 2014. Komiteen merkar seg at det vert foreslått ei løyving på posten på totalt 29 mill. kroner.

POST 70 ERSTATNING TIL VALDSOFRE, OVERSLAGS-LØYVING

Komiteen vil vise til at posten er ei regelstyrt overslagsløyving og skal gå til erstatning i saker etter voldsoffererstatningslova. Komiteen merkar seg at det vert foreslått ei løyving på 371,9 mill. kroner, som er ein reduksjon på om lag 63,5 mill. kroner samanlikna med 2014.

Kap. 473 Statens sivilrettsforvaltning

Komiteen viser til at Statens sivilrettsforvaltning fatter vedtak etter delegasjon på flere sivilrettslige felt, herunder blant annet erstatning i anledning straffeforfølgning etter straffeprosessloven kapittel 31, klagesaker etter lov om fri retts hjelp, klager over fylkesmennes vedtak i tomtefestesaker og stadfester av testament.

Kap. 3473 Statens sivilrettsforvaltning

Komiteen viser til proposisjonen og har ingen merknader.

Kap. 474 Konfliktråd

Komiteen mener at mekling i konfliktråd er en viktig del av rettspleien. Komiteen viser vidare til at konfliktrådene tilbyr mekling, tilrettelagte møter og stormøter mellom parter i konflikt.

Komiteen er positiv til innføring av nye strafferettslige reaksjonsformer for ungdom. Ungdomsstraff og ungdomsoppfølging ble iverksatt 1. juli 2014, og komiteen mener dette vil være et viktig verktøy i rehabiliteringen av ungdomskriminelle. Et prøveprosjekt om ungdomsstraff i Trondheim har vist at ungdomsstraff har et stort potensial for forebygging av ny kriminalitet. Prosjektet kan vise til at bare 10 prosent av deltagerne begikk ny kriminalitet, noe som står i sterk kontrast til den høye andelen tilbakefall blant ungdomskriminelle mellom 15–18 år med tradisjonell straffegjennomføring. Komiteen vil derfor følge utviklingen tett for å sikre at kapasitet og arbeidsbelastning samsvarer, og er positive til en landsomfattende innføring av ungdomsstraff og ungdomsoppfølging, samt regjeringens satsing på egne ungdomsfengsler.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, viser til at støtteordninger til frivillige organisasjoner som arbeider med offeromsorg, slik som Stine Sofies Stiftelse, må prioriteres. Frivillige organisasjoner som yter bistand til offer og pårørende, er et viktig supplement til det offentlige hjelpeapparatet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at rettshjelpskontoret for Indre Finnmark er et viktig tilbud for å sikre rettssikkerheten til samisktalende personer. Dette tilbudet har fram til nå fått rundt 1,5 mill. kroner over statsbudsjettet, men er nå foreslått strøket av regjeringen. Disse medlemmer vil sikre at tilbudet opprettholdes. Disse medlemmer viser til at kontorets drift i 2015 er en del av rammeøkningen til Sametinget i Arbeiderpartiets alternative budsjett i kommunalkomiteen, som forbeholdes rettshjelpskontoret for Indre Finnmark.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til Kristelig Folkeparti, alternative budsjett hvor det ble foreslått en styrking av konfliktrådet med 10 mill. kroner sammenlignet med regje-

ringens forslag. Inkludert i disse midlene er videreføring av prosjekt om æresrelatert vold ved konfliktrådet i Trondheim ut 2015.

Kap. 3474 Konfliktråd

Komiteen viser til proposisjonen og har ingen merknader.

Kap. 475 Bobehandling

Komiteen viser til budsjettet og registrerer at det er trukket 71 mill. kroner i forbindelse med innføring av mva.-reformen og 62,4 mill. kroner i forbindelse med avbyråkratiseringsreformen. Det er ikke beskrevet om, eller ev. hvilke konsekvenser dette får. Komiteen har for øvrig ingen merknader.

3. Sammenligning av budsjettall, kapitler og poster. Rammeområde 5

Tabellen viser budsjettavtalen mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre og de alternative budsjettene til Arbeiderpartiet og Senterpartiet sammenlignet med regjeringens forslag i Prop. 1 S (2014–2015).

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S	H, FrP, KrF, V	A	Sp
Utgifter (i tusen kroner)						
61		Høyesterett				
	1	Driftsutgifter	92 445	92 352 (-93)	92 445 (0)	92 445 (0)
400		Justis- og beredskapsdepartementet				
	1	Driftsutgifter	341 760	341 411 (-349)	337 260 (4 500)	341 760 (0)
	23	Spesielle driftsutgifter, forskning og kunnskapsutvikling	23 839	23 816 (-23)	23 839 (0)	23 839 (0)
	50	Norges forskningsråd	21 885	21 863 (-22)	21 885 (0)	21 885 (0)
410		Tingrettene og lagmannsrettene				
	1	Driftsutgifter	1 809 460	1 811 200 (+1 740)	1 809 460 (0)	1 827 460 (+18 000)
	21	Spesielle driftsutgifter	77 300	77 279 (-21)	77 300 (0)	77 300 (0)
411		Domstoladministrasjonen				
	1	Driftsutgifter	74 920	74 846 (-74)	79 920 (+5 000)	79 920 (+5 000)
413		Jordskiftedomstolene				
	1	Driftsutgifter	218 379	218 162 (-217)	218 379 (0)	226 779 (+8 400)
	21	Spesielle driftsutgifter	9 699	9 686 (-13)	9 699 (0)	9 699 (0)

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S	H, FrP, KrF, V	A	Sp
414		Forliksråd og andre domsutgifter				
	1	Driftsutgifter	176 711	176 546 (-165)	176 711 (0)	176 711 (0)
	21	Spesielle driftsutgifter	39 800	39 761 (-39)	39 800 (0)	39 800 (0)
430		Kriminalomsorgen				
	1	Driftsutgifter	3 754 244	3 750 582 (-3 662)	3 784 244 (+30 000)	3 854 244 (+100 000)
	21	Spesielle driftsutgifter	86 508	86 424 (-84)	88 008 (+1 500)	86 508 (0)
	70	Tilskudd	19 839	21 839 (+2 000)	21 839 (+2 000)	24 839 (+5 000)
432		Kriminalomsorgens utdannings- senter (KRUS)				
	1	Driftsutgifter	185 477	185 295 (-182)	185 477 (0)	185 477 (0)
440		Politidirektoratet – politi- og lensmannsetaten				
	1	Driftsutgifter	13 370 186	13 384 176 (+13 990)	13 392 486 (+22 300)	13 665 186 (+295 000)
	21	Spesielle driftsutgifter	311 463	311 186 (-277)	311 463 (0)	311 463 (0)
	22	Søk etter omkomne på havet, i innsjøer og vassdrag	8 940	8 932 (-8)	8 940 (0)	8 940 (0)
	23	Sideutgifter i forbindelse med sivile gjøremål	11 339	11 262 (-77)	11 339 (0)	11 339 (0)
	60	Tilskudd til kommuner til SLT-tiltak	5 501	5 501 (0)	18 501 (+13 000)	5 501 (0)
	70	Tilskudd	41 942	61 742 (+19 800)	58 742 (+16 800)	51 942 (+10 000)
442		Politihøgskolen				
	1	Driftsutgifter	572 906	572 345 (-561)	572 906 (0)	572 906 (0)
444		Politiets sikkerhetstjeneste (PST)				
	1	Driftsutgifter	631 332	631 263 (-69)	631 832 (+500)	631 832 (+500)
445		Den høyere påtalemyndighet				
	1	Driftsutgifter	191 368	191 205 (-163)	191 368 (0)	191 368 (0)
446		Den militære påtalemyndighet				
	1	Driftsutgifter	7 811	7 803 (-8)	7 811 (0)	7 811 (0)
448		Grensekommisæreren				
	1	Driftsutgifter	6 248	6 242 (-6)	6 248 (0)	6 248 (0)

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S	H, FrP, KrF, V	A	Sp
451		Direktoratet for samfunns- sikkerhet og beredskap				
	1	Driftsutgifter	631 356	630 705 (-651)	634 356 (+3 000)	631 856 (+500)
	21	Spesielle driftsutgifter	4 169	4 164 (-5)	4 169 (0)	4 169 (0)
452		Sentral krisehåndtering				
	1	Driftsutgifter	26 357	26 338 (-19)	26 357 (0)	26 357 (0)
454		Redningshelikoptertjenesten				
	1	Driftsutgifter	676 289	675 494 (-795)	676 289 (0)	676 289 (0)
455		Redningstjenesten				
	1	Driftsutgifter	91 106	91 015 (-91)	91 106 (0)	91 106 (0)
	21	Spesielle driftsutgifter	21 039	21 021 (-18)	21 039 (0)	21 039 (0)
460		Spesialenheten for politisaker				
	1	Driftsutgifter	40 141	40 101 (-40)	40 141 (0)	40 141 (0)
466		Særskilte straffesaksutgifter m.m.				
	1	Driftsutgifter	1 210 675	1 209 588 (-1 087)	1 210 675 (0)	1 232 675 (+22 000)
467		Norsk Lovtidend				
	1	Driftsutgifter	3 318	3 315 (-3)	3 318 (0)	3 318 (0)
468		Kommisjonen for gjenopptakelse av straffesaker				
	1	Driftsutgifter	16 119	15 103 (-1 016)	15 119 (-1 000)	16 119 (0)
469		Vergemålsordningen				
	1	Driftsutgifter	168 976	168 780 (-196)	168 976 (0)	168 976 (0)
	21	Spesielle driftsutgifter	72 276	72 208 (-68)	72 276 (0)	72 276 (0)
470		Fri rettshjelp				
	1	Driftsutgifter	765 118	765 111 (-7)	765 118 (0)	788 518 (+23 400)
	72	Tilskudd til spesielle rettshjelpiltak	32 333	34 333 (+2 000)	44 333 (+12 000)	32 333 (0)
472		Voldsoffererstatning og rådgiving for kriminalitetsofre				
	1	Driftsutgifter	28 966	28 920 (-46)	33 966 (+5 000)	40 966 (+12 000)
473		Statens sivilrettsforvaltning				
	1	Driftsutgifter	42 597	42 554 (-43)	42 597 (0)	42 597 (0)

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S	H, FrP, KrF, V	A	Sp
474		Konfliktråd				
	1	Driftsutgifter	96 510	96 417 (-93)	96 510 (0)	96 510 (0)
475		Bobehandling				
	1	Driftsutgifter	66 001	65 925 (-76)	66 001 (0)	66 001 (0)
	21	Spesielle driftsutgifter	7 009	7 002 (-7)	7 009 (0)	7 009 (0)
		Sum utgifter	27 515 003	27 544 159 (+29 156)	27 620 603 (+105 600)	28 014 803 (+499 800)

Inntekter (i tusen kroner)

3400		Justis- og beredskapsdepartementet				
	1	Diverse inntekter	2 566	2 564 (-2)	2 566 (0)	2 566 (0)
3410		Rettsgebyr				
	1	Rettsgebyr	293 084	292 893 (-191)	293 084 (0)	293 084 (0)
	3	Diverse refusjoner	1 700	1 698 (-2)	1 700 (0)	1 700 (0)
3413		Jordskiftedomstolene				
	1	Saks- og gebyrinntekter	15 603	15 588 (-15)	15 603 (0)	15 603 (0)
	2	Sideutgifter	9 790	9 777 (-13)	9 790 (0)	9 790 (0)
3430		Kriminalomsorgen				
	2	Arbeidsdriftens inntekter	88 039	87 953 (-86)	88 039 (0)	88 039 (0)
	3	Andre inntekter	16 127	16 111 (-16)	16 127 (0)	16 127 (0)
	4	Tilskudd	2 199	2 197 (-2)	2 199 (0)	2 199 (0)
3432		Kriminalomsorgens utdannings-senter (KRUS)				
	3	Andre inntekter	973	972 (-1)	973 (0)	973 (0)
3440		Politidirektoratet – politi- og lensmannsetaten				
	1	Gebyr – pass og våpen	260 292	260 030 (-262)	260 292 (0)	260 292 (0)
	2	Refusjoner mv.	387 655	387 312 (-343)	387 655 (0)	387 655 (0)
	3	Salgsinntekter	102 475	102 385 (-90)	102 475 (0)	102 475 (0)
	4	Gebyr – vaktelskap	1 490	1 488 (-2)	1 490 (0)	1 490 (0)

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S	H, FrP, KrF, V	A	Sp
	5	Personalbarnehage	5 538	5 532 (-6)	5 538 (0)	5 538 (0)
	6	Gebyr – utlendingssaker	198 560	198 395 (-165)	198 560 (0)	198 560 (0)
	7	Gebyr – sivile gjøremål	583 671	583 001 (-670)	583 671 (0)	583 671 (0)
3442		Politihøgskolen				
	2	Diverse inntekter	15 309	15 294 (-15)	15 309 (0)	15 309 (0)
	3	Inntekter fra Justissektorens kurs- og øvingssenter	17 021	17 004 (-17)	17 021 (0)	17 021 (0)
3444		Politiets sikkerhetstjeneste (PST)				
	2	Refusjoner	19 018	19 003 (-15)	19 018 (0)	19 018 (0)
3451		Direktoratet for samfunns- sikkerhet og beredskap				
	1	Gebyr	138 409	138 274 (-135)	138 409 (0)	138 409 (0)
	3	Diverse inntekter	24 606	24 582 (-24)	24 606 (0)	24 606 (0)
3454		Redningshelikoptertjenesten				
	1	Refusjoner	23 843	23 820 (-23)	23 843 (0)	23 843 (0)
3469		Vergemålsordningen				
	1	Vergemåls-/representantordning, ODA-godkjente utgifter	9 148	9 139 (-9)	9 148 (0)	9 148 (0)
3474		Konfliktråd				
	2	Refusjoner	2 572	2 570 (-2)	2 572 (0)	2 572 (0)
		Sum inntekter	2 226 549	2 224 443 (-2 106)	2 226 549 (0)	2 226 549 (0)
		Sum netto	25 288 454	25 319 716 (+31 262)	25 394 054 (+105 600)	25 788 254 (+499 800)

4. Forslag fra mindretall**Forslag fra Arbeiderpartiet:***Forslag 1***Justis
(Rammeområde 5)****I**

På statsbudsjettet for 2015 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
61		Høyesterett		
	1	Driftsutgifter	92 352 000	
400		Justis- og beredskapsdepartementet		
	1	Driftsutgifter	344 411 000	
	23	Spesielle driftsutgifter, forskning og kunnskaps- utvikling, <i>kan overføres</i>	28 816 000	
	50	Norges forskningsråd	21 863 000	
	71	Tilskudd til internasjonale organisasjoner	12 791 000	
410		Tingrettene og lagmannsrettene		
	1	Driftsutgifter	1 811 200 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	77 279 000	
411		Domstoladministrasjonen		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 410 post 1</i>	74 846 000	
413		Jordskiftedomstolene		
	1	Driftsutgifter	218 162 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	9 686 000	
414		Forliksråd og andre domsutgifter		
	1	Driftsutgifter	176 546 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	39 761 000	
430		Kriminalomsorgen		
	1	Driftsutgifter	3 750 582 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 430 post 1</i>	86 424 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	30 602 000	
	60	Refusjoner til kommunene, forvaringsdømte mv., <i>kan overføres</i>	90 554 000	
	70	Tilskudd	21 839 000	
432		Kriminalomsorgens utdanningscenter (KRUS)		
	1	Driftsutgifter	185 295 000	
440		Politidirektoratet – politi- og lensmannsetaten		
	1	Driftsutgifter	13 372 176 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	311 186 000	
	22	Søk etter omkomne på havet, i innsjøer og vassdrag, <i>kan overføres</i>	8 932 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	23	Sideutgifter i forbindelse med sivile gjøremål	11 262 000	
	60	Tilskudd til kommuner til SLT-tiltak	5 501 000	
	70	Tilskudd	61 742 000	
	71	Tilskudd Norsk rettsmuseum	4 703 000	
	73	Tilskudd til EUs grense- og visumfond	116 644 000	
442		Politihøgskolen		
	1	Driftsutgifter	572 345 000	
444		Politiets sikkerhetstjeneste (PST)		
	1	Driftsutgifter	631 263 000	
445		Den høyere påtalemyndighet		
	1	Driftsutgifter	191 205 000	
446		Den militære påtalemyndighet		
	1	Driftsutgifter	7 803 000	
448		Grensekommisæreren		
	1	Driftsutgifter	6 242 000	
451		Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap		
	1	Driftsutgifter	630 705 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	4 164 000	
	70	Overføringer til private	13 280 000	
452		Sentral krisehåndtering		
	1	Driftsutgifter	26 338 000	
454		Redningshelikoptertjenesten		
	1	Driftsutgifter	675 494 000	
45		Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	477 388 000	
455		Redningstjenesten		
	1	Driftsutgifter	91 015 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	21 021 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	11 728 000	
	71	Tilskudd til frivillige organisasjoner i redningstjenesten	40 170 000	
	72	Tilskudd til nød- og sikkerhetstjenester	100 827 000	
460		Spesialenheten for politisaker		
	1	Driftsutgifter	40 101 000	
466		Særskilte straffesaksutgifter m.m.		
	1	Driftsutgifter	1 209 588 000	
467		Norsk Lovtidend		
	1	Driftsutgifter	3 315 000	
468		Kommisjonen for gjenopptakelse av straffesaker		
	1	Driftsutgifter	15 103 000	
469		Vergemålsordningen		
	1	Driftsutgifter	168 780 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	72 208 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
470		Fri rettshjelp		
	1	Driftsutgifter	765 111 000	
	72	Tilskudd til spesielle rettshjelpiltak	38 333 000	
471		Statens erstatningsansvar og Stortingets rettferdsvederlagsordning		
	71	Erstatningsansvar m.m., <i>overslagsbevilgning</i>	68 917 000	
	72	Erstatning i anledning av straffeforfølgning, <i>overslagsbevilgning</i>	21 868 000	
	73	Stortingets rettferdsvederlagsordning	61 980 000	
472		Voldsoffererstatning og rådgiving for kriminalitetsofre		
	1	Driftsutgifter	28 920 000	
	70	Erstatning til voldsofre, <i>overslagsbevilgning</i>	371 894 000	
473		Statens sivilrettsforvaltning		
	1	Driftsutgifter	42 554 000	
474		Konfliktråd		
	1	Driftsutgifter	96 417 000	
475		Bobehandling		
	1	Driftsutgifter	65 925 000	
21		Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	7 002 000	
		Totale utgifter		27 544 159 000
Inntekter				
3400		Justis- og beredskapsdepartementet		
	1	Diverse inntekter	2 564 000	
	2	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	1 167 000	
3410		Rettsgebyr		
	1	Rettsgebyr	292 893 000	
	3	Diverse refusjoner	1 698 000	
3413		Jordskiftedomstolene		
	1	Saks- og gebyrinntekter	15 588 000	
	2	Sideutgifter	9 777 000	
3430		Kriminalomsorgen		
	2	Arbeidsdriftens inntekter	87 953 000	
	3	Andre inntekter	16 111 000	
	4	Tilskudd	2 197 000	
3432		Kriminalomsorgens utdanningscenter (KRUS)		
	3	Andre inntekter	972 000	
3440		Politidirektoratet – politi- og lensmannsetaten		
	1	Gebyr – pass og våpen	260 030 000	
	2	Refusjoner mv.	387 312 000	
	3	Salgsinntekter	102 385 000	
	4	Gebyr – vaktelskap	1 488 000	
	5	Personalbarnehage	5 532 000	
	6	Gebyr – utlendingssaker	198 395 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	7	Gebyr – sivile gjøremål	583 001 000	
3442		Politihøgskolen		
	2	Diverse inntekter	15 294 000	
	3	Inntekter fra Justissektorens kurs- og øvingssteder	17 004 000	
3444		Politiets sikkerhetstjeneste (PST)		
	2	Refusjoner	19 003 000	
3451		Direktoratet for samfunnsikkerhet og beredskap		
	1	Gebyr	138 274 000	
	3	Diverse inntekter	24 582 000	
	6	Refusjon	2 000 000	
3454		Redningshelikoptertjenesten		
	1	Refusjoner	23 820 000	
3469		Vergemålsordningen		
	1	Vergemåls-/representantordning, ODA-godkjente utgifter	9 139 000	
3470		Fri rettshjelp		
	1	Tilkjente saksomkostninger m.m.	3 689 000	
3473		Statens sivilrettsforvaltning		
	1	Diverse inntekter	5 000	
3474		Konfliktråd		
	2	Refusjoner	2 570 000	
		Totale inntekter		<u>2 224 443 000</u>

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2015 kan:

1.

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 61 post 1	kap. 3061 post 3
kap. 400 post 1	kap. 3400 post 1
kap. 410 post 1	kap. 3410 post 3
kap. 411 post 1	kap. 3411 post 3
kap. 413 post 1	kap. 3413 post 1
kap. 413 post 21	kap. 3413 post 2
kap. 430 post 1	kap. 3430 postene 3 og 4
kap. 430 post 21	kap. 3430 post 2
kap. 432 post 1	kap. 3432 post 3
kap. 440 post 1	kap. 3440 postene 2, 3, 4 og 5
kap. 442 post 1	kap. 3442 postene 2 og 3
kap. 444 post 1	kap. 3444 post 2
kap. 451 post 1	kap. 3451 postene 3 og 6
kap. 454 post 1	kap. 3454 post 1
kap. 455 post 1	kap. 3455 post 1
kap. 473 post 21	kap. 3473 post 1
kap. 474 post 1	kap. 3474 post 2

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633, post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

2. overskride bevilgningen under kap. 451 Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, post 1 Driftsutgifter med inntil 75 pst. av inntekter ved salg av sivilforsvarsanlegg og fast eiendom. Inntekter inntektsføres under kap. 3451 Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, post 40 Salg av eiendom mv.

III

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2015 kan bestille varer utover den gitte bevilgning, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
440		Politidirektoratet – politi- og lensmannsetaten	
	1	Driftsutgifter	65 mill. kroner
454		Redningshelikoptertjenesten	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	459 mill. kroner

IV

Videreføring av bobehandling

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2015 kan bestemme at det under ordningen med utgifter til fortsatt bobehandling pådras forpliktelser utover gitt bevilgning under kap. 475 Bobehandling, post 21 Spesielle driftsutgifter, med inntil 10 mill. kroner, men slik at totalrammen for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger 33 mill. kroner.

V

Nettobudsjetteringsfullmakt

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2015 kan:

1. trekke politiets direkte utgifter til oppbevaring, tilsyn og salg av beslag fra salgsinntekten, før det overskytende inntektsføres under kap. 5309 Tilfeldige inntekter, post 29 Ymse.
2. trekke salgsomkostninger ved salg av faste eiendommer fra salgsinntekter, før det overskytende inntektsføres under kap. 3451 Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, post 40 Salg av eiendom mv.
3. nettoføre som utgiftsreduksjon under kap. 473 Statens sivilrettsforvaltning, post 1 Driftsutgifter, inntektene ved avholdelse av kurs og konferanser i regi av Konkursrådet, samt inntekter fra rådets øvrige virksomhet.
4. nettoføre som utgiftsreduksjon under kap. 475 Bobehandling, post 21 Spesielle driftsutgifter, tilbakebetalte inntekter under ordningen med utgifter til bobehandling.

VI

Stortingets rettferdsvederlagsordning

Stortingets utvalg for rettferdsvederlag får fullmakt til å tilstå rettferdsvederlag av statskassen med inntil 250 000 kroner for hver enkelt søknad, men slik at grensen er 500 000 kroner for hivofre og 300 000 kroner for tidligere barn i barnehjem, offentlige fosterhjem og spesialskoler. Søknader der utvalget anbefaler å innvilge erstatning som er høyere enn nevnte beløp, fremmes for Stortinget til avgjørelse. Det samme gjelder søknader som etter utvalgets vurdering reiser spørsmål av særlig prinsipiell art.

VII

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2015 kan overdra Espeland fangeleir i Bergen kommune vederlagsfritt til stiftelsen Espeland fangeleir.

VIII

Avhending av sivilforsvarsanlegg

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2015 kan overdra sivilforsvarsanlegg til en verdi av inntil 100 000 kroner vederlagsfritt eller til underpris når særlige grunner foreligger.

Rammeuavhengige forslag

Forslag fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet:

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen redegjøre for hvordan Fremskrittspartiets forslag om jobbgaranti til politistudenter, jf. Dokument 8:97 S (2012–2013), er tenkt innfridd i inneværende stortingsperiode.

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen komme tilbake på egnet måte med en presis oppstilling av budsjettet på kapittel og post hvor merverdiavgiften føres på vanlig måte.

Forslag 4

Stortinget ber regjeringen presentere en nasjonal plan for å tilrettelegge for sentre for samtrening og kompetansebygging mellom nød- og beredskapssetene.

Forslag 5

Stortinget ber regjeringen etablere pilotprosjekt for ett eller flere nasjonale kompetansesenter for øving og samvirke innenfor samfunnsikkerhet og beredskap.

Forslag 6

Stortinget ber regjeringen lage en nasjonal, sektorovergripende cybersikkerhetsstrategi.

Forslag 7

Stortinget ber regjeringen legge frem en sak som svarer på om regjeringen har nådd sitt eget mål om å få ned årsgjennomsnittsventetidene til 40 dager ved Statens barnehus. Jf. mål i tiltaksplanen «En god barndom varer livet ut», hvor dette målet skal være oppnådd i løpet av 2014.

Forslag 8

Stortinget ber regjeringen om å legge frem en sak med tiltak for å få ned ventetidene for dommeravhør av barn ved Statens barnehus og komme tilbake til Stortinget på egnet måte.

Forslag 9

Stortinget ber regjeringen legge frem en plan for hvordan man kan skaffe flere barneleger med sosialpediatrisk kompetanse ved landets sykehus.

Forslag 10

Stortinget ber regjeringen legge frem en plan for hvordan alle barnehus i landet skal sikres like vilkår for finansiering av medisinsk personell og kompetanse.

Forslag 11

Stortinget ber regjeringen arbeide for at Kontoret for voldsoffererstatning blir satt i stand til å levere en tjeneste som ikke ført til at offer for vold i nære relasjoner må vente på å få betalt ut sin rettmessige voldsoffererstatning og komme tilbake til Stortinget med en sak som vil konkretisere dette ytterligere.

Forslag 12

Stortinget ber regjeringen legge frem en sak med forslag til tiltak for å styrke den frie rettshjelpen i Norge.

Forslag 13

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget på egnet måte om hvordan styrke sikkerheten ved landets tinghus og lagmannsretter.

Forslag 14

Stortinget ber regjeringen i revidert budsjett 2015 komme tilbake med redegjørelse av hvordan Stortingets vedtak om å redusere glattcellebruken er fulgt opp, deriblant med oversikt over hvor mange celler som er utbedret, samt hvilke planer som foreligger for videre utbedringer.

Forslag 15

Stortinget ber regjeringen komme tilbake på egnet måte med oversikt over hvilken effektiviseringsgevinst som er beregnet frigjort i forbindelse med omorganiseringen av Kriminalomsorgen fra tre til to forvaltningsnivåer og hva effektiviseringen skal brukes til, jf. Prop. 1 S (2014–2015) der regjeringen beskriver at omorganisering av kriminalomsorgen skal gi mindre byråkrati og mer tjenesteproduksjon.

Forslag 16

Stortinget ber regjeringen legge frem en konkret plan for Stortinget over hvordan departementet skal følge opp og utbedre situasjonen for alvorlig psykisk syke og innsatte med store atferdsproblemer i egen sak.

Forslag 17

Stortinget ber regjeringen legge frem en plan for Stortinget om hvordan regjeringen vil bedre forholdene for kvinnelige innsatte, på kort og lang sikt.

Forslag 18

Stortinget ber om at det kommer en egen sak om etablering av soning i utlandet der en redegjør for forhold som gjelder rettighet, oppfølging av innsatte, konsekvenser for antall stillinger i Norge og norske ansattes rolle i utenlandske fengsler, inkludert lønn og arbeidsforhold, når soningsstedet er et utenlandsk fengsel, jf. Prop. 1 S (2014–2015) der regjeringen har pekt på midlertidig leie av fengselsplasser for innsatte dømt etter forbrytelse mot norsk lov.

Forslag 19

Stortinget ber regjeringen legge frem en sak om hvordan den offentlige salærsatsen kan økes i tråd med den generelle lønnsveksten.

Forslag 20

Stortinget ber regjeringen legge frem en sak om hvordan man kan øke rekrutteringen av kvinner til lederstillinger i politiet.

Forslag 21

Stortinget ber regjeringen legge frem sak om hvordan Politidirektoratet kan effektiviseres.

Forslag fra Senterpartiet:*Forslag 22*

Stortinget ber regjeringen legge frem en sak om hvordan man kan bedre rekrutteringen til jordskifte-domstolene.

Forslag 23

Stortinget ber regjeringen legge frem en sak om mulige områder for etablering av nye barnehus.

Forslag 24

Stortinget ber regjeringen legge frem sak som belyser hvordan Norge kan skjerpe grensekontrollen innenfor rammene av Schengen-avtalen.

5. Komiteens tilråding

Komiteen viser til proposisjonen og det som står foran, og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Rammeområde 5
(Justis)

I

På statsbudsjettet for 2015 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
61		Høyesterett		
	1	Driftsutgifter	92 352 000	
400		Justis- og beredskapsdepartementet		
	1	Driftsutgifter	341 411 000	
23		Spesielle driftsutgifter, forskning og kunnskaps- utvikling, <i>kan overføres</i>	23 816 000	
50		Norges forskningsråd	21 863 000	
71		Tilskudd til internasjonale organisasjoner	12 791 000	
410		Tingrettene og lagmannsrettene		
	1	Driftsutgifter	1 811 200 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	77 279 000	
411		Domstoladministrasjonen		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 410 post 1 ....</i>	74 846 000	
413		Jordskiftedomstolene		
	1	Driftsutgifter	218 162 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	9 686 000	
414		Forliksråd og andre domsutgifter		
	1	Driftsutgifter	176 546 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	39 761 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
430		Kriminalomsorgen		
	1	Driftsutgifter	3 750 582 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 430 post 1</i>	86 424 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	30 602 000	
	60	Refusjoner til kommunene, forvaringsdømte mv., <i>kan overføres</i>	90 554 000	
	70	Tilskudd	21 839 000	
432		Kriminalomsorgens utdanningssenter (KRUS)		
	1	Driftsutgifter	185 295 000	
440		Politidirektoratet – politi- og lensmannsetaten		
	1	Driftsutgifter	13 384 176 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	311 186 000	
	22	Søk etter omkomne på havet, i innsjøer og vassdrag, <i>kan overføres</i>	8 932 000	
	23	Sideutgifter i forbindelse med sivile gjøremål	11 262 000	
	60	Tilskudd til kommuner til SLT-tiltak	5 501 000	
	70	Tilskudd	61 742 000	
	71	Tilskudd Norsk rettsmuseum	4 703 000	
	73	Tilskudd til EUs grense- og visumfond	116 644 000	
442		Politihøgskolen		
	1	Driftsutgifter	572 345 000	
444		Politiets sikkerhetstjeneste (PST)		
	1	Driftsutgifter	631 263 000	
445		Den høyere påtalemyndighet		
	1	Driftsutgifter	191 205 000	
446		Den militære påtalemyndighet		
	1	Driftsutgifter	7 803 000	
448		Grensekommisæreren		
	1	Driftsutgifter	6 242 000	
451		Direktoratet for samfunnsikkerhet og beredskap		
	1	Driftsutgifter	630 705 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	4 164 000	
	70	Overføringer til private	13 280 000	
452		Sentral krisehåndtering		
	1	Driftsutgifter	26 338 000	
454		Redningshelikoptertjenesten		
	1	Driftsutgifter	675 494 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	477 388 000	
455		Redningstjenesten		
	1	Driftsutgifter	91 015 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	21 021 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	11 728 000	
	71	Tilskudd til frivillige organisasjoner i rednings- tjenesten	40 170 000	
	72	Tilskudd til nød- og sikkerhetstjenester	100 827 000	
460		Spesialenheten for politisaker		
	1	Driftsutgifter	40 101 000	
466		Særskilte straffesaksutgifter m.m.		
	1	Driftsutgifter	1 209 588 000	
467		Norsk Lovtidend		
	1	Driftsutgifter	3 315 000	
468		Kommisjonen for gjenopptakelse av straffesaker		
	1	Driftsutgifter	15 103 000	
469		Vergemålsordningen		
	1	Driftsutgifter	168 780 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	72 208 000	
470		Fri rettshjelp		
	1	Driftsutgifter	765 111 000	
	72	Tilskudd til spesielle rettshjelptiltak	34 333 000	
471		Statens erstatningsansvar og Stortingets rettferdsvederlagsordning		
	71	Erstatningsansvar m.m., <i>overslagsbevilgning</i>	68 917 000	
	72	Erstatning i anledning av straffeforfølgning, <i>overslagsbevilgning</i>	21 868 000	
	73	Stortingets rettferdsvederlagsordning	61 980 000	
472		Voldsoffererstatning og rådgiving for kriminalitetsofre		
	1	Driftsutgifter	28 920 000	
	70	Erstatning til voldsofre, <i>overslagsbevilgning</i>	371 894 000	
473		Statens sivilrettsforvaltning		
	1	Driftsutgifter	42 554 000	
474		Konfliktråd		
	1	Driftsutgifter	96 417 000	
475		Bobehandling		
	1	Driftsutgifter	65 925 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	7 002 000	
		Totale utgifter		27 544 159 000
Inntekter				
3400		Justis- og beredskapsdepartementet		
	1	Diverse inntekter	2 564 000	
	2	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	1 167 000	
3410		Rettsgebyr		
	1	Rettsgebyr	292 893 000	
	3	Diverse refusjoner	1 698 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
3413		Jordskiftedomstolene		
	1	Saks- og gebyrinntekter	15 588 000	
	2	Sideutgifter	9 777 000	
3430		Kriminalomsorgen		
	2	Arbeidsdriftens inntekter	87 953 000	
	3	Andre inntekter	16 111 000	
	4	Tilskudd	2 197 000	
3432		Kriminalomsorgens utdanningscenter (KRUS)		
	3	Andre inntekter	972 000	
3440		Politidirektoratet – politi- og lensmannsetaten		
	1	Gebyr – pass og våpen	260 030 000	
	2	Refusjoner mv.	387 312 000	
	3	Salgsinntekter	102 385 000	
	4	Gebyr – vaktelskap	1 488 000	
	5	Personalbarnehage	5 532 000	
	6	Gebyr – utlendingssaker	198 395 000	
	7	Gebyr – sivile gjøremål	583 001 000	
3442		Politihøgskolen		
	2	Diverse inntekter	15 294 000	
	3	Inntekter fra Justissektorens kurs- og øvingscenter	17 004 000	
3444		Politiets sikkerhetstjeneste (PST)		
	2	Refusjoner	19 003 000	
3451		Direktoratet for samfunnsikkerhet og beredskap		
	1	Gebyr	138 274 000	
	3	Diverse inntekter	24 582 000	
	6	Refusjon	2 000 000	
3454		Redningshelikoptertjenesten		
	1	Refusjoner	23 820 000	
3469		Vergemålsordningen		
	1	Vergemåls-/representantordning, ODA-godkjente utgifter	9 139 000	
3470		Fri rettshjelp		
	1	Tilkjente saksomkostninger m.m.	3 689 000	
3473		Statens sivilrettsforvaltning		
	1	Diverse inntekter	5 000	
3474		Konfliktråd		
	2	Refusjoner	2 570 000	
		Totale inntekter		2 224 443 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2015 kan:

1.

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 61 post 1	kap. 3061 post 3
kap. 400 post 1	kap. 3400 post 1
kap. 410 post 1	kap. 3410 post 3
kap. 411 post 1	kap. 3411 post 3
kap. 413 post 1	kap. 3413 post 1
kap. 413 post 21	kap. 3413 post 2
kap. 430 post 1	kap. 3430 postene 3 og 4
kap. 430 post 21	kap. 3430 post 2
kap. 432 post 1	kap. 3432 post 3
kap. 440 post 1	kap. 3440 postene 2, 3, 4 og 5
kap. 442 post 1	kap. 3442 postene 2 og 3
kap. 444 post 1	kap. 3444 post 2
kap. 451 post 1	kap. 3451 postene 3 og 6
kap. 454 post 1	kap. 3454 post 1
kap. 455 post 1	kap. 3455 post 1
kap. 473 post 21	kap. 3473 post 1
kap. 474 post 1	kap. 3474 post 2

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633, post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

2. overskride bevilgningen under kap. 451 Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, post 1 Driftsutgifter med inntil 75 pst. av inntekter ved salg av sivilforsvarsanlegg og fast eiendom. Inntekter inntektsføres under kap. 3451 Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, post 40 Salg av eiendom mv.

III

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2015 kan bestille varer utover den gitte bevilgning, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
440		Politidirektoratet – politi- og lensmannsetaten	
	1	Driftsutgifter	65 mill. kroner
454		Redningshelikoptertjenesten	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	459 mill. kroner

IV

Videreføring av bobehandling

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2015 kan bestemme at det under ordningen med utgifter til fortsatt bobehandling pådras

forpliktelser utover gitt bevilgning under kap. 475 Bobehandling, post 21 Spesielle driftsutgifter, med inntil 10 mill. kroner, men slik at totalrammen for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger 33 mill. kroner.

V

Nettobudsjetteringsfullmakt

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2015 kan:

1. trekke politiets direkte utgifter til oppbevaring, tilsyn og salg av beslag fra salgsinntekten, før det overskytende inntektsføres under kap. 5309 Tilfeldige inntekter, post 29 Ymse.
2. trekke salgskostnader ved salg av faste eiendommer fra salgsinntekter, før det overskytende inntektsføres under kap. 3451 Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, post 40 Salg av eiendom mv.
3. nettoføre som utgiftsreduksjon under kap. 473 Statens sivilrettsforvaltning, post 1 Driftsutgifter, inntektene ved avholdelse av kurs og konferanser i regi av Konkursrådet, samt inntekter fra rådets øvrige virksomhet.
4. nettoføre som utgiftsreduksjon under kap. 475 Bobehandling, post 21 Spesielle driftsutgifter, tilbakebetalte inntekter under ordningen med utgifter til bobehandling.

VI

Stortingets rettferdsvederlagsordning

Stortingets utvalg for rettferdsvederlag får fullmakt til å tilstå rettferdsvederlag av statskassen med inntil 250 000 kroner for hver enkelt søknad, men slik at grensen er 500 000 kroner for hivofre og 300 000 kroner for tidligere barn i barnehjem, offentlige fosterhjem og spesialskoler. Søknader der utvalget anbefaler å innvilge erstatning som er høyere enn nevnte beløp, fremmes for Stortinget til avgjørelse. Det samme gjelder søknader som etter utvalgets vurdering reiser spørsmål av særlig prinsipiell art.

VII

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2015 kan overdra Espeland fangeleir i Bergen kommune vederlagsfritt til stiftelsen Espeland fangeleir.

VIII

Avhending av sivilforsvarsanlegg

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2015 kan overdra sivilforsvarsanlegg til en verdi av inntil 100 000 kroner vederlagsfritt eller til underpris når særlige grunner foreligger.

Oslo, i justiskomiteen, den 5. desember 2014

Hadia Tajik

leder og ordf. for kap. 400, 467 og 3400

Jorodd Asphjell

ordf. for kap. 448 og 455

Margunn Ebbesen

ordf. for kap. 452, 460 og 466

Jan Arild Ellingsen

ordf. for kap. 413, 454, 3413 og 3454

Hårek Elvenes

ordf. for kap. 451, 468 og 3451

Peter Christian Frølich

ordf. for kap. 414, 442, 473, 474, 3442, 3473 og 3474

Kari Henriksen

ordf. for kap. 469, 475 og 3469

Jenny Klinge

ordf. for kap. 445 og 446

Ulf Leirstein

ordf. for kap. 470, 471 og 3470

Kjell Ingolf Ropstad

ordf. for kap. 430, 432, 3430 og 3432

Lene Vågslid

ordf. for kap. 61, 410, 411, 472 og 3410

Anders B. Werp

ordf. for kap. 440, 444, 3440 og 3444

